

DUTCH BIRDING

VOLUME 30 • NO 3 • 2008

Dutch Birding

Internationaal tijdschrift over
Palearctische vogels

REDACTIE

Dutch Birding
Postbus 116
2080 AC Santpoort-Zuid
Nederland
e-mail editors@dutchbirding.nl

FOTOREDACTIE

Dutch Birding
p/a René Pop
Postbus 31
1790 AA Den Burg-Texel
Nederland
e-mail rene.pop@dutchbirding.nl

ABONNEMENTENADMINISTRATIE

p/a Jeannette Admiraal
Iepenlaan 11
1901 ST Castricum
Nederland
e-mail circulation@dutchbirding.nl

BESTUUR

Dutch Birding Association
Postbus 75611
1070 AP Amsterdam
Nederland
e-mail dba@dutchbirding.nl

COMMISSIE DWAALGASTEN

NEDERLANDSE AVIFAUNA
CDNA
Postbus 116
2080 AC Santpoort-Zuid
Nederland
e-mail cdna@dutchbirding.nl

COMMISSIE SYSTEMATIEK

NEDERLANDSE AVIFAUNA
CSNA, p/a George Sangster
Stevenshof 17
2312 GM Leiden
Nederland
e-mail csna@dutchbirding.nl

TELEFOONLIJNEN

0900-BIRDING (= 0900-2473464)
(vogellijn, EUR 0.35/min)
010-4281212 (inspreklijn)

INTERNET

www.dutchbirding.nl

Dutch Birding

HOOFDREDACTEUR Arnoud van den Berg (tel 023-5378024,
e-mail arnoud.van.den.berg@dutchbirding.nl)

ADJUNCT HOOFDREDACTEUR Enno Ebels (tel 030-2961335, e-mail enno.ebels@dutchbirding.nl)

UITVOEREND REDACTEUR André van Loon (tel / fax 020-6997585,
e-mail andre.van.loon@dutchbirding.nl)

FOTOGRAFISCH REDACTEUR René Pop (tel 0222-316801, fax 0222-316802,
e-mail rene.pop@dutchbirding.nl)

REDACTIERAAD Peter Adriaens, Ferdie Hieselaar, Roy Slaterus, Roland van der Vliet en Rik Winters

REDACTIE-ADVIESRAAD Peter Barthel, Mark Constantine, Dick Forsman, Ricard Gutiérrez, Anthony McGeehan, Killian Mullaney, Klaus Malling Olsen, Magnus Robb, Hadoram Shirihai, Brian Small en Lars Svensson

REDACTIEMEDEWERKERS Rob van Bemmelen, Gerald Driessens, Nils van Duivendijk, Jan Eerbeek, Joris Elst, Dick Groenendijk, Marcel Haas, Jan van der Laan, Hans van der Meulen, André van der Plas, Kees Roselaar, René van Rossum en Vincent van der Spek

PRODUCTIE EN LAY-OUT André van Loon en René Pop

ADVERTENTIES Laurens Steijn, p/a Dutch Birding, Postbus 75611, 1070 AP Amsterdam
e-mail advertising@dutchbirding.nl

ABONNEMENTEN De abonnementsprijs voor 2008 bedraagt: EUR 36.50 (Nederland), EUR 39.50 (België), EUR 37.00 (rest van Europa) en EUR 40.00 (landen buiten Europa). Abonnees in België en Nederland ontvangen ook het dvd-jaaroverzicht.

U kunt zich abonneren door het overmaken van de abonnementsprijs op girorekening 01 50 697 (Nederland), girorekening 000 1592468 19 (België) of bankrekening 54 93 30 348 van ABN*AMRO (Castricum), o/v 'abonnement Dutch Birding'. Alle rekeningen zijn ten name van de Dutch Birding Association. Het abonnement gaat in na ontvangst van de betaling.

Dutch Birding is een tweemaandelijks tijdschrift. Het publiceert originele artikelen en mededelingen over morfologie, systematiek, voorkomen en verspreiding van vogels in de Benelux, Europa en elders in het Palearctische gebied. Het publiceert tevens bijdragen over vogels in het Aziatisch-Pacifische gebied en andere gebieden.

De volgorde van vogels in Dutch Birding volgt in eerste instantie een klassieke 'Wetmore-indeling'. Binnen dit raamwerk worden voor taxonomie en naamgeving de volgende overzichten aangehouden: *Dutch Birding-vogelnamen* door A B van den Berg (2008, Amsterdam) (taxonomie en wetenschappelijke, Nederlandse en Engelse namen van West-Palearctische vogels); *Vogels van de wereld - complete checklist* door M Walters (1997, Baarn) (Nederlandse namen van overige vogels van de wereld); *The Howard and Moore complete checklist of the birds of the world* (derde editie) door E C Dickinson (redactie) (2003, Londen) (taxonomie en wetenschappelijke namen van overige vogels van de wereld); en *Birds of the world: recommended English names* door F Gill & M Wright (2006, Londen) (Engelse namen van overige vogels in de wereld).

Een lijst met tarieven voor de vergoeding van auteurs, fotografen en tekenaars is verkrijgbaar bij de redactie. Voor (de voorbereiding van) bijzondere publicaties op het gebied van determinatie en/of taxonomie kan het Dutch Birding-fonds aan auteurs een financiële bijdrage leveren (zie Dutch Birding 24: 125, 2001, en www.dutchbirding.nl onder 'The Journal').

Dutch Birding Association

BESTUUR Theo Admiraal (penningmeester), Gijsbert van der Bent (voorzitter, tel 071-4024547), Arjan van Egmond (secretaris), Wietze Janse en Laurens Steijn; tevens is de redactie van Dutch Birding met een zetel vertegenwoordigd.

BESTUURSMEDEWERKERS Jeannette Admiraal, René Alma, Johan van 't Bosch, Hans Bossenbroek, Menno van Duijn, Albert van den Ende, Thomas van der Es, Leo Heemskerk, Janneke Kimstra, Bertus de Lange, Arnold Meijer, Ies Meulmeester, Patrick Palmen, Marc Plomp, Sjoerd Radstaak, Chris van Rijswijk, Henk van Rijswijk, Willem van Rijswijk, Vincent van der Spek, Michel Veldt, Jeroen van Vianen, Reinoud Vermoolen, Kees de Vries en Peter Weiland.

Commissie Dwaalgasten Nederlandse Avifauna (CDNA)

LEDEN Ruud Brouwer, Nils van Duivendijk, Dick Groenendijk, Teus Luijendijk, Arjan Ovaal, Laurens Steijn (secretaris, tel 020-7765127), Roland van der Vliet (voorzitter, tel 030-2970013) en Arend Wassink. **MEDEWERKER** Max Berlijn (archivaris). De CDNA is een commissie van de Dutch Birding Association en de Nederlandse Ornithologische Unie.

Commissie Systematiek Nederlandse Avifauna (CSNA)

LEDEN Arnoud van den Berg, André van Loon, Kees Roselaar en George Sangster (secretaris, tel 071-5143790). De CSNA is een commissie van de Dutch Birding Association en de Nederlandse Ornithologische Unie.

© 2008 Stichting Dutch Birding Association. Het copyright van de foto's en tekeningen blijft bij de fotografen en tekenaars. ISSN 0167-2878.

Drukkerij robstolk®, Mauritskade 55, 1092 AD Amsterdam, Nederland

Dutch Birding

CHIEF EDITOR Arnoud van den Berg (tel +31-235378024, e-mail arnoud.van.den.berg@dutchbirding.nl)

DEPUTY CHIEF EDITOR Enno Ebels (tel +31-302961335, e-mail enno.ebels@dutchbirding.nl)

EXECUTIVE EDITOR André van Loon (tel / fax +31-206997585, e-mail andre.van.loon@dutchbirding.nl)

PHOTOGRAPHIC EDITOR René Pop (tel +31-222316801, fax +31-222316802, e-mail rene.pop@dutchbirding.nl)

EDITORIAL BOARD Peter Adriaens, Ferdy Hieselaar, Roy Slaterus, Roland van der Vliet and Rik Winters

EDITORIAL ADVISORY BOARD Peter Barthel, Mark Constantine, Dick Forsman, Ricard Gutiérrez, Anthony McGeehan, Killian Mullarney, Klaus Malling Olsen, Magnus Robb, Hadoram Shirihai, Brian Small and Lars Svensson

EDITORIAL ASSISTANTS Rob van Bemmelen, Gerald Driessens, Nils van Duivendijk, Jan Eerbeek, Joris Elst, Dick Groenendijk, Marcel Haas, Jan van der Laan, Hans van der Meulen, André van der Plas, Kees Roselaar, René van Rossum and Vincent van der Spek

PRODUCTION AND LAY-OUT André van Loon and René Pop

ADVERTISING Laurens Steijn, c/o Dutch Birding, Postbus 75611, 1070 AP Amsterdam e-mail advertising@dutchbirding.nl

SUBSCRIPTIONS The subscription rate for 2008 is: EUR 36.50 (Netherlands), EUR 39.50 (Belgium), EUR 37.00 (Europe) and EUR 40.00 (countries outside Europe). Subscribers in Belgium and the Netherlands also receive the DVD year review.

Subscribers in Belgium, Denmark, Finland, Germany, Norway and Sweden are kindly requested to pay the subscription fee to our local bank accounts in these countries. Details can be found on the internet (www.dutchbirding.nl).

British subscribers are requested to pay exclusively by Sterling cheque. This cheque can be sent to Dutch Birding, c/o Jeannette Admiraal, Iepenlaan 11, 1901 ST Castricum, Netherlands. Subscribers in other countries can make their payment by credit card (Access, Eurocard, MasterCard or Visa). Please send an e-mail indicating your credit card type, account number, the expiry date and full address details to circulation@dutchbirding.nl. The subscription starts upon receipt of payment and already published issues will be sent.

Dutch Birding is a bimonthly journal. It publishes original papers and notes on morphology, systematics, occurrence and distribution of birds in the Benelux, Europe and elsewhere in the Palearctic region. It also publishes contributions on birds in the Asian-Pacific region and other regions.

The sequence of birds in Dutch Birding basically follows a classic 'Wetmore sequence'. Within this framework, the following lists are used for taxonomy and nomenclature: *Dutch Birding bird names* by A B van den Berg (2008, Amsterdam) (taxonomy and scientific, Dutch and English names of Western Palearctic birds); *Vogels van de wereld – complete checklist* by M Walters (1997, Baarn) (Dutch names of remaining birds of the world); *The Howard and Moore complete checklist of the birds of the world* (third edition) by E C Dickinson (editor) (2003, London) (taxonomy and scientific names of remaining birds of the world); and *Birds of the world: recommended English names* by F Gill & M Wright (2006, London) (English names of remaining birds of the world).

A schedule of payment rates for authors, photographers and artists is available from the editors. For (preparation of) special publications regarding identification and/or taxonomy, the Dutch Birding fund can offer financial support to authors (see Dutch Birding 24: 125, 2001, and www.dutchbirding.nl under 'The Journal').

Dutch Birding Association

BOARD Theo Admiraal (treasurer), Gijsbert van der Bent (president, tel +31-714024547), Arjan van Egmond (secretary), Wietze Janse and Laurens Steijn; the editors of Dutch Birding also have one seat in the board.

BOARD ASSISTANTS Jeannette Admiraal, René Alma, Johan van 't Bosch, Hans Bossenbroek, Menno van Duijn, Albert van den Ende, Thomas van der Es, Leo Heemskerk, Janneke Kimstra, Bertus de Lange, Arnold Meijer, Ies Meulmeester, Patrick Palmen, Marc Plompp, Sjoerd Radstaak, Chris van Rijswijk, Henk van Rijswijk, Willem van Rijswijk, Vincent van der Spek, Michel Veldt, Jeroen van Vianen, Reinoud Vermoolen, Kees de Vries and Peter Weiland.

Dutch rarities committee (CDNA)

MEMBERS Ruud Brouwer, Nils van Duivendijk, Dick Groenendijk, Teus Luijendijk, Arjan Ova, Laurens Steijn (secretary, tel +31-207765127), Roland van der Vliet (chairman, tel +31-302970013) and Arend Wassink. **ASSISTANT** Max Berlijn (archivist). The CDNA is a committee of the Dutch Birding Association and the Netherlands Ornithologists' Union.

Dutch committee for avian systematics (CSNA)

MEMBERS Arnoud van den Berg, André van Loon, Kees Roselaar and George Sangster (secretary, tel +31-715143790). The CSNA is a committee of the Dutch Birding Association and the Netherlands Ornithologists' Union.

© 2008 Stichting Dutch Birding Association. The copyright of the photographs and drawings remains with the photographers and artists. ISSN 0167-2878.

Printed by drukkerij robstolk®, Mauritskade 55, 1092 AD Amsterdam, Netherlands

Dutch Birding

*International journal on
Palearctic birds*

EDITORS

Dutch Birding
Postbus 116
2080 AC Santpoort-Zuid
Netherlands
e-mail editors@dutchbirding.nl

PHOTOGRAPHIC EDITOR

Dutch Birding
c/o René Pop
Postbus 31
1790 AA Den Burg-Texel
Netherlands
e-mail rene.pop@dutchbirding.nl

SUBSCRIPTION ADMINISTRATION

c/o Jeannette Admiraal
Iepenlaan 11
1901 ST Castricum
Netherlands
e-mail circulation@dutchbirding.nl

BOARD

Dutch Birding Association
Postbus 75611
1070 AP Amsterdam
Netherlands
e-mail dba@dutchbirding.nl

DUTCH RARITIES COMMITTEE

CDNA
Postbus 116
2080 AC Santpoort-Zuid
Netherlands
e-mail cdna@dutchbirding.nl

DUTCH COMMITTEE FOR

AVIAN SYSTEMATICS
CSNA, c/o George Sangster
Stevenshof 17
2312 GM Leiden
Netherlands
e-mail csna@dutchbirding.nl

INTERNET

www.dutchbirding.nl

Dutch Birding

Artikelen / papers

- 145 Identification of central European woodpeckers on basis of flight-feathers
Martin Becker & Horst Jegen
- 155 Kroonboszanger in Katwijk aan Zee in oktober 2007 [EASTERN CROWNED
WARBLER AT KATWIJK AAN ZEE IN OCTOBER 2007] *Casper Zuyderduyn*
- 158 Great Spotted Woodpeckers in the Netherlands showing characters of North
African Great Spotted Woodpecker *Enno B Ebels*

Varia

- 160 Birds-of-paradise and bowerbirds of New Guinea *Otto Plantema & Enno B
Ebels*

30 jaar Dutch Birding

- 169 30 jaar Dutch Birding, deel 3: 1989-93 [30 YEARS DUTCH BIRDING, PART 3:
1989-93] *G J (Hans) ter Haar*

Masters of Mystery

- 184 Solutions of second round 2008: Sooty Shearwater and Wood Warbler; Third
round 2008 *Rob S A van Bemmelen, Dick Groenendijk & Jan Eerbeek*

Aankondigingen & verzoeken / announcements & requests

- 186 Ultimate Pelagics: aanbiedingen voor Dutch Birding-lezers

WP reports

- 187 late March–mid-May 2008 *Arnoud B van den Berg & Marcel Haas*

Corrigenda

200

Recente meldingen / recent reports

- 201 Nederland: maart-april 2008 *Roy Slaterus & Vincent van der Spek*
207 België: maart-april 2008 *Gerald Driessens*

DB Actueel

- 210 Audouins Meeuw in Belgisch-Nederlands Maasgebied [AUDOUIN'S GULL];
Flinke influx van Roodpootvalken [RED-FOOTED FALCONS]; Alpenheggenmus op
Vlieland [ALPINE ACCENTOR]

DBA-nieuws

- 213 Nieuwe beheerders Dutch Birding-vogellijn en auteurs Recente meldingen

Voorplaat / front cover

Ivoormeeuw / Ivory Gull *Pagophila eburnea*, eerste-winter, Stellendam, Zuid-
Holland, 13 februari 1990 (*René Pop*)

Identification of central European woodpeckers on basis of flight-feathers

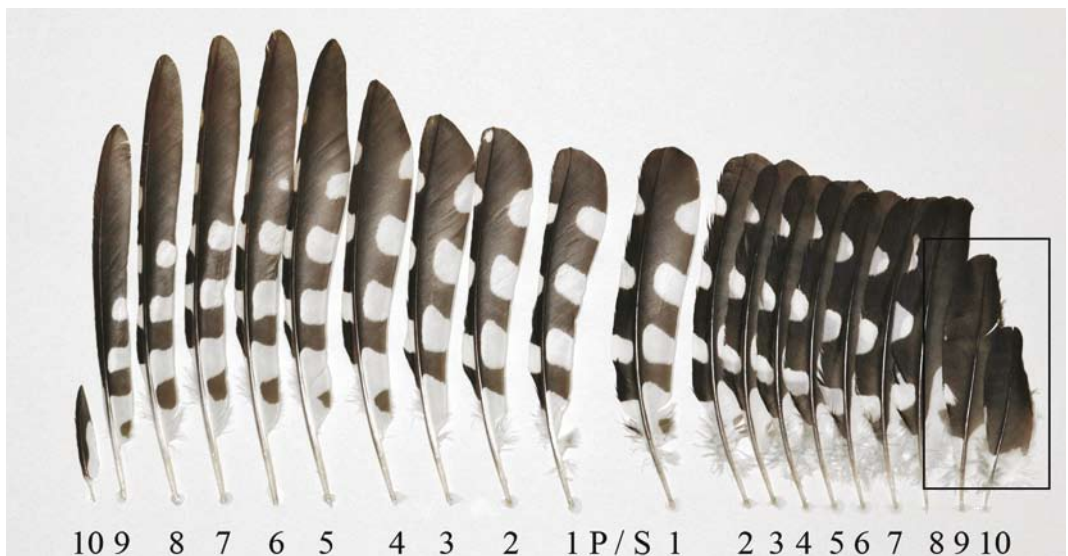
Martin Becker & Horst Jegen

As many other bird species, woodpeckers are sometimes encountered as road kills or pluckings from raptors. In these cases, the identification can often not be based on the features described in field guides and handbooks but has to rely on detailed scrutiny of certain feathers parts. For this objective, this paper presents and compares five of the most common and widespread European woodpecker species, Great Spotted *Dendrocopos major*, Middle Spotted *D. medius*, Lesser Spotted *D. minor*, European Green *Picus viridis* and Grey-headed Woodpecker *P. canus*, on the basis of their fully grown primaries (p, numbered descendantly), secondaries (s, numbered ascendantly) and rectrices (r, numbered from inner to outer). It is based on the analysis of c 100 central European individuals, exclusively freshly dead birds and, to a lesser extent, pluckings. These were obtained from bird hospitals, were collected as road kills or came from captivity. They were measured and compared and have been filed in the feather collection of Martin Becker. In addition, comments have been added with regard to ageing.

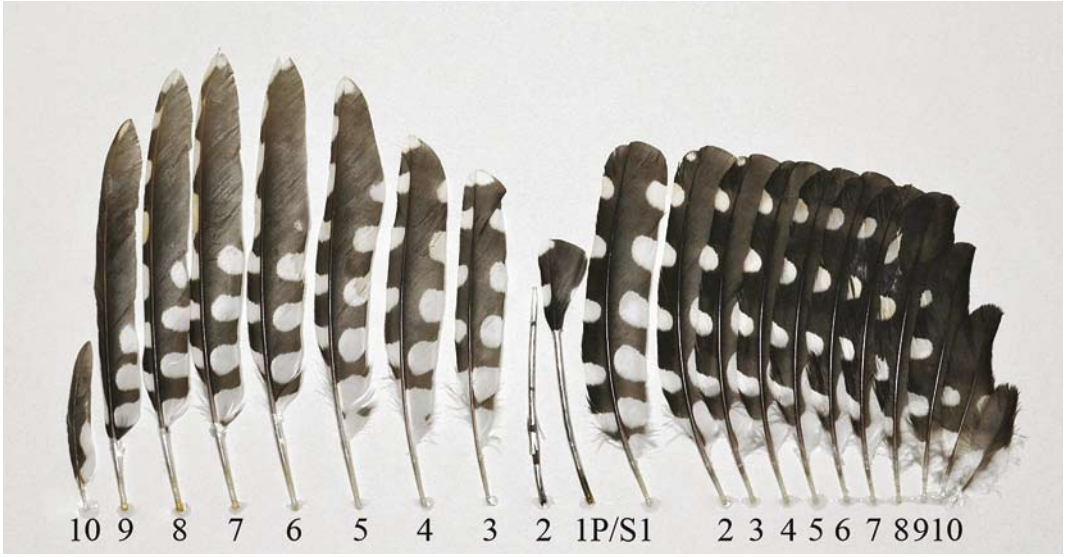
Ageing and moult

Particularly in summer, it is quite easy to determine the age of woodpeckers. Young *Dendrocopos* woodpeckers leave their nesting-hole at the age of c 21 days, and young *Picus* woodpeckers at the age of c 25 days. At that time, they are in possession of their reduced but fully grown primaries p1-2 (figure 27). While the rest of the flight-feathers are still developing, these reduced primaries are replaced during a complete moult of the primaries, beginning with p1. This results in a woodpecker showing active post-juvenile moult (figure 2). The primaries of juvenile woodpeckers are paler and also narrower than the secondaries. The secondaries are not included in this moult. Therefore, at the end of the post-juvenile moult these are the only feathers retained from the juvenile plumage. A further feature of juvenile woodpeckers is the shape of the rectrices (compare, eg, figure 3-4 with figure 5-6). These feathers differ considerably from those of adults by their pointed and narrower shape. In the course of the summer, they are completely replaced by broader, more rounded feathers which have a stronger feel.

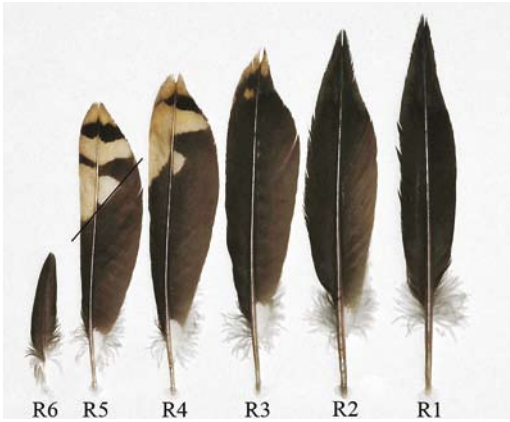
FIGURE 1 Great Spotted Woodpecker / Grote Bonte Specht *Dendrocopos major*, adult male, Schweich, Trier, Rheinland-Pfalz, Germany, 10 November 1995. Same individual as in figure 3. Pale coloured type with large spots on primaries and secondaries. Note almost unmarked tertials.

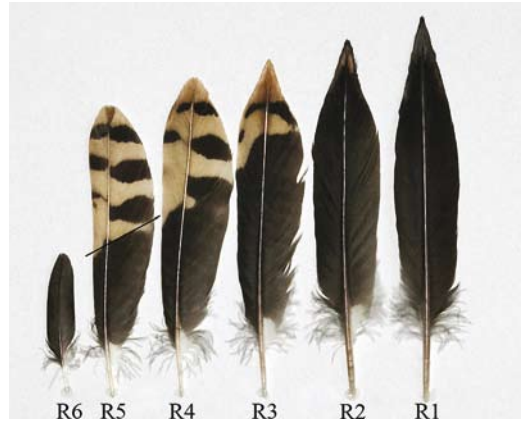
Identification of central European woodpeckers on basis of flight-feathers

2

3
5

4
6

Identification of central European woodpeckers on basis of flight-feathers

FIGURE 2 Great Spotted Woodpecker / Grote Bonte Specht *Dendrocopos major*, juvenile, Wiltingen, Trier, Rheinland-Pfalz, Germany, June 2003. Same individual as in figure 5. Juvenile in active moult. Primaries are noticeably paler than secondaries.

FIGURE 3 Great Spotted Woodpecker / Grote Bonte Specht *Dendrocopos major*, adult male, Schweich, Trier, Rheinland-Pfalz, Germany, 10 November 1995. Same individual as in figure 1. Normally coloured type. Note angle on r5 and black r6.

FIGURE 4 Great Spotted Woodpecker / Grote Bonte Specht *Dendrocopos major*, adult female, Wiltingen, Trier, Rheinland-Pfalz, Germany, November 2004. Pale coloured type

FIGURE 5 Great Spotted Woodpecker / Grote Bonte Specht *Dendrocopos major*, juvenile, Wiltingen, Trier, Rheinland-Pfalz, Germany, June 2003. Same individual as in figure 2. Rare, entirely pale coloured type, the R area very strongly pointed

FIGURE 6 Great Spotted Woodpecker / Grote Bonte Specht *Dendrocopos major*, juvenile, Wiltingen, Trier, Rheinland-Pfalz, Germany, 10 July 2005. Normally coloured type.

FIGURE 7 Great Spotted Woodpecker / Grote Bonte Specht *Dendrocopos major*, juvenile, Wiltingen, Trier, Rheinland-Pfalz, Germany, July 2005. Note white wing-patch formed by inner greater coverts.

FIGURE 8 Middle Spotted Woodpecker / Middelste Bonte Specht *Dendrocopos medius*, juvenile, Bonn, Nordrhein-Westfalen, Germany, 23 June 2005. Same individual as in figure 9. Inner greater coverts form mixed, pale field. Note marking on tertials.

FIGURE 9 Middle Spotted Woodpecker / Middelste Bonte Specht *Dendrocopos medius*, juvenile, Bonn, Nordrhein-Westfalen, Germany, 23 June 2005. Same individual as in figure 8. R4 and r5 show insular marking typical for juvenile. Note angle on r5 and pointed r1.

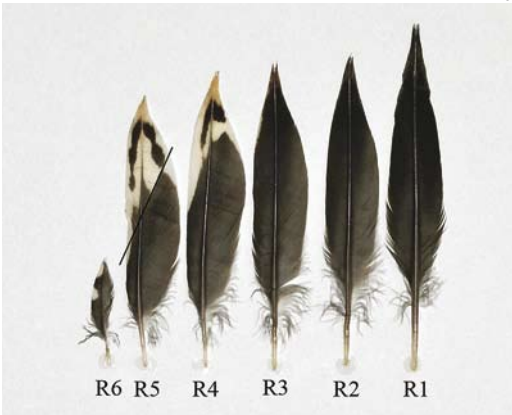
FIGURE 10 Middle Spotted Woodpecker / Middelste Bonte Specht *Dendrocopos medius*, juvenile, Westerburg, Westerwaldkreis, Rheinland-Pfalz, Germany, June 2004. Same individual as in figure 11. Typical rectrices with insular markings.

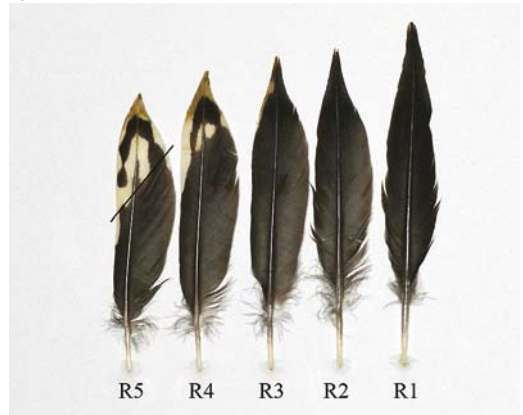
7

8

9

10

Identification of central European woodpeckers on basis of flight-feathers

TABLE 1 Comparison of length of longest primary (p6) and longest rectrix (r1) (mm) in Great Spotted *Dendrocopos major*, Middle Spotted *D medius* and Lesser Spotted Woodpecker *D minor*

	<i>D major</i>		<i>D medius</i>		<i>D minor</i>	
	adult	juvenile	adult	juvenile	adult	juvenile
length p6 min	112.5	109.5	109.0	104.0	80.5	76.5
length p6 max	121.5	119.5	114.5	106.0	82.0	76.5
length p6 mean	118.8	114.1	112.1	105.9	81.2	76.5
sample size	9	17	6	4	3	2
length r1 min	92.0	84.0	88.0	85.5	61.5	56.5
length r1 max	101.0	99.5	96.5	89.0	65.5	56.5
length r1 mean	98.0	98	91.5	97.8	63.6	56.5
sample size	13	27	5	5	5	1

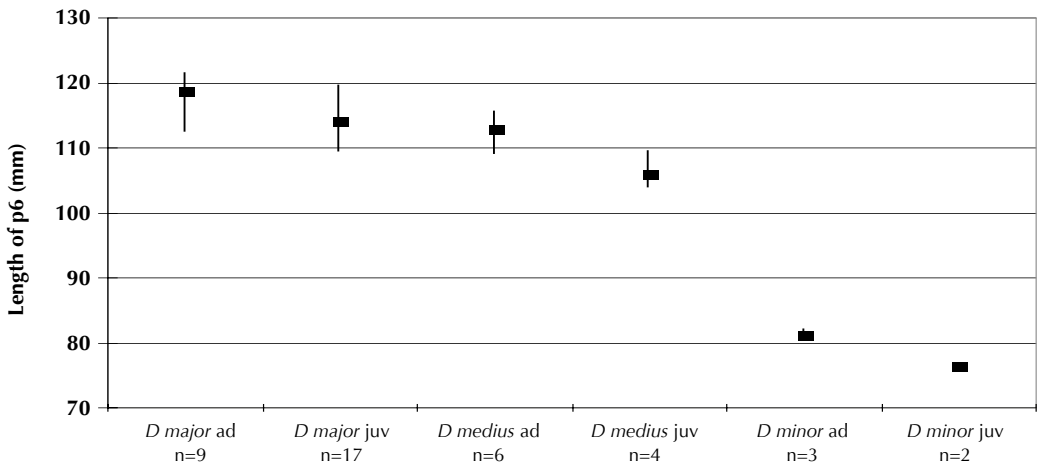
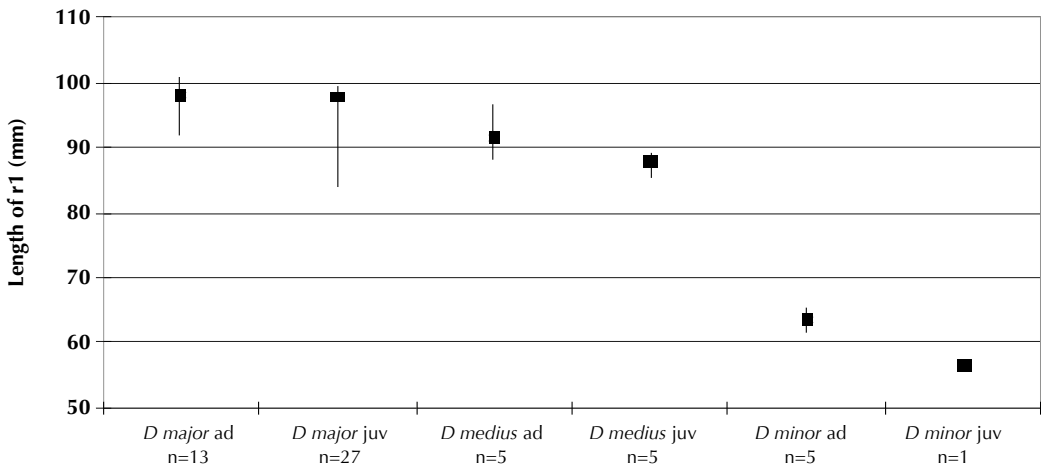

DIAGRAM 1 Comparison of length of longest primary (p6) in Great Spotted *Dendrocopos major*, Middle Spotted *D medius* and Lesser Spotted Woodpecker *D minor*

DIAGRAM 2 Comparison of length of longest rectrix (r1) in Great Spotted *Dendrocopos major*, Middle Spotted *D medius* and Lesser Spotted Woodpecker *D minor*

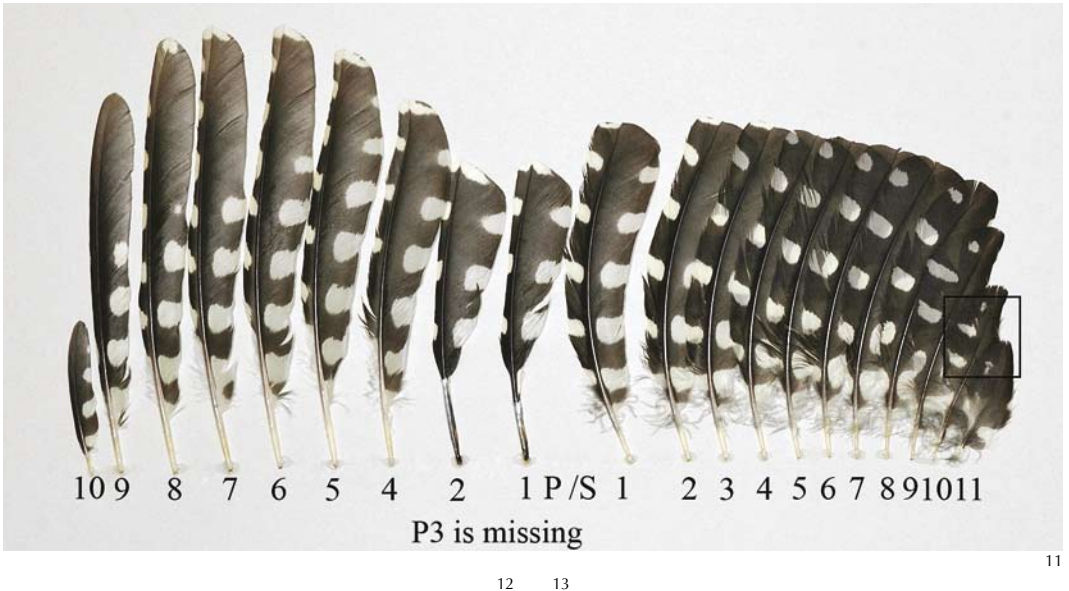

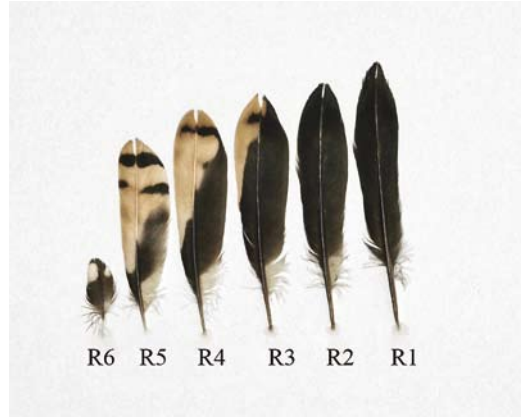
FIGURE 11 Middle Spotted Woodpecker / Middelste Bonte Specht *Dendrocopos medius*, juvenile, Westerburg, Westerwaldkreis, Rheinland-Pfalz, Germany, June 2004. Same individual as in figure 10. Bird in active moult. Primaries clearly paler than secondaries. Note pattern of tertials.

FIGURE 12 Middle Spotted Woodpecker / Middelste Bonte Specht *Dendrocopos medius*, adult, Wittlich-Neuerburg, Rheinland-Pfalz, Germany, 15 March 2000. Intermediately coloured type r5 with blending marking and r4 with barring

FIGURE 13 Middle Spotted Woodpecker / Middelste Bonte Specht *Dendrocopos medius*, adult, Windenbach, Siegen, Nordrhein-Westfalen, Germany, 25 May 1998. Typical adult with barred r5 and blending marking on r4.

14
16

15

FIGURE 14 Lesser Spotted Woodpecker / Kleine Bonte Specht *Dendrocopos minor*, juvenile female, cagebird, August 2005. Note small, evenly marked wing without pale field.

FIGURE 15 Lesser Spotted Woodpecker / Kleine Bonte Specht *Dendrocopos minor*, adult female, cagebird, February 2002. Same individual as in figure 17. Rectrices are only slightly pointed and clearly show grey transition to r5.

FIGURE 16 Lesser Spotted Woodpecker / Kleine Bonte Specht *Dendrocopos minor*, adult female, cagebird, October 2001.

Great Spotted Woodpecker

Juveniles tend to show much variation in the markings on the rectrices. On r4-5, the pattern near the tips ranges from purely white (figure 5) to up to two or three dark bars (figure 6). Frequently, the barring is reduced and there is an insular blending on r4 which very much recalls Middle Spotted Woodpecker. In such cases, the pattern of the tertials is very helpful. Adults do not vary quite so much. R4-5 show two to three or sometimes four bars. The white portion diminishes with the number of bars. The reduced r6 is completely black in adults and displays one or two white spots in juveniles. Another feature is the angle of the separation between the white and black field of 30-50° on r5 (figure 3). Among the wing-feathers, the tertials are the most helpful. The tertials (s9-10) have fewer markings and no or just a few (0-3(4)) rounded white spots (figure 1) compared with Middle Spotted. The complete wing displays one large white spot near the tertials. This spot is formed by the almost purely white inner greater coverts (figure 7). It is not always possible to clearly differentiate between Great Spotted Woodpecker and Middle Spotted using the length of the rectrices (in this case, the longest rectrix (r1)) and the length of the

primaries (in this case, the longest primary p6) due to overlap (table 1, diagram 1-2).

Middle Spotted Woodpecker

On the rectrices (r4 and r5), generally two kinds of markings can be distinguished, the barred (r5 in figure 13) and the blending type (figure 10). Of course, intermediate shapes are also possible (figure 12). Juveniles tend to have the blending, insular shape. Owing to their typical pattern, these birds are easily identified. In some cases there are examples of blending on r5 and barring on r4. In adults, it is exactly the opposite. In most cases, r5 is barred, with two to three cross-bars, and r4 shows a blending mark (figure 13). One important distinguishing feature is the angle of 65-80° on r5 of the separation between the white and black field (figure 12). The reduced r6 (figure 9) always has one or two spots in both juveniles and adults. Another important feature are the outer tertials (s9-10), which always show three to four longitudinal white spots on the inner and outer webs (figure 11). The complete wing (figure 8) shows the typical features of the innermost secondaries and a pale field formed by the inner greater coverts. It is not always

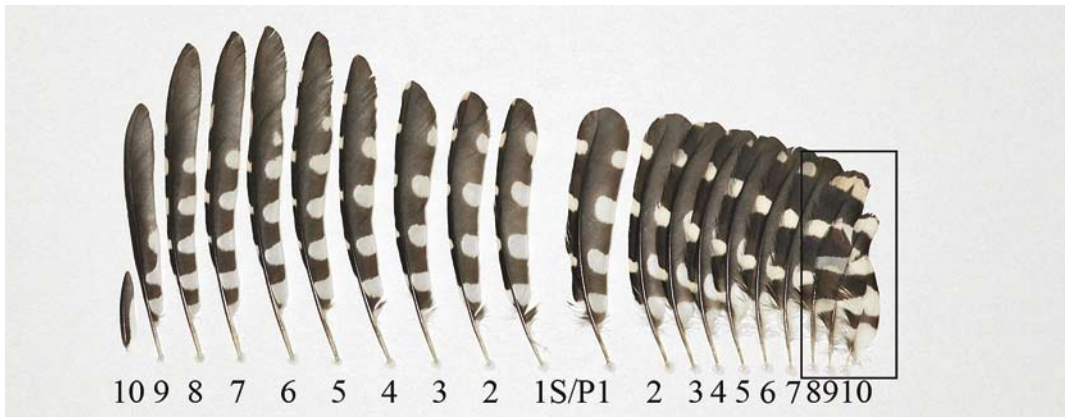

FIGURE 17 Lesser Spotted Woodpecker / Kleine Bonte Specht *Dendrocopos minor*, adult female, cagebird, February 2002. Same individual as in figure 15. Small size and variegated tertials are particularly striking.

possible to clearly differentiate between Great Spotted Woodpecker and Middle Spotted Woodpecker using the length of the rectrices (in this case, the longest rectrix (r1)) and the length of the primaries (in this case, the longest primary p6) due to overlap (table 1, diagram 1-2).

Lesser Spotted Woodpecker

Owing to its smaller size, Lesser Spotted Woodpecker is really unmistakable. Nevertheless, the determining features are listed here briefly. In general, the rectrices are not as pointed as in the other *Dendrocopos* species. R4-5 have two to three cross-bars on a very extensive white background. The black basal part often has a slightly washed-out appearance (figure 15-16). The tertials (s9-11) show striking cross-bars, always present on both inner and outer webs (figure 17). The entire wing gives a homogeneously spotted or barred impression compared with the other *Dendrocopos* species. Lesser Spotted's measurements differ significantly from those of the other two spotted woodpeckers and can be used as diagnostic criteria (table 1, diagram 1-2).

European Green Woodpecker

The rectrices of European Green Woodpecker are barred over the entire length; the barring is prominent in juveniles and somewhat reduced in adults (figure 19-20). The remiges can be easily determined: white and oval spots are evenly spread over the inner webs of the primaries (figure 18). Often, these spots are enclosed in the middle part of the primary and open up in the basal part. Another feature is the very clear pale barring near the tip of the tertials (s10-11). The entire wing has an intense olive-green colour (figure 21).

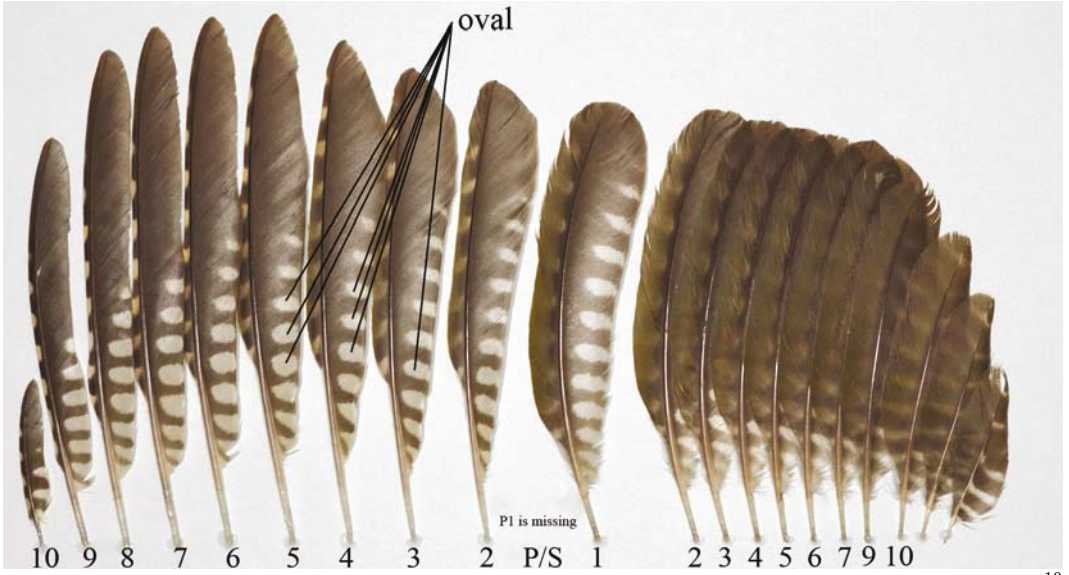
Grey-headed Woodpecker

The rectrices of Grey-headed Woodpecker typically have considerably reduced or no barring. Juveniles have the most noticeable markings, and can thus recall adult European Green Woodpecker (figure 25). However, the dimensions are smaller. The barring in adults is limited to r1 (although some faint barring may be visible on the other rectrices) and is more or less pronounced (figure 22 and 24). The primaries have typical bag-like spots on the inner webs, which also often tend to merge into each other on p1-4(5) (figure 23). These markings are strongly

TABLE 2 Comparison of length of longest primary (p6) and longest rectrix (r1) (mm) in Grey-headed Woodpecker *Picus canus* and European Green Woodpecker *P. viridis*

	<i>P. canus</i>		<i>P. viridis</i>	
	adult	juvenile	adult	juvenile
length p6 min	124.5		138.0	131.0
length p6 max	132.5		146.0	142.5
length p6 mean	129.0		142.7	136.9
sample size	4		12	14
length r1 min	112.5	106.0	113.5	107.0
length r1 max	115.5	106.0	116.0	113.5
length r1 mean	115.0	106.0	114.9	112.5
sample size	4	1	8	13

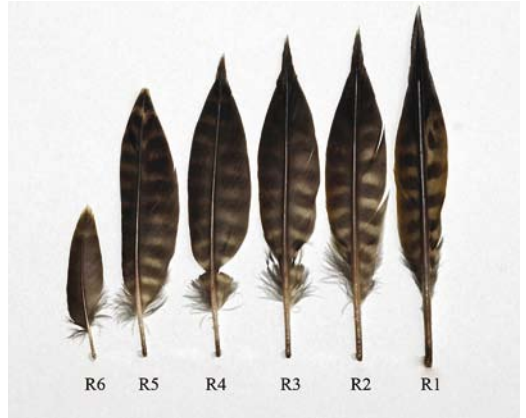
Identification of central European woodpeckers on basis of flight-feathers

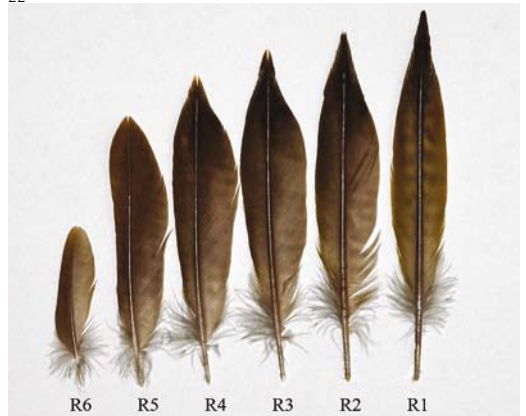
18

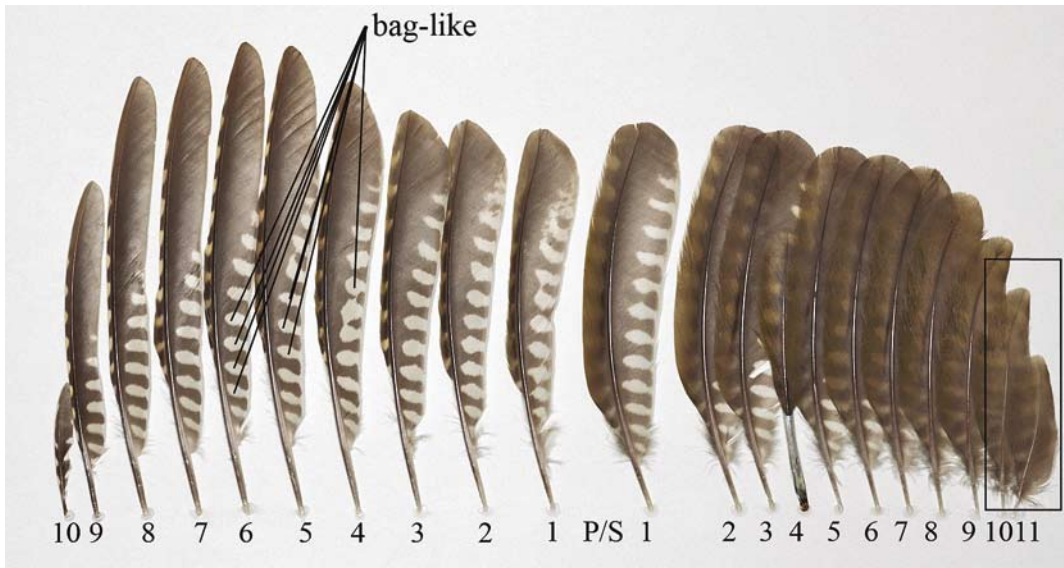

19
21

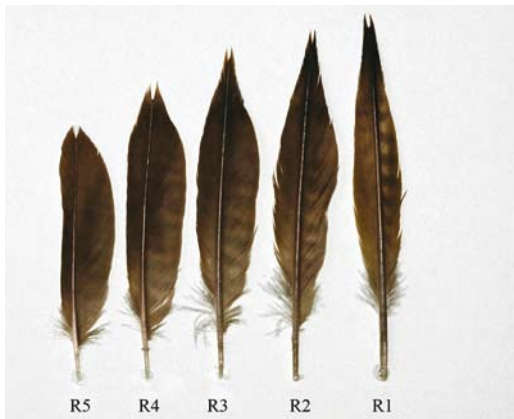

20
22

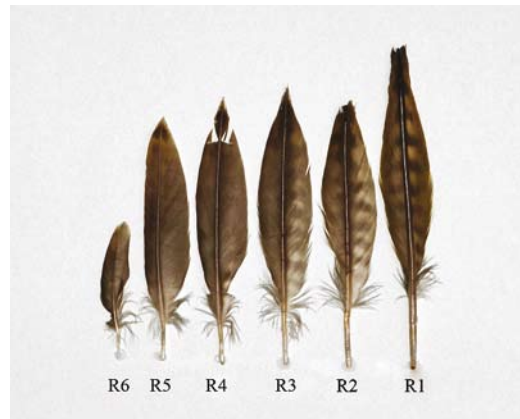

23

24

25

FIGURE 18 European Green Woodpecker / Groene Specht *Picus viridis*, adult female, Wiltingen, Trier, Rheinland-Pfalz, Germany, June 1999. Note oval markings on inner web of primaries.

FIGURE 19 European Green Woodpecker / Groene Specht *Picus viridis*, adult female, Wiltingen, Trier, Rheinland-Pfalz, Germany, June 1998. Rectrices with slightly unclear but nevertheless readily perceivable markings.

FIGURE 20 European Green Woodpecker / Groene Specht *Picus viridis*, juvenile male, Wiltingen, Trier, Rheinland-Pfalz, Germany, July 2005. Same individual as in figure 21. Very clear pattern on rectrices is typical for juvenile plumage.

FIGURE 21 European Green Woodpecker / Groene Specht *Picus viridis*, juvenile male, Wiltingen, Trier, Rheinland-Pfalz, Germany, July 2005. Same individual as in figure 20. Green overall impression of wing and striking pattern of tertials are well visible.

FIGURE 22 Grey-headed Woodpecker / Grijskopspecht *Picus canus*, adult male, Wittlich-Lüxem, Rheinland-Pfalz, Germany, October 1993. Same individual as in figure 23. Typical rectrices, except r1, which has almost no markings.

FIGURE 23 Grey-headed Woodpecker / Grijskopspecht *Picus canus*, adult male, Wittlich-Lüxem, Rheinland-Pfalz, Germany, October 1993. Same individual as in figure 22. Inner webs of primaries differ from those of European Green Woodpecker *P. viridis* in their more 'bag-like' markings which partly blend with each other and break up. Note almost unmarked tertials.

FIGURE 24 Grey-headed Woodpecker / Grijskopspecht *Picus canus*, adult, Hürth-Knapsack, Bergheim, Nordrhein-Westfalen, Germany, 7 July 2000. Rectrices with faint markings, vaguely recalling European Green Woodpecker *P. viridis*.

FIGURE 25 Grey-headed Woodpecker / Grijskopspecht *Picus canus*, juvenile, old stuffed specimen without any data. Same individual as in figure 26. Rectrices recall adult European Green Woodpecker *P. viridis* but dimensions and grey colour point to Grey-headed.

FIGURE 26 Grey-headed Woodpecker / Grijskopspecht *Picus canus*, juvenile, old stuffed specimen without any data. Same individual as in figure 25. Wing gives entirely grey impression.

FIGURE 27 European Green Woodpecker / Groene Specht *Picus viridis*, juvenile, Bengel, Wittlich, Rheinland-Pfalz, Germany, 6 June 2004. In this bird, the reduced, fully-grown p1 and p2 are still present immediately after fledging.

pronounced in some birds but can be almost absent in other. The tertials (s10-11) are only diffusely barred near the tip. Compared with European Green, the whole wing has a grey-green colour. As table 2 shows, adult European Green and Grey-headed can be reliably separated on the basis of the feather measurements (in this case, the longest primary (p6)). However, identification on the basis of the rectrices (in this case, the longest rectrix (r1)) is not possible as the measurements are very similar. Whether juvenile European Green and Grey-headed can be identified on the basis of feathers alone needs more research.

Acknowledgements

Special thanks are due to the wardens of bird hospitals Jürgen Meyer (Wiltingen), Patric Lorgé (Luxemburg) and Helga Steffens (Kirchwald), to Andy Lischke (Hoffeld-

Mauschbach) and also to Dr Gerald Mayr, curator of the Senckenberg Museum, Frankfurt am Main, Germany, for providing the study material. Furthermore we thank 'Übersetzungsdienst Andrea Brockes' (www.andreabrockes.de) and Dr Eckerhard Küsters for the English translation of the German manuscript.

Samenvatting

HERKENNING VAN MIDDEN-EUROPESE SPECHTEN OP BASIS VAN VLEIEVEREN Net als andere vogels worden spechten soms aangetroffen als prooi of verkeersslachtoffer. Determinatie ervan is vaak alleen nog mogelijk aan de hand van details van het verenkleed. Dit artikel beschrijft en vergelijkt tekening en afmetingen van de vliegeveren (slag- en staartpenen) van de vijf algemeenste Midden-Europese spechten: Grote Bonte *Dendrocopos major*, Middelste Bonte *D medius*, Kleine Bonte *D minor* en Groene Specht *Picus viridis* en Grijskopspecht *P canus*.

Martin Becker, Alte Poststraße 7, 54516 Wittlich, Germany (FWM.Becker@t-online.de)
Horst Jegen, Hauptstraße 32a, 54655 Steinborn, Germany (horst.jegen@t-online.de)

Kroonboszanger in Katwijk aan Zee in oktober 2007

Casper Zuyderduyn

Op vrijdag 5 oktober 2007 verliet ik om 08:30 mijn woning aan de Schorpioen in Katwijk aan Zee, Zuid-Holland, om te gaan vogelen. In de groenstrook tegenover mijn voordeur hoorde ik enkele mezen roepen. Ik besloot het groepje te scannen en de derde vogel die ik zag viel mij onmiddellijk op als zeldzame *Phylloscopus*. Op dat moment kreeg ik niet meer te zien dan een 'grotere' loofzanger met een opvallende wenkbrauwstreep en een vleugelstreep – voldoende om aan te nemen dat het 'ten minste' om een Grauwe Fitis *P trochiloides* ging. Ik waarschuwde enkele lokale vogelaars en rond 09:00 arriveerde assistentie vanaf de Katwijkse Puinhoop. De vogel werd spoedig teruggevonden maar liet zich erg moeilijk bekijken. Teus Luijendijk dacht op basis van postuur, gele poten en wenkbrauwstreep die niet tot aan de snavelbasis doorliep eerder aan Noordse Boszanger *P borealis*. Op hetzelfde moment kon René van Rossum een foto maken. Wij besloten hem als 'vrij zekere Noordse Boszanger'

169 Kroonboszanger / Eastern Crowned Warbler *Phylloscopus coronatus*, Katwijk aan Zee, Zuid-Holland, 5 oktober 2007 (Chris van Rijswijk/birdshooting.nl)

door te geven. Op de display van RvR's camera waren wij eindelijk in staat om hem op ons gemak te bekijken en het viel op dat hij een zeer donkere brede oogstreep en donkere zijkrin had. RvR opperde dat het om een Kroonboszanger *P coronatus* kon gaan maar de voor deze soort kenmerkende gele onderstaartdekveren waren op de foto niet overtuigend zichtbaar en we hadden ook nog geen spoor van een lichte kruinstreep gezien. Na raadpleging van literatuur bleken er meer kenmerken te zijn die pleitten voor Kroonboszanger, zoals de geheel lichte ondersnavelbasis en de frisse groentoon van de mantel. Inmiddels hadden wij ook geconstateerd dat hij wel degelijk geelachtige onderstaartdekveren had. Arnold Meijer was de eerste die rond 10:00 een glimp van de kruinstreep te zien kreeg en op dat moment werd alle twijfel weggenomen omtrent de determinatie. De vogel is die dag door enkele 100-en vogelaars bezocht in de (omgeving van) de groenstrook. Hoewel hij maar zelden riep, slaagde TL er in om enkele geluids-

170 Kroonboszanger / Eastern Crowned Warbler *Phylloscopus coronatus*, Katwijk aan Zee, Zuid-Holland, 5 oktober 2007 (René van Rossum)

171 Kroonboszanger / Eastern Crowned Warbler *Phylloscopus coronatus*, Katwijk aan Zee, Zuid-Holland, 5 oktober 2007 (Chris van Rijswijk/birdshooting.nl)

opnamen te maken die zeer waarschijnlijk op deze vogel betrekking hadden (tijdens de opname werd de vogel in kwestie niet gezien). De volgende dag werd hij ondanks intensief zoeken niet meer teruggevonden (Zuyderduyn 2007).

Beschrijving

De beschrijving is opgesteld aan de hand van eigen veldaantekeningen, foto's van Menno van Duijn, Marc Guyt, Roland Jansen en RvR (cf Dutch Birding 29: 410, plaat 607, 416, plaat 612-613, 417, plaat 614, 2007), geluidsopnamen van TL (te horen via www.dutchbirding.nl; figuur 1) en video-opnamen van Leo Boon (Boon & Slaterus 2008).

GROOTTE & BOUW Iets forser dan Tjiftjaf *P. collybita*. Nogal sierlijke, langgerekte *Phylloscopus*. Jizz hierdoor herinnerend aan Noordse Boszanger maar kop niet zo klein in verhouding tot lichaam als bij Noordse Boszanger en daarom bouw ook wel iets weghebbend van Grauwe Fitis.

KOP Zijkruin donkergroen. Kruinstreep breed, geelwit, alleen goed zichtbaar als waarnemer direct zicht had op bovenkant van kop. Opvallende geelwitte wenkbrauwstreep, voor oog iets donkerder lijkend dan achter oog en iets voor snavelbasis eindigend; wenkbrauwstreep vrij ver naar achter doorlopend (vergelijkbaar met Noordse Boszanger). Donkergroene oogstreep, met name achter oog breed uitlopend, en breder dan bovenliggende wenkbrauwstreep.

BOVENDELEN Mantel, rug en schouder helder donkergroen.

ONDERDELEN Keel, borst en buik vuilwit. Flank witachtig. Onderstaartdekveren bleekgeel.

VLEUGEL Dekveren groen als bovendelen. Randen van handpennen, armpennen en tertials lichtgroen. In sommige lichtomstandigheden deze kleur groen lijkend op groentinten op mantel van Vuurgoudhaan *Regulus ignicapilla*. Twee smalle vleugelstrepen gevormd door lichte toppen van middelste en grote dekveren, vleugelstreep op middelste dekveren korter, minder opvallend dan vleugelstreep op grote dekveren, soms moeilijk zichtbaar.

NAAKTE DELEN Iris donker, groot lijkend. Bovensnavel geeloranje met donkere punt. Ondersnavel geheel geeloranje. Poot licht vleeskleurig tot gelig.

172 Kroonboszanger / Eastern Crowned Warbler *Phylloscopus coronatus*, Katwijk aan Zee, Zuid-Holland, 5 oktober 2007 (René van Rossum)

GEDRAG Voor *Phylloscopus* trage foerageeracties, enigszins herinnerend aan Roodoogvireo *Vireo olivaceus*. Zich bijna uitsluitend ophoudend in kruinlaag van groenstrook van c 75 bij 10 m, vooral bestaand uit Spaanse Aak *Acer campestre*, Gewone Esdoorn *A. pseudoplatanus* en Zomereik *Quercus robur*; vogel daardoor soms zeer moeilijk te vinden. Verscheidene malen Zuidelijke Boomsprinkhaan *Meconema meridionale* naar binnen werkend.

GELUID Zeer waarschijnlijk afkomstig van deze vogel. Huismus *Passer domesticus*-achtig meestal iets aflopend, enkel malen herhaald kort *tjup* met afwisselende toonhoogtes en min of meer gelijke tijdsafstanden tussen tonen.

Determinatie

Omdat de vogel zich lastig liet bekijken en zich veelal hoog in de boomkruinen ophielde, kostte het enige moeite om Noordse Boszanger en Grauwe Fitis uit te sluiten. De combinatie van donkergroene kruinveren en brede donkere oogstreep, witgele kruinstreep en geelachtige onderstaartdekveren sluit deze twee soorten echter uit. Noordse Boszanger heeft daarnaast wat 'vuilere' en soms zelfs opvallend grijze flanken. Westelijke Kroonboszanger *P. occipitalis* is in morfologie bijna identiek aan Kroonboszanger; het is een kortaafstandstrekker die nog nooit in het West-Palearctische gebied is vastgesteld en als dwaalgast extreem onwaarschijnlijk is. Deze soort mist de gele onderstaartdekveren die diagnostisch zijn voor Kroonboszanger (Baker 1997, del Hoyó et al 2006). Het verse kleed, de heldergroene dekveren en de relatief brede vleugelstreep op de grote dekveren wijzen op een eerstejaars exemplaar.

Omdat de vogel in kwestie tijdens het maken van de geluidopname niet werd gezien, is het niet 100% zeker dat de opname betrekking heeft op de Kroonboszanger. De omschrijving van de roep ('a soft *phit-phit*'; Baker 1997) komt niet goed overeen met de opname van de vogel van Katwijk. Het geluid kan echter betrekking hebben gehad op subzang en niet op de roep (figuur 1). Subzang is bij onvolwassen *Phylloscopus*-zangers op trek in het najaar een niet ongewoon verschijnsel en vaak is het

onderscheid tussen roep en zang dan nog niet duidelijk (Magnus Robb in litt). Analyse van de opname geeft aan dat deze geen betrekking heeft op een Huismus. In de singel waar de Kroonboszanger zich bevond was slechts een beperkt aantal andere soorten aanwezig, waaronder Vuurgoudhaan *Regulus ignicapilla*, Pimpelmees *Cyanistes caeruleus* en Koolmees *Parus major*. Omdat de opname niet past op één van deze soorten is het zeer waarschijnlijk dat de opname betrekking heeft op de Kroonboszanger (Magnus Robb in litt).

Verspreiding en voorkomen

Kroonboszanger is een algemene broedvogel van bossen van Zuidoost-Rusland (Amoerland, Ussuriland), Noordoost-China, Japan en het Koreaanse schiereiland en een geïsoleerde populatie in Centraal-China. De najaarstrek begint in de tweede helft van augustus waarbij de hoogste aantallen worden gezien in Amoerland en Noord-China. In september worden de hoogste aantallen gezien in Zuid-China, de noordelijke helft van Thailand en Laos. De overwinteringsgebieden bevinden zich in Zuid-Laos, Zuid-Thailand, het Maleisische schiereiland en Sumatra en Java, Indonesië (Baker 1997, del Hoyo et al 2006). De afstand van het meest westelijke deel van het broedgebied tot Nederland is c 6500 km.

De waarneming in Katwijk is aanvaard door de Commissie Dwaalgasten Nederlandse Avifauna (CDNA) en betreft na bekrachtiging (cf Dutch Birding 30: 118, 2008) het eerste geval voor Nederland. In het West-Palearctische gebied is Kroonboszanger slechts drie

maal eerder vastgesteld, waarvan één veldwaarneming. Met inbegrip van de Katwijkse vogel vallen drie van de vier gevallen tussen 30 september en 5 oktober: 4 oktober 1843, Helgoland, Sleeswijk-Holstein, Duitsland (vondst); 30 september 2002, Jæren, Noorwegen (ringvangst); en 23 oktober 2004, Kakkola Harbåda, Finland (veldwaarneming). Buiten het West-Palearctische gebied is de soort als dwaalgast vastgesteld in Bangladesh en Cambodja (Baker 1997, del Hoyo et al 2006).

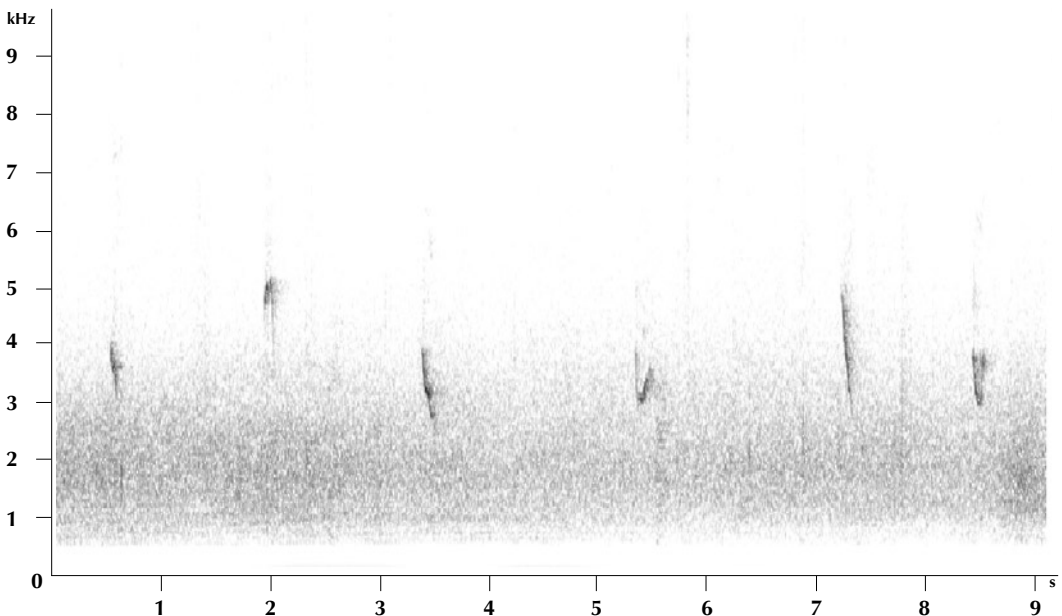
Dankzegging

Ik dank Teus Luijendijk en Magnus Robb voor hun hulp bij het schrijven van dit artikel.

Summary

EASTERN CROWNED WARBLER AT KATWIJK AAN ZEE IN OCTOBER 2007 On 5 October 2007, an Eastern Crowned Warbler *Phylloscopus coronatus* stayed from morning until dusk at Katwijk aan Zee, Zuid-Holland, the Netherlands. It was observed by several 100s of birders and identified by the combination of strong face pattern with dark side-crown and dark eye-stripe and long whitish supercilium and whitish median crown-stripe, leaf-green upperparts with pale-fringed flight-feathers, pale base of lower mandible, pale legs, double wing-bar (upper one inconspicuous) and yellowish undertail-coverts. The latter character excludes Western Crowned Warbler *P. occipitalis* (which is a short-distance migrant and, therefore, an even more unlikely vagrant). The bird was mostly silent but it called irregularly and the bird's call or subsong was sound-recorded (a series of slightly descending *chup* notes, varying in frequency), although it was not 100% certain that the recorded sounds actually came from the Eastern Crowned Warbler. This is the fourth

FIGUUR 1 Kroonboszanger / Eastern Crowned Warbler *Phylloscopus coronatus*, roep of subzang / call or subsong, Katwijk aan Zee, Zuid-Holland, 5 oktober 2007 (Teus / C Luijendijk). Het is niet 100% zeker dat deze geluiden van de Kroonboszanger afkomstig waren / it is not 100% certain whether these sounds originated from the Eastern Crowned Warbler.

record for Europe and the Western Palearctic, with previous ones on Helgoland, Schleswig-Holstein, Germany, on 4 October 1843 (collected); Jæren, Norway, on 30 September 2002 (trapped); and Kokkola, Finland, on 23 October 2004.

Verwijzingen

Baker, K 1997. Warblers of Europe, Asia and North Africa. Londen.

Boon, L J R & Slaterus, R 2008. Cursorius videojaaroverzicht 2007. Dvd. Zandvoort.

del Hoyo, J, Elliott, A & Christie, D A (redactie) 2006. Handbook of the birds of the world 11. Barcelona.

Zuyderduyn, C 2007. DB Actueel: Kroonboszanger in Katwijk. Dutch Birding 29: 415-417.

Casper Zuyderduyn, *Schorpioen 54*, 2221 NA Katwijk aan Zee, Nederland
(casper.zuyderduyn@planet.nl)

Great Spotted Woodpeckers in the Netherlands showing characters of North African Great Spotted Woodpecker

In the second half of February and first half of March 2000, an unusual male Great Spotted Woodpecker *Dendrocopos major* was observed for several weeks by Arno ten Hoeve in his back garden along Voldersdreef at De Maten, Apeldoorn, Gelderland, the Netherlands. On 20 February, AtH obtained a few record shots. The bird differed from normal Great Spotted by its overall much more reddish-pink underparts and the presence of a thin red breast-band, connected with the black markings on the breast-sides. It had a gentle expression compared with a normally coloured female Great Spotted observed at the same time, perhaps with a smaller and more slender bill. The red breast-band reminded AtH of Great Spotted subspecies from North Africa. Therefore, AtH posted his photographs on the Dutch Birding website for comments but none were received and, after that, the record was quickly forgotten.

On 13 January 2008, Marijn Heuts photographed an

173 Great Spotted Woodpecker / Grote Bonte Specht *Dendrocopos major pinetorum*, male, Apeldoorn, Gelderland, Netherlands, 20 February 2000 (Arno ten Hoeve). Note red breast-band.

unusual Great Spotted Woodpecker at De Pan near Meerheeze, Noord-Brabant, the Netherlands. This bird also differed from normally coloured Great Spotted by the presence of a red breast-band. The size and shape of this bird were not different from other individuals. MH sent one of his photographs to René Pop, photographic editor of Dutch Birding. He also contacted Kees Roselaar at the Zoological Museum of Amsterdam (ZMA), who replied (in litt): 'The red breast-band is a character that is normally present in the North African subspecies *D m numidus* (northern Algeria and Tunisia) and in *D m mauritanus* and sometimes in the subspecies *D m hispanus* from Iberia. *Mauritanus* and the occasional *hispanus* both closely resemble the bird on your photograph. *Numidus* differs from *mauritanus* by the broad black breast-band, overlaid with red in the centre; because of the underlying black, this red is more blood-red, not bright red, and red does not invade the pale parts of the throat, unlike the plate in Cramp (1989). In the field, the impression is mainly that of a black breast-band, unless *numidus* is in full sunlight and viewed straight on when the glittering blood-red may show. The red breast-band can be absent in *mauritanus*. The southern subspecies are smaller and more slender than northern subspecies, with a more slender bill. Because the size and shape of the Maarheeze bird do not differ from normal birds (resident Great Spotted in the Netherlands belong to the subspecies *D m pinetorum*) the conclusion must be that some *pinetorum* may occasionally show a red breast-band. This may be a result of gene flow between Spanish (*hispanus*) and French birds (*pinetorum*) because these populations show clinal plumage variation. Possibly, this gene flow could even reach *pinetorum* breeding in the Netherlands and occasionally produce birds mimicking the southern subspecies. In addition, a red bar is sometimes prominent in juvenile Syrian Woodpecker *D syriacus*, especially in the southern parts of its range (Levant). Perhaps the presence of red on the breast in birds of both the Middle East and North Africa may point to a connection between these populations in the distant past, just as in another oak-forest specialist, Eurasian Jay *Garrulus glandarius*, in which the North African black-capped subspecies *G g cervicalis* is also quite similar morphologically to *G g atricapillus* of the Levant. The presence of a red breast-band in Great Spotted Woodpeckers from the Netherlands may be an atavistic trait but it also may be the result of some gene-flow from *hispanus* into *pinetorum*.'

174-175 Great Spotted Woodpecker / Grote Bonte Specht *Dendrocopos major pinetorum*, male, Maarheeze, Noord-Brabant, Netherlands, 13 January 2008 (Marijn Heuts). Note red breast-band.

The Maarheeze bird renewed interest for aberrant Great Spotted Woodpeckers and, therefore, AtH was contacted to obtain details of his observation for this publication and Kees Roselaar was asked to give further comments. Further research in the collection of the ZMA led to the following results. An adult male collected at Huizen, Noord-Holland, the Netherlands, on 18 July 2001 also shows a narrow but full red breast-band but less marked than in the Maarheeze bird. In addition, two birds with a few partially red or pink feathers on the central breast were found, a juvenile male from Haarlem, Noord-Holland, collected on 24 July 1982 and a first-year male from Blijkpolder, Nederhorst den Berg, Noord-Holland, collected on 16 October 1981. Because the throat and breast of woodpeckers are very liable to staining by substrate or fluids from tree bark, birds in more worn plumage which could have had a few pink/red feathers may not longer show this because of contamination. The chance that the aberrant plumages were caused by the eating of certain fruits or berries is extremely small. Although woodpeckers are susceptible to this type of staining, in such cases also the throat and breast become 'dirty', as indicated by several specimens in the collection of ZMA. Besides, the red coloration in fruits changes within a few days to brownish because of oxidation. Apart from these three, 63 skins of *pinetorum* from the Netherlands did not show any red or pink on the breast. Also, no red or pink was shown by 35 skins of nominate *major* (22 from the Netherlands, eight from

Scandinavia and five from the Baltic region), 19 *pinetorum* from north-eastern France (Alsace, Verdun and Vosges), five *brevirostris* from South-Central Siberia, 12 birds from Romania, one from Austria, one from Croatia, two from western Asia Minor, six *canariensis/thanneri* from the Canary Islands, 10 *hispanus* from Spain (Madrid and Salamanca), four *harterti* from Sardinia, two *italiae* from Italy (Venezia), and 14 *leucopterus* from Central Asia (Kees Roselaar in litt).

From the examples described above, it is clear that Great Spotted Woodpeckers showing characters of one of the North African/Mediterranean subspecies (especially *mauritanus*) by the presence of a red breast-band occasionally occur in the Netherlands and, therefore, probably elsewhere in north-western Europe. The reported smaller bill of the Apeldoorn bird suggests some variation in this character as well. The chances that North African or even Spanish birds could reach the Netherlands as wild birds and unaided seems negligible.

Cramp (1989) describes for *hispanus*: 'rarely, some red-tipped feathers on central chest'; for *mauritanus*: 'often a scarlet-red crescent on central chest between black patches on sides of chest (unlike *numidus*, no black on central chest)'; and for *numidus*: 'showing broad black chest-band, mixed with glossy scarlet-red feather-tips'. Cramp's (1989) notes on the occurrence of birds with a red bar in Spain come from Hartert (1912-1921): '...In *hispanus*, not very rarely a red bar shows, connecting the black neck-sides but this mostly fails or is only slight-

ly indicated. ...In *mauritanus*, this bar is generally present (but sometimes entirely absent); in contrast to *numidus*, *mauritanus* has no black on the central breast. ...In fact, *hispanus* is closer to *mauritanus* than to the populations of northern Europe'. Cramp (1989) does not mention the possible presence of red on the chest in *pinetorum* (when this text was written by Kees Roselaar, the three birds collected in the Netherlands mentioned above had not yet been skinned). Winkler et al (1995) indicate that a (trace of a) red breast-band can occur in the *cabanisi* group of subspecies occurring in East Asia. The text accompanying plate 31 (p 98) states: 'Red on breast can be found on some individuals of the *cabanisi* group (and in fact in any population of the species)' and in the main text describing *cabanisi* (p 275, under 'geographical variation'): 'Often some red on breast'. The

remark on p 98 that red on the breast can occur in any population is not repeated in the species text and not further elaborated. In the description of *pinetorum* (under 'geographical variation'), it is not mentioned, leaving uncertainty if this feature has been documented specifically for the subspecies *pinetorum* before.

I thank Marijn Heuts, Arno ten Hoeve, René Pop and Kees Roselaar for their help to prepare this note.

References

- Cramp, S (editor) 1989. The birds of the Western Palearctic 4. Revised edition. Oxford.
Hartert, E 1912-1921. Die Vögel der paläarktischen Fauna 2. Berlin.
Winkler, H, Christie, D A & Nurney, D 1995. Woodpeckers: a guide to the woodpeckers, piculets and wrynecks of the world. Mountfield.

Enno B Ebels, Joseph Haydnlaan 4, 3533 AE Utrecht, Netherlands (ebels@wxs.nl)

Varia

Birds-of-paradise and bowerbirds of New Guinea

The avifauna of New Guinea belongs to the richest of the world, due to its equatorial latitude, largely undisturbed habitats and great range of altitudes, with the highest peak reaching over 5000 m above sea level (the three highest mountains are permanently snow capped). New Guinea consists of one large island (the mainland) and numerous surrounding islands; politically, it is divided in the Indonesian Papua and West Papua provinces (formerly Irian Jaya) in the west and the independent state of Papua New Guinea in the east. The total number of bird species is c 725. From an ornithological point of view, the area is best known for the birds-of-paradise Paradisaeidae and bowerbirds Ptilonorhynchidae, two closely related families that belong to the most remarkable in the world because of their often spectacular plumages and/or courtship behaviour (cf Beehler et al 1986).

Birds-of-paradise

There are c 42 species of bird-of-paradise (exact number depending on taxonomic treatment), 36 of which are endemic to New Guinea; two species are shared between New Guinea and Australia. The family contains 20 genera which differ strongly in size and plumage characters. The first travellers who met birds-of-paradise in Papua New Guinea were totally surprised by their appearances: 'I was too astonished to shoot the bird' wrote René Lesson in 1824. In following decades, this reluctance to shoot and collect birds-of-paradise quickly vanished and, in the late 19th and early 20th century, ornamental feathers were exported in high numbers to

Europe for use in the fashion industry. For example, in 1904-08, 155 000 skins were sold in London alone (Ramel 2008). Soon after, export was prohibited, first in the eastern part of New Guinea by the British, and later in the western part, which was under Dutch control then. Today, hunting is only permitted at a sustainable level to fulfil the ceremonial needs of the local tribal population (it is illegal for non-nationals to possess a bird-of-paradise or its feathers). The feathers are much sought after; it is not unusual to see Papua men on a local market with a hair dress containing the feathers of five different species, like the long tail-feathers of King of Saxony Bird-of-Paradise *Pteridophora alberti* and *Astrapia* species (plate 176). Papuas are keen to observe the behaviour of the polygamous male birds-of-paradise (and polygamy occurs widely in Papuan communities). The 'Sing-sings' (tribal festivals) in the highlands are reminiscent of the display of birds-of-paradise, with men decorating their bodies and faces with coloured mud. Currently, three species of birds-of-paradise are globally threatened with extinction but all species are listed on CITES Appendix II, meaning that they are a controlled trade species. Current threats come from deforestation for palm oil plantations and from disturbance and habitat loss through mining activities. Birds-of-paradise are relatively long lived, with lives probably extending well over 15 and perhaps up to 25 years. The males of some species take up to five years to mature and attain their splendid plumage; the duller females, on the other hand, already breed in their second year (Cooper & Forshaw 1977, Beehler et al 1986, Fritz & Beehler 1998, Holland & Laman 2007, Ramel 2008).

Most of the species are crow- or starling-like in size and posture, with powerful bill and feet and strong undulating flights. In the often isolated habitats, specialization

176 Papuan tribesman showing hair dress with feathers of various species of bird-of-paradise, Tari, Southern Highlands, Papua New Guinea, 18 July 2007 (*Otto Plantema*) **177** Magnificent Bird-of-Paradise/Geelkraagparadijsvogel *Diphyllodes magnificus*, male, Kiunga, Western Province, Papua New Guinea, 30 July 2007 (*Otto Plantema*) **178** Raggiana Bird-of-Paradise / Raggi's Paradijsvogel *Paradisaea raggiana*, male, Port Moresby, Papua New Guinea, 4 August 2007 (*Otto Plantema*)

179 Blue Bird-of-Paradise / Blauwe Paradijsvogel *Paradisaea rudolphii*, male, Tari, Southern Highlands, Papua New Guinea, 8 October 2006 (Otto Plantema)

180 Brown Sicklebill / Bruine Sikkelsnavel *Epimachus meyeri*, female, Mount Hagen, Enga Province, Papua New Guinea, 16 October 2006 (Otto Plantema)

181 Greater Birds-of-Paradise / Grote Paradijsvogels *Paradisaea apoda*, Kiunga, Western Province, Papua New Guinea, 22 October 2006 (Otto Plantema)

182 Brown Sicklebills / Bruine Sikkelsnavel *Epimachus meyeri*, male, Mount Hagen, Enga Province, Papua New Guinea, 16 October 2006 (Otto Plantema)

has resulted in bizarre nuptial plumages and display behaviour. The low number of natural enemies (eg, there are no monkeys in New Guinea), the lack of food competition and the presence of year-round fruiting trees created perfect living conditions for the birds with ample time for sexual competition. Most species are restricted to small elevation contour-intervals. For instance, Greater Bird-of-Paradise *Paradisaea apoda* (plate 181) is a lowland species occurring up to 500 m above sea level, Raggiana Bird-of-Paradise *P raggiana* (plate 178) is common between 500 and 1000 m, Lesser Bird-of-Paradise *P minor* (plate 187) occurs from 1000 m or lower up to 1500 m, Brown Sicklebill *Epimachus meyeri* (plate 180 and 182) and Ribbon-tailed Astrapia *Astrapia mayeri* (plate 192) are highland species of cloud forests above 2000 m and Crested Bird-of-Paradise *Cnemophilus macgregorii* (plate 185) is found in montane forest above 2500 m.

The display of the birds-of-paradise is very diverse, and many species have elaborate mating rituals, taking place only or mainly in good weather. In general, males display every day, often year-round, while the females in their dull plumage build and tend the nest. The males of Greater, Lesser and Raggiana Bird-of-Paradise display in groups high in the canopy (so-called 'leks') in the early morning and just before sunset, often in trees of 40 m or higher, and attract females by their raw calling and unfolding the feathers in an orgy of colour, sound and movement. Each bird establishes its own exclusive display area. It then raises its wings and thumps them together, while the ornamental plumes are splayed out while it hops and quivers. Males Blue Bird-of-Paradise *P rudolphii* (plate 179) have a different approach, calling solitary until a female appears, followed by acrobatic display on a small branch, several metres above the ground. Males King of Saxony Bird-of-Paradise (plate 189) sing high in the forest canopy but the real display and mating also occurs several metres above the forest floor on lianas; the male has bad eyesight and is almost deaf, because of the implant of the 50 cm long plastic-like head plumes. Superb Bird-of-Paradise *Lophorina superba* (plate 193) and Magnificent Riflebird *Ptilornis magnificus* (plate 194) have a similar approach, first calling to attract a female and then displaying lower above the ground. Brown Sicklebill also calls (sounding like a pneumatic drill or a burst from a machine gun) for a female, from a set of canopy sites throughout the early morning. The male is shy but the female is relative tame when foraging on mossy limbs for insects, and can sometimes be seen near feeders. The displaying scene for Lawes's Parotia *Parotia lawesii* (plate 190-191) is laid out on the forest floor, on a spot carefully cleaned from leaves by the male. After the appearance of one to three females, sitting on dead trees or branches close to the ground, the male starts dancing at his court, presenting his ballet-like display plumage. Magnificent Bird-of-Paradise *Diphyllodes magnificus* (plate 177) acts rather similar and displays like a clown around a small stick just above the bottom of the rainforest.

The remoteness of many areas where birds-of-paradise occur and the lack of ornithological coverage means that our knowledge of the group is still very in-

complete. A striking example of this was the sighting of displaying males Bronze Parotia *P (carolae) berlepschi* (also known as Berlepsch's Six-wired Bird-of-Paradise) in the Fojan (or Foyan) mountain range in Irian Jaya in December 2005. This taxon is often – still – considered a subspecies of Carol's Parotia *P carolae* and was only known from four specimens collected at unknown locations by indigenous hunters in the 19th century and from a small number of females observed in the Fojan mountains in 1985 (Ramel 2008).

Bowerbirds

The 18-20 species of bowerbirds (depending on taxonomic treatment) are divided into eight genera and are distributed from Australia to New Guinea (Cooper & Forshaw 1977, Beehler et al 1986). Most of the 11 species in New Guinea inhabit mountain forest, like Macgregor's Bowerbird *Amblyornis macgregoriae* (plate 183). This species uses small display areas on the forest floor. The polygamous males make a bower of small sticks and seem busy the whole day to clean and improve the place, foraging for fruit and large insects in nearby trees and waiting for females. For photography, this is a difficult species: it is extremely shy, normally does not accept flash light and the display area is on the dark forest floor. Some bowerbirds are monogamous and do not build bowers, like the shy White-eared Catbird *Ailuroedus buccoides* (plate 184), where both sexes help at the nest. This species is rarely seen and can only be observed by waiting quietly in the forest, for instance near the dancing place of Magnificent Bird-of-Paradise. One of the most colourful and sought-after bowerbirds is Flame Bowerbird *Sericulus aureus* (plate 188), which 'inflates' itself when displaying to impress the females; young males often watch the display scene of older males (cf Plantema & van der Spek 2007). Fawn-breasted Bowerbird *Chlamydera cerviniventris* (plate 186) prefers lowland grassland and savannah, where the males build a two-walled bower, placed in a thicket. The female is then tempted to enter the bower, which is often decorated with berries. The display does not involve dancing but only the continuous rearrangement of leaves and berries.

Finding birds-of-paradise and bowerbirds

Despite their often conspicuous plumages and elaborate courtship display, finding and observing – let alone photographing – birds-of-paradise and bowerbirds is by no means easy. This is the result of the lack of good infrastructure, the small number of jungle trails that are often very slippery, dense vegetation, often very wet climate (with some areas receiving 5-10 m (!) of annual rain fall), display sites ('leks') often being 40-60 m above the ground in the tree canopies, and extreme shyness of some species (not even tolerating camera sounds). As a result, birding in New Guinea most often takes place around a limited number of lodges in forests along the few roads (regions Kiunga, Tabubil and Mount Hagen) or from Port Moresby, the capital of Papua New Guinea. Most other destinations can only be reached by special expeditions, which often take many years to prepare and

183 Macgregor's Bowerbird / Goudkuiftuiniervogel *Amblyornis macgregoriae*, Tari, Southern Highlands, Papua New Guinea, 15 July 2007 (Otto Plantema)

184 White-eared Catbird / Witoorkatvogel *Ailuroedus buccoides*, Tabubil, Western Province, Papua New Guinea, 27 July 2007 (Otto Plantema)

185 Crested Bird-of-Paradise / Macgregors Paradijsvogel *Cnemophilus macgregorii*, male, Mount Hagen, Enga Province, Papua New Guinea, 22 July 2007 (Otto Plantema)

186 Fawn-breasted Bowerbird / Okerbuikprieelvogel *Chlamydera cerviniventris*, male, Port Moresby, Papua New Guinea, 6 August 2007 (Otto Plantema)

187 Lesser Bird-of-Paradise / Kleine Paradijsvogel *Paradisaea minor*, male, Baiyer river, Western Highlands, Papua New Guinea, 21 July 2007 (*Otto Plantema*) **188** Flame Bowerbird / Oranje Prielvogel *Sericulus aureus*, Kiunga, Western Province, Papua New Guinea, October 2006 (*Otto Plantema*) **189** King of Saxony Bird-of-Paradise / Wimpeldrager *Pteridophora alberti*, male, Tari, Southern Highlands, Papua New Guinea, 7 October 2006 (*Otto Plantema*)

190 Lawes's Parotia / Lawes' Parotia *Parotia lawesii*, female, Tari, Southern Highlands, Papua New Guinea, 15 July 2007 (*Otto Plantema*) **191** Lawes's Parotia / Lawes' Parotia *Parotia lawesii*, male, Tari, Southern Highlands, Papua New Guinea, 15 July 2007 (*Otto Plantema*) **192** Ribbon-tailed Astrapia / Lintstaartastrapia *Astrapia mayeri*, male, Mount Hagen, Enga Province, Papua New Guinea, 16 October 2006 (*Otto Plantema*)

193 Superb Bird-of-Paradise / Kraagparadijsvogel *Lophorina superba*, Baiyer river, Western Highlands, Papua New Guinea, 15 October 2006 (Otto Plantema)

get the requested permits for. The accompanying photographs were all taken during private trips in October 2006 and July-August 2007.

References

Beehler, B M, Pratt, T K & Zimmerman, D A 1986. Birds of New Guinea. Princeton.
Cooper, W T & Forshaw, J M 1977. The birds of paradise and bowerbirds. Sydney.

194 Magnificent Riflebird / Prachtgeweenvogel *Ptilornis magnificens*, male, Kiunga, Western Province, Papua New Guinea, 1 August 2007 (Otto Plantema)

Frith, C B & Beehler, B M 1998. The birds-of-paradise. Oxford.
Holland, J S & Laman, T 2007. Feathers of seduction. Website: ngm.nationalgeographic.com/ngm/0707/feature3/index.html.

Plantema, O & van der Spek, V 2007. Varia: Flame Bowerbird. Dutch Birding 29: 101-104.

Ramel, G 2008. The birds of paradise – Paradisaeidae. Website: www.earthlife.net/birds/paradisidae.html. Update 7 January 2008.

Otto Plantema, Braakpeel 1, 6034 RP Nederweert, Netherlands (otto.plantema@planet.nl)
Enno B Ebels, Joseph Haydnlaan 4, 3533 AE Utrecht, Netherlands (ebels@wxw.nl)

30 jaar Dutch Birding

30 jaar Dutch Birding, deel 3: 1989-93

Na 10 jaar DBA waren we misschien verbaasd over hoe snel alles was gegaan. Dutch Birding was een tijdschrift met Europese uitstraling en met een kwaliteit die samen met British Birds op grote afstand van alle andere Europese tijdschriften stond. In het veld werden veel zeldzame vogels ontdekt, door de vogellijn was de informatievoorziening toegankelijk en actueel als nooit te voren en de CDNA functioneerde onder gezamenlijke verantwoordelijkheid van DBA en NOU goed en in alle openheid. Kortom, veel van de doelstellingen waren bereikt – sterker nog, tegen wil en dank was de DBA zelf een eind op weg onderdeel van de gevestigde orde te worden... De ontwikkelingen in 1989-93 moeten dan ook in dit licht worden gezien – consolidatie en verbetering van de sterke punten, samenwerking met andere geleidingen, niet als uitdager of nieuwkomer maar uit een positie van sterkte, en uitbreiding van activiteiten. De belangrijkste taak die het bestuur zich stelde onder aanvoering van de kersverse voorzitter Paul Knolle was het verbreden van het draagvlak en het creëren van een

gezonde en stabiele financiële basis voor alle activiteiten en ambities. In 1989 waren de inkomsten van abonnees de enige stabiele inkomstenbron, aangevuld met wat advertentie-inkomsten en incidentele subsidies en giften. Hiervan moesten Dutch Birding (vooral druk- en verzendkosten), de vogellijn en de jaarlijkse Dutch Birding-dag worden gefinancierd. Dat was een precaire balans – ook omdat het hoognodig was enige professionalisering door te voeren. Bovenal was het onvermijdelijk iets van een vergoeding te bieden aan de vogellijn-beheerder en een wat royelere onkostenvergoeding in te stellen voor de meest intensieve redactieactiviteiten. Een eerste belangrijke stap vormde de omvorming van de vogellijn. Per 3 augustus 1989 was het betaalnummer 06-32032128 geboren en dat zorgde direct voor een belangrijke inkomstenbron. In ruil voor de 50 cent (van een gulden) per minuut die moest worden betaald verbeterde de bereikbaarheid sterk doordat vijf lijnen beschikbaar kwamen. Het vertrouwde nummer 01720-38100 bleef bestaan als inspreeklijn. Een tweede financiële impuls kwam uit de sponsoring door Nuts Ziekttekostenverzekering die het mogelijk maakte een

195 Vogelaars bij Ivoormeeuw / birders at Ivory Gull *Pagophila eburnea* (rechts / right), Stellendam, Zuid-Holland, 13 februari 1990 (Arnaud B van den Berg)

196 Ivoormeeuw / Ivory Gull *Pagophila eburnea*, eerste-winter, Stellendam, Zuid-Holland, 12 februari 1990 (Hans Gebuis)

aantal publicaties te realiseren en de Euro Bird Week in 1991 te organiseren. De derde pijler was de verbetering van ledenwerving. Dit laatste was het meest zichtbaar door de (vanaf 1990) jaarlijkse aanwezigheid van de DBA op de British Birdwatching Fair (kortweg Birdfair) bij Rutland Water in Engeland in augustus. De Birdfair is een driedaagse vogelaarsbeurs met vele 1000-en bezoekers die elk jaar sterk groeit en werkelijk alles biedt wat vogelaars interesseert, variërend van de laatste mode in nestkastjes en voederplanken voor de huis-tuin-en-keuken-vogelaar tot de nieuwste optiek, gidsen en reisbestemmingen voor de doorgewinterde twitcher. Dutch Birding was het eerste niet-Britse tijdschrift dat zich presenteerde op de Birdfair. Hoewel de beoogde ledenwerving er nooit een enorme vlucht heeft genomen waren het steeds nuttige bezoeken: er werden nieuwe contacten gelegd, artikelen geworven, wanbetalers opgespoord (Clive Byers betaalde altijd aan het eind van de Birdfair als hij weer genoeg 'artwork' had verkocht), veel back-issues verkocht en complimenten geïncasseerd over het tijdschrift. Het Vogelfestival, dat in 1999 eenmalig plaatsvond in de Lauwersmeer en sinds 2004 door Vogelbescherming Nederland samen met andere organisaties in de Oostvaardersplassen wordt georganiseerd, is in vrijwel alles een (meer bescheiden) kopie van de Birdfair.

Onder aanvoering van Paul Knolle werd er flink 'gepolderd' met andere organisaties – zichtbare resultaten hiervan waren de contacten met SOVON rond het Bijzondere Soorten Project (BSP) en BSP-nb (BSP niet-broedvogels). Contacten met Staatsbosbeheer (SBB) leidden tot de eerste georganiseerde DBA-excursie naar een Cetti's Zanger *Cettia cetti* in de Dordtse Biesbosch, Zuid-Holland, in mei 1989 en het gebruik van SBB-portofoons tijdens de DBA-week op Texel in oktober 1991. Dat laatste kwam tot stand dankzij SBB-medewerker Peter van der Wolf – ontdekker en enige waarnemer van de Kalanderleeuwerik *Melanocorypha calandra* in mei 1988 op Texel.

Aan het eind van de periode waren er een paar belangrijke personeelswijzigingen die in een opmerkelijk summier berichtje werden aangekondigd (Dutch Birding 15: 80, 1993): Paul Knolle werd op 1 maart 1993 als

voorzitter opgevolgd door Gijsbert van der Bent en Enno Ebels als secretaris door Chris Quispel; Enno maakte zelf de overstap naar de redactie. Naast Gijs en Chris bestond het bestuur toen uit Arnoud van den Berg, Roy de Haas, Peter Meijer en Arnold Veen (penningmeester).

DB Nieuwsbrief en Dutch Birding

In december 1988 verscheen het 0-nummer van de DB Nieuwsbrief, met een opvallend formaat – half A4 in de lengte – onder coördinatie van Dirk Moerbeek. De DB Nieuwsbrief verscheen in 1989 maandelijks en was bedoeld om tegemoet te komen aan de groeiende vraag naar actualiteit die Dutch Birding op basis van het kwartaalritme eenvoudigweg niet kon bieden, en daarnaast ruimte te bieden aan bijdragen met een minder serieuze toonzetting dan in Dutch Birding gebruikelijk was. De DB Nieuwsbrief bood naast de zeer actuele maandelijkse waarnemingsrubriek – internet was voor de gewone man nog ver weg – korte actuele stukjes over goede waarnemingen en was een platform voor allerlei mededelingen en aankondigingen. Daarnaast was er in elk nummer ruimte voor een opiniërend anoniem stukje in de rubriek 'Stookolie' en voor niet-commerciële advertenties en oproepen. Voornamelijk door een verschil van inzicht tussen Dirk en het DBA-bestuur bleef het slechts bij één jaargang, maar deze resulteerde wel in vernieuwingen bij Dutch Birding, zoals de geboorte van een nieuwe rubriek, DB Actueel, en met ingang van jaargang 13 (1991) de verandering van een kwartaaltijdschrift naar een tweemaandelijks uitgave. Met deze veranderingen werd het mogelijk om het allerlaatste nieuws over zeldzaamheden (die anders pas in de waarnemingsrubriek van het volgende nummer aan bod zouden komen) vroegtijdig te publiceren. DB Actueel bleef ook in het huidige internettijdperk bestaan om direct na de waarneming en vooruitlopend op aanvaarding door de CDNA en het officiële artikel de honger naar informatie te stillen. Om de stap naar zes nummers per jaar kracht bij te zetten werd het formaat gewijzigd van A5 (14.8 x 21 cm) naar het iets grotere en chiquere 17 x 23.5 cm. In de jaren daarna zouden belangrijke tijdschriften als Birding World en British Birds deze stap volgen en tegenwoordig is dit formaat min of meer stan-

TABEL 1 Aantal pagina's en foto's per jaargang van Dutch Birding / number of pages and plates per volume of Dutch Birding

jaar / year	jaargang / volume	pagina's / pages	foto's / plates	aantal foto's per pagina / number of plates per page
vier nummers per jaar / four issues per volume				
1989	11	200	150	0.75
vijf nummers per jaar / five issues per volume*				
1990	12	276	207	0.75
zes nummers per jaar / six issues per volume				
1991	13	232	234	1.01
1992	14	244	218	0.89
1993	15	288	218	0.76

* vier reguliere en Nearctische meeuwen-special (12-3) / four regular and Nearctic gulls special

197 Vogelaars bij Grote Kanoet / birders at Great Knot *Calidris tenuirostris*, Oostvaardersdijk, Flevoland, 21 september 1991 (Arnoud B van den Berg). Herkenbaar onder anderen van links naar rechts / identifiable, for instance, from left to right: Dick Groenendijk, Paul Knolle en Diewuke van der Veen.

daard in de vogelwereld. Ook werd een nieuw omslagontwerp van de hand van Frank Rozendaal geïntroduceerd dat opviel door zijn eenvoud en fraaie vlakverdeling en dat nog steeds onovertroffen is. Ook de basis lay-out van het binnenwerk met twee tekstkolommen, lettertype Optima en drie basisformaten voor de foto's ('halfjes', 'kwartjes' en 'zesjes') is behoudens wat finetuning tot op de dag van vandaag niet meer gewijzigd. In het nieuwe formaat kregen ook 'Recent WP reports' en 'Recente meldingen' meer ruimte en kwamen ze beter tot hun recht. Recente meldingen is sinds 1986 tot en met het afgelopen nummer (30-2) verzorgd door Ruud van Dongen en Peter de Rouw, samen met de achtereenvolgende vogelijnnbeheerders. De vastlegging van de Belgische waarnemingen werd en wordt verzorgd door Gerald Driessens – met een korte onderbreking toen Belgian Birding Magazine bestond (1990-91).

In de vijf jaargangen verschenen weer diverse baanbrekende artikelen van vooraanstaande binnen- en vooral buitenlandse auteurs. Een selectie is altijd discutabel – maar ik noem toch een serie: 'Vocalizations of Common, Lesser and Arctic Redpolls' door Marc Herremans (11: 9-15, 1989); wat onderwerp betreft zijn tijd ver vooruit; 'New subspecies of *Lonchura spectabilis* from East Sepik Province, Papua New Guinea' door Bert Jonkers en Hans Roersma (12: 22-25, 1990; de eerste keer dat een nieuw taxon in Dutch Birding werd gepubliceerd – we deden echt mee!); 'The enigmatic

Cooper's and Cox's Sandpipers' door John Cox (12: 53-64, 1990; de auteur mocht zijn eigen strandloper als hybride ontmaskeren); het mega-artikel 'Nearctic gulls in the Western Palearctic' door Ted Hoogendoorn en Gerard Steinhaus (12: 109-164, 1990); 'Migration of Aquatic Warbler in western Europe' door Rolf de By (12: 165-181, 1990); 'Identification and occurrence of American and Pacific Golden Plover in the Netherlands' door Kees Roselaar (12: 221-232, 1990); 'Identification and status of Nordmann's Greenshank' door Peter Kennerley en David Bakewell (13: 1-8, 1991); 'Recognition of Icelandic Black-tailed Godwit and its occurrence in the Netherlands' door Kees Roselaar en Gerrit Gerritsen (13: 129-132, 1991); 'Steppe Buzzard morphs at migration and their separation from Long-legged Buzzard' door Hadoram Shirihi en Dick Forsman (13: 197-209, 1991); de serie 'Birds in the USSR' door de tijdelijk in Nederland woonachtige Algirdas Knystautas (eerste aflevering in nummer 13-6; in nummer 14-1 werd de rubriek door het razendsnel uiteenvallen van de Sovjet-Unie snel omgedoopt in 'Birds in the CIS!'); 'Spoon-billed Sandpiper in north-eastern Siberia' door Pavel Tomkovich (14: 37-41, 1992); 'Occurrence and identification of Basra Reed Warbler in Saudi Arabia' door Arnoud van den Berg en Peter Symens (14: 41-48, 1992); 'New subspecies of Blue-rumped Pitta from southern Indochina' door Frank Rozendaal (15: 17-22, 1993); 'Identification of Western Palearctic swifts' door

Philip Chantler met illustraties van Gerald Driessens (15: 97-135, 1993); 'Identification of Middendorff's and Styan's Grasshopper Warblers' door Peter Kennerley en Paul Leader (15: 241-248, 1993); en 'New subspecies of Fan-tailed Raven and Greenfinch' door Kees Roselaar (15: 258-262, 1993). De aandacht voor zuidoostelijk Azië die Nederlandse vogelaars van oudsher hebben gehad – waar een koloniaal verleden al niet goed voor is – kreeg een eigen plekje in de vorm van de rubriek 'Asian-Pacific birds' met als stuwende kracht Frank Rozendaal: vandaar dat de rubriek liefkozend ook 'Franks rommelhoekje' werd genoemd...

Boekuitgaven

Begin jaren 1990 begon de DBA naast het tijdschrift ook andere publicaties te verzorgen, in samenwerking met uitgeverijen. De eerste was *Vogels nieuw in Nederland* (1990), een jubileumuitgave met uitgever Zomer & Keuning. Dit boekje bevatte bewerkingen van alle artikelen die in de eerste 10 jaargangen waren verschenen over nieuwe soorten voor Nederland (en soms over verolggelopen), waarbij anders dan in de oorspronkelijke artikelen zoveel mogelijk foto's in kleur werden gepubliceerd. Het boekje was gesponsord door Nuts Ziektekostenverzekering. Daarna ging de DBA een samenwerking aan met Ger Meesters die een eigen uitgeverij (GMB) had opgezet voor natuur- en kunstboeken en als Scandinavist goede contacten verwierf in de Deense en Zweedse vogelwereld. Het eerste resultaat was de door hem vertaalde *Jagers* (1992) van Klaus Malling Olsen (het oorspronkelijke boekje, *Labbar*, was als supplement van Anser in 1986 in het Zweeds verschenen). Door wat veel onvolkomenheden was *Jagers* meer een valse start dan een gelukkige aftrap – in 1997 volgde echter een herkansing in de vorm van de betere Engelstalige uitgave: *Skuas and jaegers*. Een jaar na *Jagers* verscheen een dankzij de inbreng van onder anderen Dirk Moerbeek uitstekend geslaagde vertaling en bewerking van *Rovfågelsguiden* (1984) van Dick Forsman: *Dutch Birding vogelgids 2, Roofvogels van Noordwest-Europa* (1993). Hetzelfde team was inmiddels hard aan het werk aan *Dutch Birding vogelgids 3, Sterns van Europa en Noord-Amerika* (1994), dat als oorspronkelijk (dus niet vertaald) boek van Klaus Malling Olsen en Hans Larsson ook in het Engels verscheen.

Andere activiteiten

De DBA was ook in toenemende mate actief op nieuwe terreinen – goede initiatieven konden onder de vlag van de DBA worden uitgevoerd of werden vanuit het bestuur en de redactie geïnitieerd. De belangrijkste initiatieven worden hier kort besproken.

Euro Bird Week 1991

De International Bird Identification Meetings (IBIM) die in de jaren 1980 in verschillende plaatsen op de wereld werden gehouden en in de vorige aflevering al werden genoemd hadden een stevig netwerk van determinatiespecialisten opgeleverd. In 1990 rees het plan om de volgende 'meeting' in Nederland te houden en een meer openbaar karakter te geven. In samenwerking met zus-

tertijdschriften *Belgian Birding Magazine* (helaas te vroeg overleden...) en *Limicola* organiseerde de DBA met Pieter Bison vanuit de CDNA en Paul Knolle vanuit het bestuur als motor in oktober 1991 de eerste zogenoemde Euro Bird Week. Dankzij sponsoring door Nuts Ziektekostenverzekering konden kosten voor reis en verblijf van buitenlandse gasten worden gedekt en mede daardoor werd de week een groot succes. Toonaangevende vogelaars uit Europa en de VS kwamen naar Texel om een week lang te discussiëren over netelige determinatiekwesties en het standaardiseren van het werk van nationale dwaalgastencommissies. De 'gewone' bezoeker (jan-met-de-verrekijker) van de Texelweek profiteerde van hun aanwezigheid door interessante lezingen, door in het veld met hen op te trekken en door een aantal ontdekkingen die de buitenlandse gasten deden, zoals de Amerikaanse smient *Anas americana* van Peter Barthel. Ook in de media was de Euro Bird Week een succes – de schrijvende pers besteedde in ruime mate aandacht aan deze week. Zuur was dat de verrekijker van Paul Knolle werd gestolen uit het paviljoen bij de Vuurtoren terwijl hij een tafeltje verder werd geïnterviewd. Met een collecte bij de aanwezige vogelaars werd dit verlies in ieder geval in financieel opzicht verzacht. De Euro Bird Week leidde onder andere tot de oprichting van de Association of European Rarities Committees (AERC) en kreeg in de jaren daarna navolging in de vorm van twejaarlijkse meetings voor leden van dwaalgastencommissies in verschillende (vooral Oost-)Europese landen; daarmee kregen deze bijeenkomsten een meer besloten karakter en kwam het accent minder op determinatieproblemen te liggen.

Dutch Birding Travel Reports Service

In 1990 ging de DBA een samenwerking aan met Dirk de Moes die al lange tijd bezig was met het verzamelen en distribueren van vogelreisverslagen. Met de daaruit ontstane Dutch Birding Travel Reports Service (DBTRS) vergrootte Dirk zijn klantenkring en kon de DBA een extra service aan de begunstigers bieden. De toenemende vraag naar informatie over bestemmingen waar dan ook ter wereld hing samen met de groeiende reislust van vogelaars en dat werd weer mogelijk gemaakt door geringere wordende reiskosten, het 'opengaan' van steeds meer landen en de toenomen kennis en nieuwsgierigheid door de gestage groei van het aantal veldgidsen. Dirk concurreerde (maar werkte ook samen) met Steve Whitehouse die in Brittannië al eerder een dergelijke onderneming had opgezet. Beide instellingen (DBTRS werd later overgenomen door Ib Huysman) verdwenen uit beeld toen in de 21e eeuw steeds meer informatie en verslagen via internet bereikbaar werden. De zucht naar verre bestemmingen leeft echter voort in publicaties van de onder de vlag van de DBA opererende Club 4500 en in artikelen in *Dutch Birding* over obscure reisbestemmingen of 'Varia's' met vogelfoto's van soms ver buiten de WP. Ook de samenwerking vanaf 1989 met optiekfirma Danubia Belgium waardoor DB-lezers met korting de nieuwste spullen konden bestellen paste in de lijn om de activiteiten te verbreden en aan klantenbinding te doen.

Dutch Birding-vogeldagen

De door Kees Tiemstra georganiseerde Dutch Birding-vogeldagen waren zonder uitzondering een groot succes. Ze vonden plaats in Utrecht, aanvankelijk nog op de oude vertrouwde locatie, het Botanisch Laboratorium, en vanaf 1992 in De Uithof. Het bezoekersaantal steeg elk jaar, uiteindelijk tot ruim boven de 200, met uitzondering van een dip in 1990 veroorzaakt door concurrentie van de Ivoormeeuw *Pagophila eburnea* in Stellingen, Zuid-Holland – soms is kiezen niet zo moeilijk! De buitenlandse gasten waren elk jaar van topniveau met in 1989 Peter Barthel gevolgd door Per Alström en Urban Olsson, in 1990 Killian Mullarney en in 1991 Dick Forsman en Algridas Knystautas. Deze laatste editie van de vogeldag was mede gedenkwaardig door het eerste optreden van Wim Wiegant die de zaal ademloos achterliet met zijn in turbostijl gepresenteerde jaaroverzicht. Wim heeft sindsdien – met uitzondering van slechts één jaar – het jaaroverzicht gepresenteerd; in januari 2008 deed hij dat met het jaaroverzicht van 2007 voor de laatste keer. Ray Tipper (toen) uit Hong Kong en Peter Symens (toen) uit Saoedi-Arabië waren de buitenlandse gasten in 1992, terwijl de Engelse fotograaf David Cottridge en de Zweedse magiër met verf en penseel Lars Jonsson in 1993 de lezingen verzorgden.

DB Pelagics

Onder enthousiaste leiding van Wim van der Schot wer-

198 Wim van der Schot roerend in de chum / stirring chum, pelagische trip Friese Front, Continentaal Plat, 14 augustus 1993 (*Hans ter Haar*)

den sinds 1990 regelmatig zogenaamde ‘pelagic trips’ georganiseerd waarbij iedereen de kans kreeg om van dichtbij vast te stellen hoe leeg de Noordzee is. Meestal werden er meer makrelen gevangen dan vogels gezien. Toch waren de pelagische tochten bijzonder populair – al was het alleen maar om de spanning van wat mogelijk zou moeten zijn. De geheime chum-recepten van Wim leken elke tocht een nieuwe overtreffende sensorische trap te bereiken – argeloze nieuwkomers werden zonder uitzondering benedenwinds van Wim gedirigeerd als het vat openging, met soms direct resultaat. Legendarisch zijn de verhalen over het vervoer van de klotsende vaten met chum van Amsterdam naar de boot en de heroïsche gevechten met de buurtkatten die hieraan vooraf gingen. Hoewel er geen uitzonderlijke waarnemingen werden binnengehaald kwamen de vogelaars die de tocht van 8 oktober 1989 meemaakten het dichtst bij met een ongedetermineerd donkerstuitig stormvogeltje...

Activiteiten buiten de DBA

Aan het einde van de periode werden er buiten de DBA verschillende activiteiten gestart die het vermelden waard zijn omdat ze in meer of mindere mate aan de DBA gelieerd waren.

Escape Twitching

Als voorbode van een aantal humoristische initiatieven uit Katwijk en omgeving in de jaren 1990 begonnen Leo Heemskerk en Arnold Meijer in 1992 quasi serieus met Escape Twitching – een initiatief om de interessante escapes in kaart te brengen. Leo en Arnold slaagden erin de gemoederen voor een tijdje flink bezig te houden onder het motto: ‘We put any bird on any list, anyhow’.

Club 450 io

In 1993 begonnen Enno Ebels, Hans ter Haar en Gerard Steinhaus min of meer als grap de ‘Club 450 in oprichting’, gericht op de luchtige en lijsttechnische kanten van het soortenjagen. Hoewel nog niet in de openbaarheid werd in 1993 aanzienlijke tijd besteed aan het formuleren en afstemmen van de officiële telregels voor Nederland – in de volgende aflevering meer over dit initiatief.

Deception Tours

Een aantal fanatieke vogelaars was ontevreden met het verloop van de DBA-weeken op Texel. Oorspronkelijk waren deze weken opgezet om het vogelen op de Waddeneilanden in de herfst te stimuleren en zo de kans op het vinden van goede soorten te maximaliseren. De onvrede spitste zich toe op een aantal punten. **1** In de DBA-week waren we vaak afhankelijk van één aankomst (fall) van trekvogels – als deze fall zich al voerde in (of net voor) de bewuste week. Door te spreiden over de herfst zou je een betere kans op zo’n fall verwachten – met een serie van drie lange weekeinden in plaats van een aaneengesloten periode van 10 dagen zou de trefkans dus hoger moeten zijn. **2** De DBA-week werd om ‘opvoedkundige redenen’ altijd in de herfstvakantie gehouden. Daardoor zaten we jarenlang in dezelfde periode en dus in hetzelfde gamma dwaalgasten te zoeken. Spreiding over de herfst zou de variatie aan

dwaalgasten kunnen verhogen. **3** Te vaak verviel de DBA-week na een paar dagen hard vogelen in een periode waarin vogelaars nauwelijks uit de auto kwamen. Blijkbaar was de 'attention span' van de gemiddelde vogelaar beperkt tot twee of drie dagen, waarna de vervelling toesloeg als er geen verse aanvoer was. **4** Als druppel die de emmer deed overlopen werd het op Texel steeds moeilijker om te vogelen. Als je een verrekijker omhad en een grote teen naast het pad stak kreeg je bij wijze van spreken een bekeuring terwijl bijvoorbeeld bramenzoekende toeristen diep in het zelfde gebied ongemoeid werden gelaten. Kortom, het werd tijd voor een lijst: drie weekeinden gespreid over de herfst op een eiland waar geen auto's werden toegelaten. Onder de naam 'Deception Tours' begon een anarchistisch collectief in 1992 een serie Vlieland-weekenden die tot op de dag van vandaag voortduurt. Vlieland bleek voor hen een verademing; waar je op Texel gewend was te worden weggejaagd als je van de openbare weg in een tuin keek werd je op Vlieland juist uitgenodigd om in de tuin te komen. De 'omgekeerde' ligging met de vuurtoren op de oostzijde van het eiland en een oostpunt die zeer toegankelijk is zou zich in de komende jaren bewijzen. De oogst in 1992 was bescheiden – maar wel met elk weekend een (toen nog) beoordeelsoort, met als beste een Bruine Boszanger *Phylloscopus fuscatu*s op 31 oktober – en er was geen noemenswaardig succes in 1993 (met als dieptepunt een weekend waarin een Bokje *Lymnocyptes minimus* de beste soort was). Maar een concept was geboren dat in de volgende jaren een merkbare invloed op de lijsten van de Nederlandse 'birding scene' zou hebben.

Informatievoorziening

Zoals eerder gememoreerd nam de bereikbaarheid van de vogellijn sterk toe toen het nummer in augustus 1989 werd getransformeerd tot een 06-nummer. Een verrassende bijwerking van deze transformatie was dat de vogellijn niet meer te bereiken was vanuit het buitenland. Dit leidde tot het opzetten van een aparte Belgische vogellijn onder nummer 03-4880194. De overgang naar een betaalnummer leverde wel klachten op over de lengte van de berichten – het was nog niet mogelijk om berichten door te 'zappen'. Bovendien werd je in een telefooncel soms wat al te duidelijk geconfronteerd met het verbruik, doordat je de kwartjes zag vallen! In 1991 werd de dienstverlening van de vogellijn uitgebreid met een weekoverzicht. In oktober 1991 gaf Eus van den Burg na vele tropenjaren het stokje over aan Hans Gebuis. Daarmee veranderde het inspreeknummer naar 078-180935. Eus had in de beginjaren een onmisbare bijdrage geleverd aan de totstandkoming van de vogellijn en had deze in een onmiskenbare persoonlijke stijl gerund. Hans had dan ook een behoorlijke uitdaging om Eus op te volgen, een uitdaging die hij op zijn eigen rustige en onverstoorebare manier invulling gaf.

De belangrijkste ontwikkeling op het gebied van de informatievoorziening in deze periode was natuurlijk het ontstaan van de eerste piepergroepen. In 1990 begonnen er berichten door te druppelen dat in Finland vogelaars elkaar konden waarschuwen per semafoon.

Zoiets moesten wij ook hebben! Rond de jaarwisseling 1990/91 kregen Arnold Veen en Lammert van der Veen, die bij elkaar in de buurt woonden in Amsterdam, een folder van de PTT in de bus waarin de Semadigit 510 werd geïntroduceerd. Dit stukje hypermoderne elektronica moest het worden. In gesprekken met het businesscenter van de PTT bleek dat het technisch niet eenvoudig was om een semafoonstelsel in te richten voor een groep; het stelsel was ontwikkeld voor 1-op-1 communicatie – dus een unieke code per semafoon. Een geïnteresseerde medewerker van de PTT bedacht echter een methode waarmee de RIC-code kon worden overgezet op de semafoons: zo werkten alle semafoons in de groep op dezelfde code. De oplossing was zo uniek dat er een artikel over verscheen in het personeelsblad van de PTT. Pieter Bison werd gebeld omdat hij contacten had in Finland en kon uitvinden hoe het systeem daar werkte. In een aantal sessies ontwikkelden Arnold, Lammert en Pieter een concept van het codesysteem dat vervolgens in iets bredere kring werd uitgewerkt tot het systeem dat in feite – zij het met een aantal verfijningen en verbeteringen – tot op de dag van vandaag wordt gebruikt. De belangstelling van anderen werd gepolst en die bleek groot – hoewel er ook enkele sceptici waren waaronder ikzelf. De eerste semafoons werden besteld en afgeleverd bij Pieter. Het systeem werd 'ontmaagd' met testpiepjes van Pieter en Lammert die respectievelijk een Ross' Meeuw *Rhodostethia rosea* langs de Noord-Hollandse kust en een Schoorsteengierzwaluw *Chaetura pelagica* ter plaatse op de Dam in Amsterdam doorpiepten. Het systeem werkte perfect – het piepersysteem was geboren! In de tweede helft van juni werden de eerste semafoons uitgereikt aan de 18 man in 'Semagroep 1' en vogelend Nederland begon aan een nieuw tijdperk. De eerste piepjes uit het veld betroffen de Kleine Zilverreigers *Egretta garzetta* en Grote Zilverreigers *Casmerodius albus* (toen *Egretta alba*) langs de Oostvaardersdijk, Flevoland (13: 160, 1991). De eerste discussie over wel of niet piepen ontstond al op 1 juli 1991 toen Klaas Eigenhuis een Lachstern *Gelochelidon nilotica* op het strand van Ilmuiden, Noord-Holland, doorpiepte. De discussie was of een Lachstern zeldzaam genoeg was voor een piep – en de trend voor Semagroep 1 was gezet! Geen discussie was er over de piep van de Kleine Klapkester *Lanius minor* bij de Kievitslanden, Flevoland, op 4 juli die daarmee de eerste echte zeldzaamheid werd op de semafoon – toevalligwijs dezelfde soort die ooit als eerste zware dwaalgast op de vogellijn werd gemeld...

Natuurlijk hadden we last van kinderziekten en onwennigheid – de code werd rechtstreeks ingegeven en niet via een computersysteem zoals nu, er was dus geen controle op de juistheid en volledigheid van een bericht – een typefout was snel gemaakt en doorgegeven. Omdat mobiele telefoons nog niet bestonden kon het lang duren voor een vogelaar beseft dat hij fout had gepiept. Ook was het mogelijk om een willekeurig bericht door te geven op de semafoon – zo probeerde de hoogzwangere vrouw van Ferry Ossendorp hem per semafoon te vertellen dat de bevalling aanstaande was – een piepje dat door de andere vogelaars niet direct werd

begrepen... Ook was het (nog) laagdrempelig om een grapje te maken per semafoon – tijdens de Texelweek van 1991 vertrok een groep vogelaars 's avonds laat uit de kroeg in niet geheel nuchtere staat om te gaan zoeken naar een Dwergooruil *Otus scops* die net was doorgepiept door een andere vogelaar die tegenover hen zat in dezelfde kroeg. En bij geboortes bij één van de groepsleden werd vaak een overvliegende Ooievaar *Ciconia ciconia* doorgepiept.

Door de opzet van de piepcodes was er in de eerste semafoongroep maar ruimte voor 30 vogelaars. In de loop van de herfst was de groep volgeboekt en ontstond er discussie over deze opzet omdat er veel belangstelling was. Semagroep 1 wilde het systeem niet openzetten omdat ze bang waren dat de kwaliteit van de informatie zou afnemen en ook het aantal piepjes oncontroleerbaar zou groeien. Hierdoor ontstonden al snel 'Semagroep 2' onder leiding van Wim van der Schot en 'Semagroep 3' onder leiding van Sander Lagerveld – en daarmee de uitdaging van het overzetten van berichten tussen de verschillende groepen. Deze rol werd toebedeeld aan vogellijnbeheerder Hans Gebuis maar al snel bleek dat dit in drukke tijden onwerkbaar was en bovendien leidde tot aanzienlijke kosten. Per groep werden vrijwilligers gezocht die een semafoon van een andere groep erbij kregen zodat zij verantwoordelijk werden voor het overzetten van berichten. Hoewel iets werkbaarder was ook dit niet optimaal. Een aantal semafoonbezitters uit groep 3 had een modernere semafoon waarin twee kristallen geplaatst konden worden zodat ze op een semafoon de berichten van groep 2 en 3 konden ontvangen. Natuurlijk bloeide de discussie over wanneer en wat wel of niet te piepen weer op. Deze discussie legde de contouren bloot van een heus generatieconflicte binnen de vogelaarswereld – Semagroep 1 met de meeste toptwitchers werd al gauw als de groep van de toppers tot de groep van de toppers omgedoopt. Een semafoonbericht werd in groep 1 echt als een noodoproep beschouwd voor superzeldzaamheden en verder wilden de meeste leden geen gezeur over Steltkluten *Himantopus himantopus* of Zwartkopmeeuwen *Larus melanocephalus*. De (toen nog) jonge honden van groep 2 en 3 zagen de semafoon veel meer als een communicatiemiddel om zoveel mogelijk informatie uit te wisselen. Dat ging niet altijd even goed – niet iedereen was bijvoorbeeld blij met een nachtelijke piep van een Zomertaling *A querquedula* omdat een gefrustreerde vogelaar een mislukte zoektocht naar een Kleinst Waterhoen *Porzana pusilla* moest afreageren. Het moet worden gezegd dat groepen 2 en vooral 3 de meeste goede soorten genereerden in die dagen en er was echt sprake van rivaliteit tussen de groepen. Dat leidde zelfs tot heuse 'transfers', waarbij topontdekkers als Klaas Eigenhuis, Dirk Moerbeek en Cock Reijnders overstapten naar groep 3 om meer berichten te ontvangen.

De semafoon was een gouden uitvinding. Niet alleen wist je jezelf verzekerd van actueel nieuws maar, misschien net zo belangrijk, als er niet gepiept werd dan wist je ook dat je niets miste. De noodzaak om regelmatig te controleren of er iets was gezien verdween volledig en werkte bevrijdend. Ik ben er zeker van dat de sema-

foons hebben geleid tot een meer aanvallende en onderzoekende manier van vogelen en juist daardoor ook hebben bijgedragen aan de stijging van het aantal goede soorten vanaf 1992. Daarnaast was de rivaliteit tussen de verschillende semafoon groepen een motivatie om het veld in te gaan. Vooral de vogelaars in groep 3 zagen zichzelf als uitdagers van de gevestigde orde – en dat waren ze ook – en er werd driftig gescoord! In december 1993 was er al sprake van bijna 100 semafoonbezitters.

Internet

Heel stiekem en koddig dook er nog een belangrijke verbetering op in de informatievoorziening. In Dutch Birding 11: 52, 1989, verscheen een correctie op een berichtje in jaargang 10: 144-145, 1988. In dit bericht werd het opzetten van EuroBirdNet door Rolf de By en Pieter Bison gemeld. In de oorspronkelijke tekst was het 'electronic and postal address' (kortom e-mail adres) niet juist weergegeven; de drukker had het @-teken niet! In de correctie wordt het met een handgeschreven en niet helemaal correct krabbeltje hersteld. Internet en dus e-mail was aanvankelijk vrijwel uitsluitend beschikbaar op universitaire computersystemen. Dat zou natuurlijk razendsnel veranderen. De Siberische Strandloper *Calidris acuminata* van Philippine, Zeeland, in september 1989 was waarschijnlijk de eerste goede soort die op e-mail bekend werd gemaakt.

Belgian Birding Magazine

In november 1989 lanceerde Gerald Driessens samen met René Matthys en Bart de Schutter Belgian Birding Magazine (BBM). Gerald had jaren lang de Belgische belangen in Dutch Birding verdedigd maar de tijd leek gekomen om op te starten met een echt Belgisch tijdschrift. Toen de Dutch Birding-vogellijn als 06-nummer vanuit België onbereikbaar bleek werd de Belgische vogellijn overgedragen aan BBM onder de naam BBM-vogellijn. Na een veelbelovend begin werd na jaargang 1991 besloten niet met BBM verder te gaan. Gerald Driessens keerde terug bij Dutch Birding met de Belgische sectie van de waarnemingenrubriek en de vogellijn werd omgedoopt tot de Belgische Dutch Birding-vogellijn.

De vogels, lijstjes en getallen

Deze periode begon in een hoog tempo met vijf nieuwe soorten die in 1989 werden toegevoegd aan de Nederlandse lijst. De activiteit in het veld nam nog steeds toe, mede doordat een nieuwe generatie soortenjagers actief begon te worden. 'Jaarliijsters' en 'big day-teams' waren actiever dan ooit. Toch maakten we ook de eerste grote depressie in het Nederlandse soortenjagen mee... Optisch was het een periode van grote vooruitgang met nieuwe generaties verrekijkers en telescopen van de gevestigde merken. Een populaire nieuwkomer op de telescopenmarkt was Nikon die met de kleine handzame telescopen met ED-glas veel vogelaars wist te verleiden.

1989

Het jaar begon met Witkopenenden *Oxyura leucocephala* (vanaf 9 december 1988) tot 8 maart bij Maasdijk, Zuid-Holland, en van 8 januari tot 13 februari bij Stevensweert,

199 Brilsteren / Bridled Tern *Onychoprion anaethetus*,
IJmuiden, Noord-Holland, 24 juli 1989
(Arnoud B van den Berg)

200 Rotskruiper / Wallcreeper *Ticodroma muraria*,
Amsterdam-Buitenveldert, Noord-Holland,
15 november 1989 (Arnoud B van den Berg)

Limburg. De eerste knaller leek de Sneeuwuil *Bubo scandiacus* (toen *Nyctea scandiaca*) te worden die werd gemeld vanaf Ameland, Friesland. Enkele 10-tallen vogelaars staken op 11 maart vol goede moed over en kwamen tot hun verrassing thuis met een mooie Kleine Geelkuijkaketoe *Cacatua sulphurea*. De Amelandse avonturen waren goed voor een stukje op de voorpagina van Trouw op 13 maart 1989.

De Indigogors *Passerina cyanea* van 10 tot 23 maart in Amsterdam maakte veel goed. Na de vogel in de Wieringermeer in 1983 die maar door weinig mensen was gezien was dit een welkome inhaler – het was ook meteen de laatste tot nu toe. In april ging het echt los met de eerste twitchbare en pas de tweede Woestijntapuit *Oenanthe deserti*, een vrouwtje gevonden door Kees Ouwerkerk op 26 april bij Oud Alblas, Zuid-Holland. Ondanks de inflatie in de afgelopen jaren was het destijds een absolute topsoort. Een Vale Lijster *Turdus obscurus* gefotografeerd bij Roermond, Limburg, begin mei ging aan onze neus voorbij omdat de melding niet doorkwam. Dat gold ook voor de vierde Witkeelgors *Zonotricha albicollis* die op 10 juni werd gefotografeerd op Griend, Friesland. Toch mochten we een nieuwe ‘yank’ bijschrijven dankzij de knappe ontdekking door Lammert van der Veen van de eerste Grijsze Strandloper *C pusilla* op 12 juni langs de Oostvaardersdijk. Het ging waarschijnlijk om een eerste-zomer vogel; van dit kleed waren maar summier beschrijvingen beschikbaar. De identificatie maakte dan ook nogal wat discussie los, in het veld maar ook na publicatie, mede omdat foto’s ontbraken, en de CDNA heeft deze vogel tweemaal positief moeten (her)beoordelen voordat de discussie verstomde. Juli werd gekenmerkt door de Brilsteren *Onychoprion anaethetus* (toen *Sterna anaethetus*). Eerst ontdekten Peter Meininger en Hans Schekkerman op 4 juli tijdens het ringen in een Visdieven *S hirundo*-kolonie bij Terneuzen, Zeeland, een exemplaar en nog diezelfde dag stroomden de vogelaars toe. Verblufte kijkers kregen in de loop van de avond niet één maar twee Brilsteren

voorgeschoteld. Iedereen die toen aanwezig was heeft eigenlijk de Brilsteren op de zelfontdekkijst... In de loop van juli werden niet alleen op verschillende plaatsen in Zeeland en in West-Vlaanderen exemplaren gezien maar ook in Noord-Holland langs de Hondsbossche Zeewering en bij de Zuidpier van IJmuiden; ten slotte verbleef een exemplaar tot 1 augustus langs de Philipsdam, Zeeland. De CDNA heeft niet kunnen reconstrueren hoe hoog het aantal uiteindelijk was en heeft het afgemaakt op ten minste twee; destijds voelde het echter als een echte invasie – of was het een influx?

De volgende topsoort betrof twee Jufferkraanvogels *Grus virgo* (toen *Anthropoides virgo*) van 10 tot 12 september bij Asten, Noord-Brabant, de eerste die vogelend Nederland kon aanschouwen. Ze vormden de opening van eindeloze discussies over de status van deze soort die zich in de loop der jaren vertaalden in het aanvaarden, afwijzen en weer aanvaarden van bepaalde gevallen. De huidige stand van zaken is dat de vogels van Asten als uit gevangenschap ontsnapt worden beschouwd. De twitch was er niet minder gezellig om – zeker toen de NOS nog opnamen kwam maken voor het Jeugdjournaal. Verschillende mensen deden hun uiterste best om niet in beeld te komen aangezien hun aanwezigheid slecht te rijmen was met de ziekmelding die ze hadden gedaan. Met name een zekere schooljuf uit Almere bleef zeer zorgvuldig weg van de camera’s...

Een onomstreden knaller was de eerste echte Siberische Strandloper van Nederland op 14 september ontdekt door Luc Bekaert op een drooggevallen waterbekken bij Philippine in Zeeuws-Vlaanderen, waar vaak meer Belgen vogelen dan Nederlanders... Luc herkende de vogel uit stand omdat hij net een week daarvoor de eerste voor België had gezien. Extra leuk was dat hier ook een Gestreepte Strandloper *C melanotos* aanwezig was en dat meerdere waarnemers er in slaagden om beide vogels in één kijkerbeeld te krijgen. Deze twitch betekende de tweede nieuwe soort voor Nederland in Zeeuws-Vlaanderen binnen een paar maanden. Ik her-

inner mij deze soort vooral door de tocht ernaartoe met een collega die dezelfde ochtend een nieuwe leaseauto had gekregen. Zonder te zijn ingereken werd deze wagen aan een stevige hardrij-duurtest onderworpen wat onderweg een flinke stank opleverde. 'Nieuwigheid' zei mijn collega nog optimistisch. De auto heeft het niet lang meer gedaan. Omdat die toenmalige collega nu penningmeester van de DBA is zal ik zijn naam niet noemen. Twitchend Nederland verplaatste zich op 27 september naar Terschelling waar Arie Ouwerkerk de zesde maar eerste twitchbare Wilgengors *Emberiza aureola* had ontdekt die tot en met de 29e te bekijken was. Ook de DBA-week op Texel bracht een nieuwe soort in de vorm van een Amerikaanse Goudplevier *Pluvialis dominica* ontdekt door Tom Kompier, Arjen Leenderse en Arnold Meijer in de Mokbaai op 19 oktober. Op dat moment was het nog de eerste voor Nederland – later bleek dat er een aanvankelijk foutief als Aziatische Goudplevier *P. fulva* gedetermineerde balg uit 1900 in de collectie van het Zoölogisch Museum Amsterdam (ZMA) lag. De split van de 'kleine goudplevieren' was mooi op tijd voor dit geval meld in Dutch Birding 11: 21, 1989. Ook werd tijdens de Texelweek een zingende Siberische Tjiftjaf *P. collybita tristis* opgenomen en gefotografeerd. Texel trok door met de ontdekking door Han Blankert en Eef Kieft van een groep van maar liefst vijf Roodstuitzwaluwen *Cecropis daurica* (toen *Hirundo daurica*) die vanaf 27 oktober enkele dagen langs de oostkant pendelden. En na al het geweld van 1989 kwam er aan het eind van het najaar nog een soort die een claim durfde te leggen op de titel soort van het jaar – of van de eeuw? Jos van de Staaij kon op 13 november zijn ogen niet geloven toen hij vanuit zijn werkkamer in het Wis- en Natuurkunde gebouw op de VU te Amsterdam op de muur van een naastliggend gebouw een heuse Rotskruiper *Tichodroma muraria* zag scharrelen. Deze vogel bleef op het terrein van de VU overwinteren en ging iedere avond slapen achter de roze neonletters hoog op de voorgevel van het hoofdgebouw: altijd achter de eerste R van Vrije Universiteit. Steevast stond er elke avond een groepje vogelaars te posten om dit ritueel te bekijken. Deze eerste en nog steeds enige kreeg zoveel media-aandacht dat het een lifter met een bordje 'Rotskruiper' is gelukt de plek te bereiken! 1989 sloot daarmee de boeken met vier nieuwe soorten voor Nederland (de Amerikaanse Goudplevier meetellend zelfs vijf) – een prima score.

1990

Het optimisme van 1989 namen we mee het nieuwe decennium in – terecht, want het jaar opende met een gigaknaller. Op zondag 11 februari vond Tobi Koppejan een Ivoormeeuw in de haven van Stellendam. Het lukte hem niet meer om andere vogelaars te bereiken maar vond 's avonds tot zijn stomme verbazing wel uit dat 'de hele VWG Goeree-Overflakkee' de vogel al twee dagen lang had bekeken... De volgende ochtend volgde een avontuurlijke tocht naar Stellendam. Het was windkracht 10 waardoor de oversteek van de Haringvlietdam veel weg had van een ritje in een kermisattractie maar dan 'voor het egypte'. De soort was het ruimschoots

waard. De eerste datum van deze vogel was exact drie jaar na het eerste geval op Schiermonnikoog, Friesland. Hij bleef tot en met 19 februari en werd destijds beschouwd als de meest gefotografeerde vogel van Nederland. Achteraf bleek dat hierna de 'Eerste Grote Depressie' in het Nederlandse soortenjagen begon, een periode van meer dan anderhalf jaar waarin de meeste toptwitchers er niet in slaagden een soort aan hun Nederlandse lijst toe te voegen. Het was niet omdat er niet werd gevogeld en ook niet omdat er geen zeldzaamheden waren – integendeel – maar alles wat goed was leek te belanden in een mistnetje en alles wat wel werd gevonden had ringen of was al eens gezien. De tot nu toe laatst twitchbare Kleine Kokmeeuw *Chroicocephalus philadelphia* (toen *Larus philadelphia*) werd op 11 februari gevonden door Hans Schekkerman in de spuiikom van Ritthem, Zeeland, en bleef tot 19 februari. Veel vogelaars combineerden deze vogel met de Ivoormeeuw – één vogelaar kwam tot 12 meeuwensoorten op één dag. Het jaar ging verder met drie Dwerggorzen *E. pusilla* bij Katwijk, Zuid-Holland, van eind maart tot 14 april – die zullen er wel de hele winter hebben gezeten, denken we nu! Een Koningseider *Somateria spectabilis*, de vierde, bij Harlingen, Friesland, ontdekt door Philip de Boer was een populair uitje tot 30 april. De eerste Steppekievit *Vanellus gregarius* (toen *Chettusia gregaria*) sinds 1982 op 11 en 12 april bij IJsselstein, Utrecht, betekende voor heel wat subtoppers een nieuwe soort. Hoewel toen nog een ondersoort, trok een zingende Iberische Tjiftjaf *P. ibericus* (toen *P. collybita brehmii*) in het Vondelpark, Amsterdam, van 29 april tot 20 juli voldoende bekijks, net als een broedgeval van de Orpheusspotvogel *Hippolais polyglotta* langs de Knarweg, Flevoland. Op 6 mei werd een Roze Peliikan *Pelecanus onocrotalus* gezien bij de Keersluisplas, Flevoland. Midden juni begon een grote kruisbekkeninvasie waarin ook Grote Kruisbekken *Loxia pytyopsittacus* werden gemeld; het duurde echter tot de DBA-week voor er zekere Grote Kruisbekken konden worden gedocumenteerd. Verrassenderwijs verschenen er later in het najaar ook Witbandkruisbekken *L. leucoptera*; in totaal werden voor de periode van nazomer 1990 tot voorjaar 1991 16 exemplaren aanvaard. Op 9 juni werden twee Krelkelzangers *Locustella fluviatilis* ontdekt in Flevoland. De eerste nieuwe soort voor Nederland in 1990 was de Struikrietzanger *Acrocephalus dumetorum* die op 26 juni werd gevangen door Kees Breek bij Lelystad, Flevoland, en de tweede was de Swinhoes Boszanger *P. plumbeitarsus* die op 17 september werd gevangen bij Castricum, Noord-Holland. Ook in een netje hingen de vierde Kleine Spotvogel *A. caligatus* (toen *H. caligata*) op 29 september in de Kennemerduinen, Noord-Holland, en de vierde Siberische Boompieper *Anthus hodgsoni*, op dezelfde plek op 25 oktober. Een Aziatische Goudplevier – voor iedereen op dat moment ook nog een nieuwe soort – koos vervolgens een netje bij Abbega, Friesland, op 8 november. Mensen zonder netje konden zich vermaken met de teruggekeerde Rotskruiper op de VU en een influx van Stormvogeltjes *Hydrobatas pelagicus* langs de Nederlandse kust in oktober. Een interessante Humes Bladkoning bij De Blocq van Kuffeler,

201 Canadese Kraanvogel / Sandhill Crane *Grus canadensis*, Paesens-Moddergat, Friesland, 29 september 1991 (Arnoud B van den Berg)

202 Grote Kanoet / Great Knot *Calidris tenuirostris*, De Putten, Camperduin, Noord-Holland, 30 september 1991 (René van Rossum)

Flevoland, van 24 december tot 23 januari 1991 sloot het jaar af en betekende al het vierde geval van 1990.

1991

De 'Eerste Grote Depressie' zeurde lekker door en 1991 begon waar 1990 was opgehouden met een weinig enerverend eerste halfjaar. Weer (of nog) twee Koningseiders waren aanwezig bij Harlingen, later ook nog bij Hoek van Holland, Zuid-Holland. Een lichtpuntje vormden twee Siberische Boompiepers die de vrieskou trotseerden bij Noordwijk, Zuid-Holland, van 12 januari tot 8 februari – of de vogels het einde van de winter hebben gezien is onwaarschijnlijk. Op 17 maart rukte vogelend Nederland massaal uit voor een hoorwaarneming van een Dwergooruil in Zuid-Limburg. Helaas bleek het geluid afkomstig van een bij herpetologen bekende plek: Vroedmeesterpad *Alytes obstetricans* is een bekende pitfall bij het claimen van deze uil; een van de waarnemers durfde blijkbaar niet terug naar de bewoonde wereld – hij woont nog steeds in Zuid-Limburg... De Rotskruiper van Amsterdam werd in de eerste week van april voor het laatst gezien. Een mooie groep van negen Bijeneters *Merops apiaster* bij Kreileroord, Noord-Holland, eind mei vrolijkte het voorjaar op. Ondertussen misten we de echt goede soorten van het voorjaar – achtereenvolgens een dode Kuifkoekoek *Clamator glandarius* bij Lelystad, een snel verdwenen Citroenkwikstaart *Motacilla citreola* bij Breskens en een gevangen Kleine Zwartkop *Sylvia melanocephala* en een ongedetermineerde 'Blonte Tapuit' *Oenanthe* op Rottumeroog, Groningen, verhoogden de frustratie. Een kort aanwezige maar haalbare Kleine Klapekster in Flevoland op 4 juli, zoals genoemd de eerste goede soort op het nog piepjonge semafoonsysteem, was ten minste voor een paar vogelaars een nieuwe soort – de rest zat te kniezen. Een langsvliegende maar gedocumenteerde Steppekiekendief *Circus macrourus* bij Breskens opende de herfst in stijl en het knarsetanden was tot ver over de landsgrenzen hoorbaar...

Vanaf 13 september gingen we met z'n allen door de geluidsbarrière met een fantastische periode. Jaco Walhout opende het feest op deze dag bij Middelburg, Zeeland, met de vondst van een 'kleine goudplevier' die werd gedetermineerd als Aziatische Goudplevier. Het was een moeilijke vogel die in de jaren daarna werd aanvaard als Aziaat, Amerikaan en uiteindelijk toch als Aziaat. De vogel was tot 15 september aanwezig en trok als eerste twitchbare geval veel bekijks. Klaas Eigenhuis betrad de 'hall of fame' (als hij daar al niet in stond) van het Nederlandse vogelen met de vondst van de Grote Kanoet *Ctenuirostris* op 19 september langs de Oostvaardersdijk. De grote plas lag vrijwel droog en er liepen 100en steltlopers – Klaas viste in geheel eigen stijl, want zittend op een klapstoeltje in de buitenrand van het riet, de hoofdprijs uit deze onoverzichtelijke situatie. Zowel het doorbellen als het terugvinden was voor Klaas een nerveuze bedoening maar uiteindelijk slaagde iedereen erin deze megasoort te zien die tot 25 september aanwezig was. Ik werkte in die tijd in Ede en ben die dag drie keer van Ede naar Flevoland gereden voordat de soort in beeld was. Elke keer als ik aankwam was de hele groep steltlopers net opgevlogen en duurde het (te) lang voor de vogel weer in beeld was. Veel makkelijker was de vogel te zien toe hij verrassenderwijs door Hans van der Meulen werd teruggevonden op 29 september achter de Putten bij Camperduin, Noord-Holland. Een tweede Aziatische Goudplevier dook op Texel op van 18 tot 29 september. Ook deze werd ruim getwicht omdat er flink werd gediscussieerd over de herkenning van de Middelburg-vogel. Van de vangst van de derde Roodoogvireo *Vireo olivaceus* voor Nederland op Vlieland op 24 september werd gelaten kennisgenomen – we hadden het te druk! De koek was namelijk nog lang niet op – Dirk Kuiken en Annelies en Fred Douma ontdekten onafhankelijk van elkaar een Canadese Kraanvogel *G canadensis* die op zaterdag 28 september uit het noordwesten kwam binnenglijden vanaf de Waddenzee bij Paesens-Moddergat, Friesland.

De volgende ochtend werd de waarneming doorgegeven aan de vogellijn en twee uur later werd de vogel door de eerste twitchers uit het noorden waargenomen. Het was voor de rest een spannende zaak omdat de vogel snel opvloog. Er werd een gecoordeerde zoekactie opgezet maar deze bleef zonder succes en de eerste vogelaars begonnen aan de thuisreis. Om 16:30 zag Edward van IJzendoorn, die de 'oudeplekkentheorie' toepaste, hem landen op de oorspronkelijke plek. Het piepersysteem bewees zijn waarde want de zoekers in de omgeving en de opgevers die op thuisreis waren maar wel een pieper hadden konden met gezwinde spoed terugkeren om het wonder te aanschouwen. De boer van wie het perceel was verstoord het feestje door recht op de vogel af te lopen – hij had blijkbaar genoeg van al die vogelaars op de kleine weggetjes. De volgende ochtend werd hij nog gezien en verdween rond 09:00 in zuidoostelijke richting – de afwachters werden zwaar gestraft. Het had alle elementen van een legendarisch geval: een totaal onverwachte mega-zeldzaamheid, absoluut geen inkoppertje want het was makkelijk om de vogel te missen (alleen de volhouders en de vroeg-uit-bed-vogelaars werden beloond), en daarnaast een geval met een mooi verhaal. Uit het vergelijken van foto's bleek het namelijk dezelfde vogel die van 17 tot 27 september verbleef bij Exnaboe op Shetland. Op 27 september vertrok hij daar in zuidoostelijke richting, precies de kant van Friesland op, waar hij 25 uur later arriveerde. Een uniek geval en een van de beste soorten die ooit in Nederland is en zal worden gezien.

Terug naar het patroon van de gemiste kansen was de eerste Siberische Sprinkhaanzanger *L. certhiola* die op 5 oktober werd gevangen bij Castricum – het zou niet de laatste zijn... De eerste twitchbare Kleine Geelpootruiter *Tringa flavipes* dook op bij de Flaauwers Inlaag, Zeeland, op 7 oktober, ontdekt door Aad en Vincent van der Spek, de vierde nieuwe soort voor twitchend Nederland in vier weken! Hiermee waren we weer genoeg verwend

en gingen we definitief terug in de parkeerstand. Drie vangsten van een Noordse Boszanger *P. borealis* en twee niet twitchbare Raddes Boszangers *P. schwarzi* konden er wel bij. De Texelweek alias de Euro Bird Week was vermakelijk maar niet spectaculair met als beste soorten een vroege Humes Bladkoning, een roodkellige Roodkeelpieper *A. cervinus* die aan de grond was te bekijken en twee Aziatische Roodborsttapuiten *Saxicola maurus* (toen *S. torquata maura*) die voor heel wat mensen later een armchair-tick betekenden. Een vrouwelijke Notenkraker *Nucifraga caryocatactes* was de slagroom op de taart. Witkopeenden bij de Philipsdam en bij Stellendam en een late Steppekievit bij Deventer, Overijssel, vormden de afronding van het jaar.

1992

Het jaar begon met een mannetje Bronskopeend *A. falcata* in de Oranjekom, Noord-Holland. Waarschijnlijk dezelfde vogel, want nog steeds samen met Krakendeend *A. strepera*, werd van februari tot midden april gezien bij Bennebroek, Noord-Holland. Na een aantal in voorgaande jaren die ofwel geringd waren of zich (te) verdacht gedroegen was dit de eerste die zeker ongeringd was en van onbesproken gedrag (b)leek. Hij werd destijds aanvaard als tweede geval maar na een aanscherping van de criteria bleek de eerste uit 1985 niet meer aanvaardbaar en werd die van de Oranjekom achteraf de eerste. Eus van der Burg en Kees de Vries zorgden op 8 maart voor een feestje op de Maasvlakte, Zuid-Holland, door een Sneeuwuil te ontdekken. Na de moeilijk te twitchen vogel uit de winter 1980/81 was dit de eerste twitchbare en daarmee voor heel wat vogelaars een belangrijke 'unblocker'. Een hele serie Sneeuwuilwaarnemingen in het voorjaar is uiteindelijk door de CDNA teruggebracht tot drie exemplaren – de foto van Theo Bakker van de vogel die verkoeling zoekt onder een markeringsbord op het strand van Schiermonnikoog met op de achtergrond een nudistenechtpaar is een van

203 Vogelaars bij Canadese Kraanvogel / birders at Sandhill Crane *Grus canadensis*, Paesens-Moddergat, Friesland, 29 september 1991 (Arnoud B van den Berg). Vooraan herkenbaar onder anderen van links naar rechts / identifiable in front, for instance, from left to right: Nick van der Ham, Eduard Sangster, Rolf de By, Theodoor Muusse, Aart Vink, Gerben van den Berg, Cock Reijnders, Paul Knolle, Kees de Vries, Ed Opperman en Eddie Nieuwstraten.

de meest besproken documentatieplaatjes die in Dutch Birding zijn verschenen... Een letterlijk grensgeval was de tweede Ringsnavelmeeuw *L. delawarensis*, die op 18 april net ten zuiden van Achtmaal, Noord-Brabant, werd ontdekt door Ted Hoogendoorn en Dirk Moerbeek. Hij verbleef twee dagen meestal net ten zuiden van de grens in een grote groep meeuwen; de groep vloog af en toe op en passeerde dan net wel de grens – of net niet... De telregels zijn dan onverbiddeijk: niet waar de waarnemer zich bevindt maar waar de vogel is bepaalt de telbaarheid. Ook op 18 april werd op Texel een dode verse Kortbekzeekoet *Uria lomvia* gevonden. Een oostenwindperiode in mei trok veel mensen naar Breskens. De daar aanwezige gelukkigen op 16 mei konden de derde Cirgors *E. cirrus* op hun lijst bijschrijven omdat deze vogel net lang genoeg ter plaatse aanwezig was om gefotografeerd te worden. Een overvliegende Dwergarend *Aquila pennata* (toen *Hieraetus pennatus*) werd op 30 mei door Albert Dees 'net-an' gefotografeerd boven het Leersumse Veld, Utrecht, en kon zo worden geaccepteerd als eerste geval. Na een vermakelijk maar niet spectaculair vervolg van het voorjaar was een twitchbare (!) Vale Pijlstormvogel *Puffinus mauretanicus* op 25 juli langs de Hondsbosche Zeewering, Noord-Holland, de volgende nieuwe soort voor het merendeel van twitchend Nederland. Op 28 augustus overleed Jowi de Roever, een van de meest markante vogelaars van Nederland, aan een zeldzame ziekte. Zijn wereldlijst van meer dan 5200 was destijds legendarisch en staat nog steeds – ruim 15 jaar na dato – hoog (plek 7!) op de lijst van Nederlandse wereldtwitchers (15: 96, 1993). Het vogeljaar kabbelde voort tot 23 oktober toen Ruud Brouwer en Han Endt een Bonte Tapuit *O. pleschanka* ontdekten bij Petten, Noord-Holland, voor velen een goede inhaler. Op dezelfde dag werd een dode Grijsze Wouw *Elanus caeruleus* gevonden bij de grensovergang Hazeldonk, Noord-Brabant, die echter door de verdachte vindomstandigheden de Nederlandse lijst niet haalde. De vogelaars die op 24 oktober de Bonte Tapuit zagen waren zich niet bewust dat achter hun rug de eerste 'donstormvogel' *Pterodroma (deserta)/feae/madeira/mollis* voorbij scheerde. Deze werd onafhankelijk door twee groepjes waarnemers langs Camperduin naar noord vliëgend gezien. Nog een Bonte Tapuit verscheen bij Katwijk in de tuin van Hotel Savoy, ontdekt door René van Rossum en Casper Zuyderduyn. Dirk Moerbeek schreef op 21 november historie door de ontdekking van een Ross' Meeuw *Rhodostethia rosea* tussen de pieren van IJmuiden. Na de eerste Ross' Meeuw op Vlieland in 1958 en eentje in 1981 die niet werd doorgegeven was dit de eerste twitchbare. Deze soort was tot in de jaren 1980 een soort 'holy grail' doordat de broedgebieden decennialang onbereikbaar waren. In Sibirië lagen ze achter een onneembaar ijzeren gordijn en het broeden bij Churchill, Canada, is van na die tijd. De beste kans om de soort ergens te zien was als dwaalgast. Voordat de vogel bij IJmuiden opdook waren Nederlandse twitchers daarom al eens naar Christchurch in Dorset, Engeland, gereden of later naar Thurso in Noord-Schotland of naar Esbjerg in Denemarken. Jowi de Roever, die altijd op wereldschaal

204 Ross' Meeuw / Ross's Gull *Rhodostethia rosea*, IJmuiden, Noord-Holland, 27 november 1992 (Arnoud B van den Berg)

dacht, ging vergeefs naar Point Barrow in Alaska. Dat Ross' Meeuw een van de eerste goede soorten na zijn overlijden was werd daarom op de Zuidpier regelmatig gememoreerd. De American Birding Association (ABA) publiceerde in 2008 een terugblik op het 40-jarig bestaan (Birding 40: 26-27, 2008). Die terugblik ging over de eerste twitchbare Ross' Meeuw voor Noord-Amerika begin 1975, een waarneming die alle Amerikanen met iets van een lijst in beweging zette. Zo kocht wijlen Stuart Keith, de man van de handboekserie *The birds of Africa*, een retourtje Johannesburg-New York om de vogel te kunnen zien. In de terugblik wordt gesteld dat uiteindelijk niet de meeuw het belangrijkste was van deze gebeurtenis maar het feit dat 100en of zelfs 1000en vogelaars zich plotseling realiseerden dat ze hun hobby met vele anderen deelden. Tegen deze achtergrond is duidelijk waarom Ross' Meeuw een paar jaar later als ideale soort voor het DBA-logo werd verkozen en waarom deze eerste Nederlandse twitchbare zo'n bijzondere gebeurtenis was. Honderden vogelaars, waaronder velen uit de ons omringende landen, stroomden toe om de meeuw die ruim een week aanwezig bleef te bewonderen. Het jaar ging daarna uit als een nachtkaars – ook de teruggekeerde Bronskopeend kon de hartslag niet meer versnellen.

1993

Dit jaar was een matig jaar wat betreft zeldzaamheden en een gemiddeld jaar in de breedte. De eerste drie maanden brachten niets op of het zou het vrouwtje Koningseider moeten zijn dat eind maart op Texel door Arend Wassink werd gevonden en met onderbrekingen het hele jaar aanwezig bleef. Het voorjaar kreeg momentum door een vluchtige Goudlijster *Zoothera dauma* die op 9 april de trektelling bij Breskens 'ontregelde'. Vijf niet twitchbare Baardgrasmussen *S. cantillans* op de Waddeneilanden geven aan dat het voorjaar goed was. Eveneens niet twitchbaar was de Dwergarend die op 24 april boven de Keersluisplas, Flevoland, werd gefoto-

grafeerd. Een hoogtepunt daarentegen was de Vale Gier *Gyps fulvus* die Fokko Padmos op 29 april ontdekte bij Durgerdam, Noord-Holland, en die tot 3 mei aanwezig bleef. Deze was gekleurriemd (A1) en zo kon zijn kleurrijke levensloop bekend worden: als eerstejaars mannetje was hij verzwakt gevonden in het noordoosten van Italië in 1987, kwam in een revalidatiecentrum terecht en werd de eerste vogel van een herintroductieprogramma in de Italiaanse Alpen, waar hij op 5 februari 1992 zijn vrijheid herkeeg met een zender. Samen met een vrouwtje uit hetzelfde programma (A2) bleef hij aanvankelijk in de buurt van de losplaats. Het vrouwtje werd geschoten in de Oostenrijkse Alpen op 14 augustus 1992. A1 verdween om in Durgerdam op te duiken. De vogel werd door de CDNA als wild genoemd beschouwd om aanvaard te worden. Dat zal wel een blocker worden, dachten we toen nog... Peter de Vries ontdekte op 4 mei een mooi mannetje Citroenkwikstaart bij Wilp op de grens van Gelderland en Overijssel, die daar een dag later ook nog was – voor de meeste vogelaars de tweede nieuwe soort in een week. Arend Wassink sloeg weer toe op 26 mei toen hij de vierde Kleine Zwartkop ontdekte in de tuintjes bij De Cocksdorp op Texel – een inhaler voor velen omdat de vogel van mei 1983 maar door c 15 man was gezien. Een van de vier Roodkopklauwieren *L senator* van mei-juni werd niet op tijd op waarde geschat want het was pas de tweede Balearische Roodkopklauwier *L s badius*. Deze vogel was op 6 juni (te) kort aanwezig bij Voorhout, Zuid-Holland. Op 12 juni vonden Paul Knolle en Bernadette Balten een Blonde Ruiters *Tryngites subruficollis* in de Bantpolder, Friesland, de eerste twitchbare sinds 1986. De midzomer kende een mooi moment toen Dirk Moerbeek en Bairds Strandloper *C bairdii* ontdekte op 31 juli. Deze derde voor Nederland (na twee in 1981) was voor velen een nieuwe soort op de dag van de ontdekking of op 1 augustus. Voor wat deining zorgde weer Dirk Moerbeek samen met Klaas Eigenhuis toen ze een purperkoet *Porphyrio* ontdekten in de (late) avond van 20 augustus. Hij verdween in het riet voordat Klaas en Dirk voldoende hadden gezien om zowel vast te stellen welke soort – toen nog ondersoort – het betrof als om een uitspraak over de herkomst te kunnen doen. Een Lachmeeuw *L atricilla* die op eind augustus en ook in oktober werd gezien in Harderwijk, Gelderland, werd zo matig gefotografeerd dat het nog enkele jaren zou duren voor hij als eerste van Nederland werd bijgeschreven na een eerdere afwijzing. De herfst blonk vooral uit door de obligate gasten en wapenfeiten van bovengemiddeld belang waren schaars. Op 17 september ontdekten Floor Arts en Cor Berrevoets een Alpengierzwaluw *Apus melba* tijdens het zee trekken bij Westkapelle, Zeeland, die net lang genoeg aanwezig bleef om het waarnemersaantal tot 12 op te krikken. Deze soort was een schrijnend gaatje in de lijst van vele toptwitchers, dus deze deed pijn. Een Bonte Tapuit op Vlieland op 7 en 8 oktober werd ontdekt door een niet verder bij naam te noemen groepje regelmatige Vlielandgangers. De toen nog eerste izabelklauwier *L isabellinus* (nu izabelklauwier *L arenarius/isabellinus/phoenicuroides*) werd in de avond-schemering door Marcel Capello en Wilfried Mahu ont-

dekt bij De Hooge Berg op Texel en kon nog door c 20 man worden gezien. De foto's die door het snel afnemende licht moesten worden genomen met een extreem lange sluitertijd lieten niet voldoende details zien om de determinatie jaren later op soortniveau zeker te stellen. Later bleek in oktober 1985 al een izabelklauwier te zijn gefotografeerd op Texel. Het geval van 1993 is hiermee, zonder dat de waarnemers iets fout deden, een mooi voorbeeld van een 'double fumble' – je ontdekt een nieuwe soort voor Nederland, kan hem niet op ondersoort brengen wat na een latere split 'fataal' blijkt en daarnaast komt er uit een diadoos 10 jaar later opeens een serie dia's waarmee je ook nog je 'first' wijdt bent... Een Ruigpootuil *Aegolius funereus* vloog zich dood tegen een ruit in Zwolle, Overijssel, en net zo slecht twitchbaar was de tweede Maskergors *E spodocephala* ooit die op 28 oktober in het net hing op Schiermonnikoog. De tweede Kleine Zwartkop van het jaar werd ontdekt door Ronald de Lange bij Lauwersoog, Groningen, en trok door zijn lange verblijf tot 18 november veel bekijks. Ruud van Beusekom ontdekte eind november een Witbandkruisbek bij Baarn, Utrecht, iets wat hij wel vaker zou gaan doen in die contreien. Een Kleine Trap *Tetrax tetrax* bij Grijskerke, Zeeland, van 29 november tot 16 december en een langsvliegende Ross' Meeuw bij Egmond aan Zee, Noord-Holland, op 16 december slosten het jaar af.

De lijstjes

De absolute blocker van 1989-93 is de Cirlgors van Breskens, die slechts acht vogelaars van de ranking op de DB-site op hun lijst hebben, waaronder top-contender Klaas Eigenhuis (die ook 'blockt' met de Kortbekzeekoet met drie waarnemers). Niet verrassend en naar verwachting nog steviger als blocker staat de Canadese Kraanvogel met 63 waarnemers als tweede op de lijst van meest exclusieve soorten. De top-10 wordt verder ingevuld door Jufferkraanvogel (77), Indigogors (85), Brilstern (99), Bairds Strandloper (120), Ivoormeeuw (129), Kleine Kokmeeuw (130), Grote Kanoet (146) en Rotskruiper (160). Twee nieuwe soorten voor Nederland uit deze periode zijn ondertussen niet meer exclusief: Grijze Strandloper (204) en Siberische Strandloper (235). Ook Ross' Meeuw (228) heeft wat betreft exclusiviteit ingeboet – maar weinig ingeleverd van zijn mythische status.

De top van Nederland ging deze periode in met 362 soorten en eindigde op 379, een gemiddelde van 3.4 nieuwe soorten per jaar – op het oog een dramatische daling ten opzichte van de vorige periode met een gemiddelde van negen per jaar. In de vorige periode waren echter de lijstjes van de toptwitchers volwassen geworden – echte schaamsorten waren zo langzamerhand weggewerkt, zodat de groei steeds meer van echte zeldzaamheden afhankelijk werd. Ondanks de sterk verbeterende informatievoorziening was de periode 1989-93 dus niet een van de beste. Vooral de anderhalf jaar na de Ivoormeeuw zorgde voor stagnatie. In de rubriek 'Lijstjes en getallen' (12: 35, 1990) voorspelde Enno Ebels dat de magische 400-grens in 1995 of 1996 zou worden doorbroken – dat was goed gezien want dat gebeurde inderdaad! In dezelfde rubriek drie jaar later (15: 42, 1993)

TABEL 2 Ranglijst soortenjagers op 31 december 1993 / ranking of twitchers in the Netherlands on 31 December 1993

1	Klaas Eigenhuis	379
	Gerard Steinhaus	379
3	Edward van IJzendoorn	378
4	Gerald Oreel	377
5	Eus van der Burg	376
6	Hans ter Haar	374
7	Pieter Bison	373
	Jan van der Laan	373
9	Aart Vink	372
10	Wim van der Schot	371

noemde hij echter pas het jaar 2000 – dit om aan te geven welke invloed 'De Grote Depressie' op de lijsten (en de lijsters) had.

In deze periode begon zich de tweestrijd om de koppositie tussen Klaas Eigenhuis en Gerard Steinhaus af te tekenen die tot op de dag van vandaag voortduurt. Hoewel ze de periode gebroederlijk op 379 soorten afsloten werd er in de vijf jaar regelmatig van positie gewisseld. Hierbij was niet alleen de activiteit in het veld van invloed maar ook de taxonomische ontwikkelingen en vooral de revisies die nog steeds plaatsvonden. Vooral de periode 1991-92 liet veel beweging zien met Gerard die begin 1991 de leiding had met 371, met Klaas en Gerald Oreel op 369. Klaas stond een paar maanden later op 372 met Gerard nog steeds (of weer) op 371 doordat Klaas Vale Pijlstormvogel en Witbandkruisbek kon inhalen. In de loop van 1992 stond Gerard opeens weer twee soorten voor, mede omdat Klaas tijdelijk zijn Roze Pelikaan niet mocht tellen vanwege een revisie, en ondanks zijn Cirlogors.

Op 15 mei 1989 zetten Bert Pieterse, Jowi de Roever en Wim van der Schot het big day-record op 160 soorten, een totaal dat een aantal jaren stand zou houden. Pas op 11 mei 1993 pakten Sander Lagerveld, Raymond en Wim van Splunder en Chris Winter het record met 163. Het nog altijd actieve big day-topteam (zij het met wat transfers) van Roy de Haas, Leo Heemskerk, Jan van der Laan en Willy Leurs drukte hun neus tegen het raam door dit record vier dagen later te evenaren.

De DBA floreerde en groeide en Dutch Birding werd het mooiste tijdschrift van Europa en inhoudelijk op topniveau. Het piepersysteem in combinatie met de vogellijn maakten de Nederlandse vogelaars tot de best geïnfomeerde twitchers van Europa – misschien wel van de wereld. Maar wat was er in het veld aan de hand? Waarom vertaalde deze situatie zich niet in een groei van de lijsten die sommigen hadden verwacht? Waren de toppers van Semagroep 1 werkelijk tobbers geworden en moest een nieuwe generatie het overnemen? In de volgende aflevering van dit spannende vervolgverhaal zal een deel van deze vragen worden beantwoord.

Summary

30 YEARS DUTCH BIRDING, PART 3: 1989-93 This paper describes the third five-year period of Dutch Birding and the DBA which, by now, had established a firm position in the Netherlands as well as abroad and had reached many of the goals set out at the foundation in 1979. In this period, Dutch Birding was transformed from a quarterly to a bimonthly journal, starting with five issues in 1990 and six from 1991 onwards. Besides, a larger format was introduced with a new cover and lay-out, still in use today. For a year before Dutch Birding became bimonthly, a Dutch-language monthly newsletter was published. In these five years, interesting papers were published on identification and other subjects, including four on taxa new to science (all treated as subspecies). The DBA started several new activities, such as producing identification guides in co-operation with publishers, organizing the first Euro Bird Week (which led to the foundation of the Association of European Rarities Committees AERC) and promoting the Dutch Birding Travel Reports Service. Other birders' activities which received a varying degree of support from the DBA included organizing pelagic trips and, most importantly, establishing the first pager groups in 1990 to share news of rare birds instantly. The DBA also started to co-operate with other ornithological societies and organizations, eg. to monitor the occurrence of scarce migrant and breeding species. In 1989, the birdline became semi-commercial, making news much easier available and generating income to improve the quality of Dutch Birding (for more pages and more colour photographs) and refund some of the volunteer work. Some of the rarest or most wanted species ever were found in these five years, a few still being major 'blockers'. New taxa were, chronologically, Semipalmated Sandpiper *Calidris pusilla*, Bridled Tern *Onychoprion anaethetus*, Sharp-tailed Sandpiper *C. acuminata* and Wallcreeper *Tichodroma muraria* in 1989 (an American Golden Plover *Pluvialis dominica* turned from the first into the second when a skin collected in 1900 was identified in 1990); Blyth's Reed Warbler *Acrocephalus dumetorum* and Two-barred Warbler *Phylloscopus plumbeitarsus* in 1990 (both trapped); Great Knot *C. tenuirostris*, Sandhill Crane *Grus canadensis* (the 'Shetland bird') and Pallas's Grasshopper Warbler *Locustella certhiola* (trapped) in 1991; Falcated Duck *Anas falcata* (the first certainly not wearing a ring and free of suspicious damages), Booted Eagle *Aquila pennata* and 'soft-plumaged petrel' *Pterodroma (deserta)/faea/madeira/mollis* in 1992 (the first Baltic Gull *Larus fuscus fuscus* was later revised and rejected); and Laughing Gull *L. atricilla* in 1993. An 'isabelline shrike' *Lanius arenarius/isabellinus/phoenicuroides* in 1993 was considered the first until another photographed in 1985 was identified almost 10 years later. The same happened with a Balearic Woodchat Shrike *L. senator badius* in 1993 which became the second when another was identified from a 1983 photograph. Other notable records concerned, for instance, the Wallcreeper returning for its second winter in 1990/91, the first twitchable Ivory Gull *Pagophila eburnea* (1990; second record), the first breeding of Melodious Warbler *Hippolais polyglotta* (1990), two wintering Olive-backed Pipits *Anthus hodgsoni* (1991), the first twitchable Ross's Gull *Rhodostethia rosea* (1992; third record), a small influx of Snowy Owls *Bubo scandiacus* (three) in spring 1992, and a Black-faced Bunting *Emberiza spodocephala* (1993; trapped). At the end of 1993, two birders (Klaas Eigenhuis and Gerard Steinhaus) shared the number one twitchers' position with 379 species (see table 2).

Masters of Mystery

SWAROVSKI
OPTIK

Solutions of second round 2008

The solutions of mystery photographs III and IV (Dutch Birding 30: 120, 2008) of the second round of the 2008 Masters of Mystery competition appear below.

III Mystery photograph III shows a dark brown swimming bird with its head under water. The all-dark plumage, the long and slender body and the pointed wings are all characters of one of the dark petrels Procellariidae or one of the skuas *Stercorarius*. In nearly all plumages of skua or jaeger species, however, one would expect pale markings on the mantle or elongated central tail-feathers. These characters are obviously not present in the mystery bird, and, therefore, nearly all entrants opted for one of the dark brown petrels. Possible candidates include Bulwer's Petrel *Bulweria bulwerii*, Jouanin's Petrel *B fallax*, Flesh-footed Shearwater *Puffinus carneipes*, the dark morph of Wedge-tailed Shearwater *P pacificus*, Sooty Shearwater *P griseus* and dark extremes of Balearic Shearwater *P mauretanicus*. To start with the latter: even in the darkest Balearic, the flanks are paler compared with the mystery bird and therefore, Balearic can be safely excluded. In two other candidates, Bulwer's and Jouanin's, a longer and pointed tail should be visible; in fact, the tail in the mystery bird appears to be rather short. Furthermore, especially in Bulwer's, traces of a diffuse pale wing-bar, formed by the greater wing-coverts, should have been visible on the mystery bird. Both Bulwer's and Jouanin's can therefore be easily excluded.

The tail of the mystery bird is a strong pointer to its true identity. It is rather short and appears to be slightly forked in folded position, allowing the conclusion that the bird has a rather square-ended or only slightly rounded tail. In

Wedge-tailed Shearwater, the tail is long and obviously wedge shaped. In Flesh-footed Shearwater, the tail is much shorter compared with Wedge-tailed but still rather long and obviously rounded. In addition, Flesh-footed shows rather extensive pale markings on the upperparts. Both Wedge-tailed and Flesh-footed can therefore be eliminated as possible solutions for this mystery photograph as well. The rather uniform dark brown flanks, which are only slightly paler compared with the upperparts, the rather short square-ended tail and the overall dark brown plumage lead to the conclusion that the mystery bird must be a Sooty Shearwater.

This Sooty Shearwater was photographed by Guido Keijl at the Rockall Plateau in the North Atlantic, c 300 km west of Scotland, on 13 July 2007. Another photograph from the next day of a bird most likely to be part of the same flock following the ship from which the mystery photograph was taken, is shown in plate 205. This mystery bird was correctly identified by 78% of the entrants. Incorrect answers included Wedge-tailed Shearwater (5%) and Balearic Shearwater (10%).

IV The possible solutions of this *Phylloscopus* warbler are limited to the species lacking a wing-bar. Received answers were confined to three for which bright green upperparts and whitish underparts are typical: Eastern Bonelli's Warbler *P orientalis*, Wood Warbler *P sibilatrix* and Willow Warbler *P trochilus*.

Both Western Bonelli's Warbler *P bonelli* and Eastern Bonelli's Warbler are characterized by extensive pale lores. Furthermore, the supercilium and eye-stripe are indistinct and short in these species – in contrast with the mystery bird, which has a fairly distinct eye-stripe, a long and relatively sharply defined supercilium and dark lores.

205 Sooty Shearwater / Grauwe Pijlstormvogel *Puffinus griseus*, Rockall, Atlantic Ocean, 13 July 2007
(Guido O Keijl)

206 Wood Warbler / Fluitier *Phylloscopus sibilatrix*, El Gouna, Egypt, 30 October 2007 (Edwin Winkel). Note that projection of tail beyond primaries is shorter than primary projection.

206 Mystery photograph V (May)

207 Mystery photograph VI (July)

Therefore, both bonelli's warblers can be excluded.

Usually, Wood Warblers show a citrine-yellow throat and supercilium, contrasting with the clean white underparts. Although the pale throat of the mystery bird may therefore be a reason to consider Willow Warbler, the existence of a rare pale plumage variation of Wood lacking yellow on the throat should be kept in mind. The bright yellow edges to the greater coverts, the sharply defined rear end of the supercilium and the broadness of the supercilium in front of the eye all point to Wood. In addition, Willow and Wood differ in several structural features, the very long primary projection and the short tail of Wood being the most conspicuous. The short tail is expressed in a short projection beyond the primaries and uppertail-coverts. The latter seems to be the case in the mystery bird, but the wing-tip is blurred, which makes the assessment of the primary projection difficult. Other structural characters can be found in the emarginations of three primaries (p3-5; primaries numbered from outside), which differ between the species in position. The emargination (on p5) is often indistinct in Wood. On the closed wing, the emargination on p3 is positioned clearly proximal relative to the tips of the secondaries in Willow, whereas it lies more or less in line with the tips of the secondaries in Wood. In *Phylloscopus* warblers, p1 is short and often hidden, p2 is long (shows no emargination) and appears as the outer primary. In the mystery bird, the second visible primary (p3) should show an emargination. Indeed, an emargination can be seen, and is positioned more or less in line with the tips of the secondaries. In conclusion, this must be a Wood Warbler.

This Wood Warbler was photographed by Edwin Winkel at El Gouna, Egypt, on 30 October 2007 and was correctly identified by only 39% of the entrants. Willow Warbler was voted for by another 39% of the entrants, whereas Eastern Bonelli's Warbler and Green Warbler *P nitidus* received 7% and 8% of the votes, respectively.

In the second round of the 2008 Masters of Mystery competition, there were 41 entrants of which 15 (37%) managed to identify both mystery birds correctly. From these, Petteri Lehikoinen (Finland) was drawn as the winner of a copy of *Birds of South-East Asia* by Craig Robson. After two rounds, there are 12 entrants with four correct identifications and seven with three. The names of all entrants with at least one correct identification can be viewed at www.dutchbirding.nl. Due to technical problems, some of the email messages with answers were lost during late February 2008. All the entrants of the first round who notified the loss of their email message, and which have send the original email message containing the answers of the first round to the email address below, are still included in the overview of the Masters of Mystery competition of 2008.

Third round 2008

Plate 206 and 207 represent the third round of the 2008 competition. Please, study the rules (Dutch Birding 30: 34, 2008) carefully and identify the birds in the photographs. Solutions can be sent in three different ways:

- by postcard to Dutch Birding Association, Postbus 75611, 1070 AP Amsterdam, Netherlands
- by e-mail to masters@dutchbirding.nl
- from the website of the Dutch Birding Association at www.dutchbirding.nl

Entries for the third round have to arrive by **1 July 2008**. Please, indicate if you are subscribed to Dutch Birding. From those entrants having identified both mystery birds correctly, one person will be drawn who will receive a copy of *A comprehensive illustrated field guide of the birds of Africa south of the Sahara* by Ian Sinclair and Peter Ryan. Swarovski Benelux has generously agreed to sponsor this competition again in 2008. This year, the overall winner after six rounds will receive a marvellous pair of Swarovski SLC 15x56 binoculars.

Rob S A van Bemmelen, Stavangerweg 535, 1013 AX Amsterdam, Netherlands (masters@dutchbirding.nl)

Dick Groenendijk, Elzenstraat 14, 4043 PB Opheusden, Netherlands (masters@dutchbirding.nl)

Jan Eerbeek, De Peel 2, 4041 EL Kesteren, Netherlands (masters@dutchbirding.nl)

Aankondigingen & verzoeken

Ultimate Pelagics: aanbiedingen voor Dutch Birding-lezers Op de laatste Dutch Birding-vogeldag konden de bezoekers genieten van het prachtige reisverslag van Dominique Verbelen over de inmiddels vermaarde zeevogel- en zeezoogdierenreizen van Ultimate Pelagics naar de **Golf van Biskaje**. Daarin werd melding gemaakt van een nieuwe zesdaagse trip op 16-21 augustus 2008. Heel wat bezoekers van de DBA-dag bleken hierin sterk geïnteresseerd maar werden teleurgesteld toen bleek dat het kajuitenaanbod via Natuurpunt – op enkele duurdere plaatsen na – reeds volledig was uitverkocht. Inmiddels is echter een beperkt aantal bijkomende, goedkopere plaatsen beschikbaar gekomen zodat ook DBA-leden nog in de gelegenheid gesteld worden om aan deze tocht te kunnen deelnemen. Deze zesdaagse cruise, georganiseerd door Ultimate Pelagics en Natuurpunt, vindt plaats aan boord van het cruiseschip MV Princess Danae. Dit schip (met een capaciteit van ruim 600 passagiers) heeft alles aan boord om er een comfortabele en aangename ervaring van te maken. Door het formaat en de uitstekende stabiliteit van het schip kan men ongehinderd gebruik maken van een telescoop op statief op verschillende dekken rondom het schip, zelfs in vrij winderige omstandigheden. Meer informatie over het reisschema, kostprijs, inschrijving, reisverslagen etc vindt u op www.natuurpunt.be/ultimatepelagics en www.ultimatepelagics.com.

Van 10-22 oktober 2008 organiseert Ultimate Pelagics een vogel- en walviscruise naar de **Kaapverdische Eilanden** en de **Selvagen**. Deze 12-daagse cruise vanuit Portugal aan boord van de Arion gaat via de Canarische Eilanden naar de Kaapverdische Eilanden, met speciale aandacht voor de meer vogelrijke eilanden, waaronder een tocht langs de Selvagen, een van de grootste zeevogelkolonies in de Atlantische Oceaan. Behalve voor vogelaars is dit ook een zeer aantrekkelijke bestemming voor liefhebbers van zeezoogdieren. Er zijn 26 soorten walvissen en dolfijnen gezien in deze wateren. Er komt op en rond de Kaapverdische Eilanden een aantal landen zeevogels voor die uniek zijn in de wereld. Geprobeerd zal worden zo veel mogelijk van deze endemische soorten te zien. Voor fotografen is het een zeldzame kans om rond en soms op de eilanden de betreffende soorten vast te leggen. Om de lokale sfeer te proeven wordt er op diverse plaatsen aan land gegaan. Zo is er onder meer een bezoek aan een kratermeer op het eiland Sal. Aan boord van de Arion is alle luxe en ruimte. Voor lezers van Dutch Birding is er een speciale aanbieding, met een korting van 17% op de hutfprijzen. Uitgebreidere informatie, boekingsvoorwaarden en boekingsformulier vindt u op www.ultimatepelagics.com/dutchbirding.html. Voor het gebruikmaken van de korting dient u op het boekingsformulier 'reference DB08' in het vak 'fare per adult' te noteren.

208 Roodsnavelkeerkringvogel / Red-billed Tropicbird *Phaethon aethereus*, Raso, Cape Verde Islands, 21 maart 2007 (René Pop)

WP reports

This review lists rare and interesting birds reported in the Western Palearctic mainly in **late March–mid-May 2008**. The reports are largely unchecked and their publication here does not imply future acceptance by a rarities committee. Observers are requested to submit their records to each country's rarities committee. Corrections are welcome and will be published.

GEESE TO DUCKS A review of Russian literature on important changes in distribution of geese in northern European Russia (Alauda 76: 11-22, 2008), revealed that **Snow Geese** *Anser caerulescens* bred for the first time successfully in Novaya Zemlya in 1996; at least several 100s pairs of **Taiga Bean Goose** *A fabalis* are (still) breeding in taiga between the White Sea and the Ural mountains; **Barnacle Geese** *Branta leucopsis* increased dramatically in distribution and numbers with an estimated 400 000 present in 2004; and 'pure' pairs of **Red-breasted Geese** *B ruticollis* raised young for the first time in 2000, and again in following years, while the numbers in the Yamal peninsula just across the European 'border' increased significantly. As it happened, a duck with a USA ring shot in Belarus in 2000 or 2001 now turned out to have been a female **Steller's Eider** *Polysticta stelleri* ringed in Alaska on 22 September 1996, constituting the species' first record for Belarus. The long-staying male first seen in January 1998 as the ninth for Iceland

was again present with Harlequin Ducks *Histrionicus histrionicus* at Borgarfjörður Eystri on 29 April. The male **American White-winged Scoter** *Melanitta deglandi deglandi* at Þvottáskriður, Iceland, returned on 5 May; presumably, it was first seen in June 1998 although other individuals may have been involved (the first for Iceland was an adult male photographed on 3 June 1993 at Foss, Arnarfjörður, on 3 June 1993; Bliki 18: 31, 65-67, 1997). In the Netherlands, the male **Bufflehead** *Bucephala albeola* at Barendrecht, Zuid-Holland, remained for its fourth winter from 28 October 2007 into May. A female was seen near Leyland, Lancashire, England, in the evening of 23 March. The male **Barrow's Goldeneye** *B islandica* stayed at Quoile Pondage, Down, Northern Ireland, for its third winter from 24 November 2007 until at least 22 April. A male **Hooded Merganser** *Lophodytes cucullatus* at Mývatn on 16 April may be the ninth for Iceland. Apart from the traditional male **American Black Ducks** *Anas rubripes* in Iceland, Ireland and Spain, a female was present at Marloes Mere, Pembrokeshire, Wales, from 16 March through April. Several former D (or even E) category species are now listed in the second edition of Birdwatch's *Birds of Britain: the complete checklist* (Mitchell & Vinicombe 2008), including **Ross's Goose** *A rossii* (on the basis of Norfolk birds from 2001 onwards), **Cackling Goose** *B hutchinsii*, **White-headed Duck** *Oxyura leucocephala* (eg, an influx of at least five

209 Green Heron / Groene Reiger *Butorides virescens*, adult, Berre l'Étang, Bouches-du-Rhône, France, 24 April 2008 (Frank Dhermain)

in autumn 2003), **Hooded Merganser** (eg, a first-winter male in Outer Hebrides in October-November 2000), **Falcated Duck** *A falcata*, **Baikal Teal** *A formosa* (eg, males in November 2001, December 2002 and January 2006), **Marbled Duck** *Marmaronetta angustirostris* (eg, in April 2000 and April-May 2007), **Cinereous Vulture** *Aegypius monachus* (one in Wales from November 1977 to February 1978), **Booted Eagle** *Aquila pennata* (one in 1999-2000), **Saker Falcon** *Falco cherrug* (three in Shetland, in 1976, 1978 and 1986), **Asian Brown Flycatcher** *Muscicapa dauurica*, **Mugimaki Flycatcher** *Ficedula mugimaki* (in Yorkshire on 16-17 November 1991), **Red-headed Bunting** *Emberiza bruniceps* and **Yellow-headed Blackbird** *Xanthocephalus xanthocephalus* (in Shetland on 13 May 1987); several other contentious D species are not on the list, eg, **Greater Flamingo** *Phoenicopterus roseus*.

LOONSTO GREBES In Britain, apart from the **Pacific Loon** *Gavia pacifica* at Llys-y-Fran Reservoir, Pembrokeshire, for its second winter from 16 January into March (cf Dutch Birding 30: 41, 2008), an adult was swimming in St Austell Bay, Cornwall, from 4 February into April. A **Streaked Shearwater** *Calonectris leucomelas* was seen at North Beach, Eilat, Israel, on 14 May. At Siracusa, Sicily, a **Sooty Shearwater** *Puffinus griseus* on 5 April will be the 10th and two **Balearic Shearwaters** *P mauretanicus* on 5 April and two on 9 April the 10th to 13th (only) for Italy, if accepted. In Israel, a **Yelkouan Shearwater** *P yelkouan* was photographed off Eilat on 28 March and a **Brown Booby** *Sula leucogaster* was seen off Eilat's north beach on 11 April. An adult **Atlantic Great Cormorant** *Phalacrocorax carbo carbo* on a nest in a colony of Continental Great Cormorants *P c sinensis* at Neeltje Jans, Zeeland, on 15 May may constitute this subspecies' first breeding record for the Netherlands (it is not yet clear whether its mate concerns an Atlantic or a Continental). In the Cape Verde Islands, two male **Magnificent Frigatebirds** *Fregata magnificens* were present at Curral Velho, Boavista, on 2 March. The first **Lesser Frigatebird** *F ariel* for Kuwait was photographed at Zour Port on 10 April (previous WP records were at Eilat, on 1 December 1997 and 6 May 1999). The 'Amsterdam' **Green Heron** *Butorides virescens* stayed for its second winter at Berre l'Étang near Marseille airport, France, from 30 October until at least 4 May (cf Dutch Birding 28: 325, 2006, 29: 45, 255-256, 2007, 30: 124, 2008). The unprecedented influx of **Cattle Egrets** *Bubulcus ibis* into Britain and Ireland from November 2007 was still apparent through April, although numbers decreased. In late April, higher numbers than usual appeared in the Netherlands too with, for instance, four near Amsterdam, Noord-Holland, on 28 April and, in the second week of May, several arrived in Sweden (where there were only four previous records). In the Canary Islands, the **Tricolored Heron** *Egretta tricolor* first seen on Gran Canaria from 15 November to 2 December 2007 remained on Tenerife at Playa de Las Americas from 8 December 2007 until at least 1 April (cf Dutch Birding 30: 127, 2008). The third **Great Egret** *Casmerodius albus* for Iceland was found on 27 April. In

the Azores, two **American Great Egrets** *C a egretta* stayed until at least 31 March. In the Cape Verde Islands, a **Glossy Ibis** *Plegadis falcinellus* was seen at Barragem de Poilão, Santiago, on 25-26 February. The occurrence of at least 10 **Lesser Flamingos** *P minor* in Spain during March-April may suggest genuine vagrancy, despite the lack of recent sightings in Morocco. In Spain, the **Pied-billed Grebe** *Podilymbus podiceps* in Lugo since 23 August 2007 remained until at least 17 April.

RAPTORS In Iran, a raptor migration study on Ashura Deh islet, Golestan, in the extreme south-eastern corner of the Caspian Sea on 4-18 April resulted, for instance, in a second-year **Black-winged Kite** *Elanus caeruleus* on 17 April (probably the first for northern Iran), a total of three **Egyptian Vultures** *Neophron percnopterus*, totals of 284 **Marsh Circus** *Circus aeruginosus*, 43 **Hen** *C cyaneus*, 263 **Pallid C macrourus** (of which 53 on 5 April) and 39 **Montagu's Harriers** *C pygargus*, and of, eg, 22 **Northern Goshawks** *Accipiter gentilis*, 567 **Eurasian Sparrowhawks** *A nisus*, 167 **Steppe Buzzards** *Buteo buteo vulpinus*, nine **Long-legged Buzzards** *B rufinus*, two **Booted Eagles**, 14 **Steppe Eagles** *A nipalensis*, two **Asian Imperial Eagles** *A heliaca* and 20 **Merlins** *F columbarius*. The first-ever wintering **Crested Honey Buzzard** *Pernis ptilorhynchus* at Eilat in February remained until 12 April. During a raptor watch at the Strait of Messina, Sicily, on 1-9 April the fifth **Black-winged Kite** and the fifth **Levant Sparrowhawk** *A brevipes* for Italy were recorded. A **Yellow-billed Kite** *Milvus aegyptius* photographed at Tizi-n-Tichka in the High Atlas, Morocco, on 8 April might be the first for north-western Africa; the only previous claim concerns a 'bird with yellow bill' near Tinerhir, Morocco, on 5 April 1978. The first-ever breeding pair of **White-tailed Eagle** *Haliaeetus albicilla* for the Netherlands, raising a single young both in 2006 and 2007, built a new nest at Oostvaardersplassen, Flevoland, which contained two nestlings in April 2008. Further evidence of raptors being killed on a massive scale by wind farms has been presented for eagles in Scotland: www.iberica2000.org/Es/Articulo.asp?Id=3744. Apparently, the vulture crisis in southern Asia still deepens since the use of a livestock drug that has caused the catastrophic decline has not been eliminated. Numbers of **White-rumped Vultures** *Gyps bengalensis* are now dropping 40% each year while they already plunged by 99.9% since 1992; numbers of the two other vulture species of the Indian plains, **Indian Vulture** *G indicus* and **Slender-billed Vulture** *G tenuirostris*, have fallen by 97% in the same period; the remaining populations of these three species are estimated at 11 000, 45 000 and 1000 individuals, respectively (www.birdlife.org/news/news/2008/04/vulture_declines.html). In Hungary, an immature **Cinereous Vulture** was discovered at Csaj lake, Csongrád, on 6 May and was relocated at Begécs fishponds, Geszt, on 16 May. A **Bateleur** *Terathopius ecaudatus* photographed over Eilat on 28 March was the seventh for Israel. In Switzerland, a second-year **Long-legged Buzzard** stayed at Neunkirch, Schaffhausen, from 30 March to at least 4 April. In Denmark, one was seen in Skagen on 26 April and up to two on 3 May. A third

210 Crested Honey Buzzard / Aziatische Wespendiff *Pernis ptilorhyncus*, Eilat, Israel, 24 March 2008
(Dick Forsman)

211 Short-toed Snake Eagle / Slangenarend *Circaetus gallicus*, Loozerheide, Limburg, Netherlands, 5 May 2008
(René Weenink)

212 Caspian Plover / Kaspische Plevier *Charadrius asiaticus*, female, Fair Isle, Shetland, Scotland, 1 May 2008
(Paul Baxter)

213 Kurrichane Buttonquail / Gestreepte Vechtkwartel *Turnix sylvaticus*, Oualidia, Morocco, 16 September 2007
(Benoit Maire) cf Dutch Birding 29: 383, 2007

214 Caspian Plover / Kaspische Plevier *Charadrius asiaticus*, Pivot fields, Al Jahra, Kuwait, March 2008
(Axel Halley)

215 Oriental Pratincole / Oosterse Vorkstaartplevier *Glareola maldivarum*, adult, Pivot fields, Al Jahra, Kuwait,
25 April 2008 (Abdulrahman Al-Sirhan)

216 Black-winged Kite / Grijze Wouw *Elanus caeruleus*, Ashura Deh, Golestan, Iran, 17 April 2008 (*Magnus Ullman*)
217 Yellow-billed Kite / Geelsnavelwouw *Milvus aegyptius*, Tizi-n-Tichka, Morocco, 8 April 2008 (*Arnoud B van den Berg*)
218 Ring-billed Gull / Ringsnavelmeeuw *Larus delawarensis*, Przemków fishponds, Lower Silesia, Poland, 4 May 2008 (*Zbigniew Kajzer*)
219 Slender-billed Gull / Dunbekmeeuw *Chroicocephalus genei*, adult, with Black-headed Gull / Kokmeeuw *C. ridibundus*, Przereb, Zator fishponds, Krakow, Poland, 30 April 2008 (*Zbigniew Kajzer*)

calendar-year **Bonelli's Eagle** *A. fasciata* tried to migrate from Skagen on 11 April. The first **Booted Eagle** for Latvia was a dark morph on 7 May. In Denmark, a subadult **Asian Imperial Eagle** first on Samsø on 27 April was again seen at Feldballe on 3 May. On Madeira, four **Red-footed Falcons** *F. vespertinus* were photographed at Ponta do Pargo on 1 May. In the Azores, on 2 May, a weakened adult female was picked up on Faial but died a few hours later. In the first days of May, a large influx of a few 100s became apparent in eastern Spain and south-eastern France. From late April, at least 300 were seen in the Netherlands, including a record group of 35 at Fochteloërveen, Drenthe/Friesland.

RAILS TO WADERS A male **Little Crane** *Porzana parva* at Exminster Marshes on 9-24 April was the seventh for Devon, England. **African Swamphens** *Porphyrio mada-*

gascariensis were found at Ain Sukhna, Suez, Egypt, on 17 March and Ma'agan Michael, Israel, on 21 April. On 15 March, in Israel, four **Demoiselle Cranes** *Grus virgo* were seen in the Agamon lake, Hula valley, and one over Bet Shemesh, Judean plains. One at Serchio river mouth, Pisa, on 12 April may be the 15th for Italy. A male **Little Bustard** *Tetrax tetrax* at Leeftaal, Leuven, Vlaams-Brabant, on 20 April was the first for Belgium since 2000. A **Cream-coloured Courser** *Cursorius cursor* was found in Lleida, Spain, on 22 April. At least two **Oriental Pratincoles** *Glareola maldivarum* photographed at Pivot Fields on 25 April and one photographed at Jahra East Outfall on 27 April are the first records for Kuwait, if accepted. In the Azores, up to five **Semipalmated Plovers** *Charadrius semipalmatus*, one **Semipalmated Sandpiper** *Calidris pusilla* and up to two **Least Sandpipers** *C. minutilla* stayed at Cabo da Praia, Terceira, in March-

220 Purple Sandpiper / Paarse Strandloper *Calidris maritima*, Essaouira, Morocco, 2 March 2008 (Harvey van Diek)
221 Black Lark / Zwarte Leeuwerik *Melanocorypha yeltoniensis*, male, Winterton North Dunes, Norfolk, England, 21 April 2008 (Rafael Armada) **222** Moltoni's Subalpine Warbler / Moltoni's Baardgrasmus *Sylvia cantillans moltonii*, Taouz, Tafilalt, Morocco, 26 March 2008 (Arnoud B van den Berg) **223** Black-headed Wagtail / Balkankwikstaart *Motacilla feldegg*, male, Przereb, Zator fishponds, Krakow, Poland, 3 May 2008 (Zbigniew Kajzer)

April. The adult **Killdeer** *C vociferus* first seen on Mainland, Shetland, Scotland, from 6 April into November 2007 reappeared on 6 March and was seen again over Mousa on 2 April and on Noss on 11 April. In Outer Hebrides, another was found on North Uist on 2 May. In total, four **Caspian Plovers** *C asiaticus* were found in Israel, including two at Yotvata until 28 March, one at Elifaz on 3-8 April and one at Ma'agan Michael on 24 April. On 1 May, a female was present on Fair Isle, Shetland; it was last seen the next morning at 10:30. In the Netherlands, a migrating **American Golden Plover** *Pluvialis dominica* was photographed while flying past the renowned spring migration observation post at Breskens, Zeeland, on 20 April. **Sociable Lapwings** *Vanellus gregarius* occurred at Chozas de Abajo, León, Spain, on 20 March; at La Nava lagoon, Palencia, Spain, on 28 March; at Vercelli, Italy, on 13 April; in the Marne

valley near Juvigny, Marne, France, on 15 April; and in Bayern, Germany, from 15 to at least 28 April. In the Cape Verde Islands, a **Temminck's Stint** *C temminckii* was seen at Rabil lagoon, Boavista, on 2-3 March and up to two **Lesser Yellowlegs** *Tringa flavipes* on Sal on 24-26 February. The sixth **Pectoral Sandpiper** *C melanotos* for Israel stayed at Yotvata from 30 April onwards. Possibly the southernmost **Purple Sandpiper** *C maritima* ever for Morocco was photographed near Essaouira on 2 March (there is at least one previous record of two individuals wintering at this site in 1999). In the Azores, at least two were present on Terceira from 2 to at least 20 April. An **Upland Sandpiper** *Bartramia longicauda* was found in Aberdeenshire, Scotland, on 6 May. The **Wilson's Snipe** *Gallinago delicata* on St Mary's, Scilly, England, remained throughout the period.

224 Iceland Gull / Kleine Burgemeester *Larus glaucooides*, Essaouira, Morocco, 2 March 2008
(Harvey van Diek)

225 Ross's Gull / Ross' Meeuw *Rhodostethia rosea*, adult, Fairhaven lake, Lancashire, England, 21 April 2008
(Steve Young/Birdwatch)

GULLS TO TERNS Numbers of **Black-legged Kittiwakes** *Rissa tridactyla* increased to 45 pairs in 2005 after the first successful breeding for the Netherlands in 2000 on an oil production platform in the Frisian Front area in the North Sea, 65 km north-west of Texel, Noord-Holland (Dutch Birding 23: 362, 2001, 27: 278, 2005). In 2006, nine platforms in this area were investigated of which three had nests (40 in total) while three others had possible breeding birds without nests; it appeared, however, that the original colony was ruined by superstitious oil workers out of fear for the H5N1 virus and birds were present but not successfully breeding (Limosa 80: 153-156, 2007). In Germany, a second-year **Slender-billed Gull** *Chroicocephalus genei* was seen in Niedersachsen on 23 April. In Switzerland, two were found on either side of the German border at Augst, Aargau, on 28 April and one turned up at Les Grangenttes, Vaud, on 2 May (cf Dutch Birding 28: 75, 2006). An adult photographed at Koppalis, Neringa, on 30 April was the first for Lithuania. The third for Poland was an adult at Zator, Krakow, on 30 April and 1 May. In the third week of April alone, two adult **Bonaparte's Gulls** *C. philadelphia* were seen in Scotland and one in Kerry, Ireland. An adult in Pontevedra, Spain, in March is considered to be the same individual seen here in every year since 2004. A second-year **Little Gull** *Hydrocoloeus minutus* was an unusual record for Aqaba, Jordan, on 15 March. The first-winter **Ross's Gull** *Rhodostethia rosea* at Esbjerg, Vestjylland, Denmark, from 27 December 2007 remained through April. In Britain, one or two adults occurred in Northumberland on 25 March and in Lancashire intermittently from 31 March to 16 May, when it was found dead. **Laughing Gulls** *Larus atricilla* were found at Lansargues, Hérault, France, on 21 March (adult) and at Villaviciosa, Asturias, Spain, on 7 April. Also in Spain, the famous 'Atze' photographed in Girona on 13 February this year was seen at Arenys de Mar, Barcelona, Spain, on 7 March and later that month at Lansargue, Hérault, France (for the remarkable life history of this ringed individual, see Dutch Birding 29: 288-291, 2007). In England, the second-summer **Franklin's Gulls** *L. pipixcan* in Gloucestershire and Somerset from January was in Warwickshire from 16 April. In Sweden, an adult turned up at Paviken, Gotland, on 7 May. On 13 April, an adult **Audouin's Gull** *L. audouinii* was photographed at Stokkem, Limburg, Belgium, and across the Dutch border at Pietersplas, Maastricht, Limburg, and at Herstal, Liège, Belgium, constituting the first for Belgium and the second for the Netherlands, respectively; on 19 April, it was seen again at Het Vinne, Zoutleeuw, Vlaams-Brabant, Belgium. In Northern Ireland, a hybrid **Common x Ring-billed Gull** *L. canus canus x delawarensis* ringed (EG55164) as a chick on Big Isle, Copeland Islands, Down, on 16 June 2004 was photographed at Millisle, opposite the Copelands, in February-April. In the Netherlands, a similar hybrid (third calendar-year) was seen at Middelburg, Zeeland, on 24-27 April. There were no previous breeding records of Ring-billed Gull known for Europe. In the Azores, 19 (two adults, 15 second-winters and two first-winters) were seen at Praia da Vitoria, Terceira, on 27 March. In Ireland, up to two

(adult and first-winter) **Smithsonian Gulls** *L. smithsonianus* were at Nimmo's Pier, Galway, in March-April and another first-winter turned up at Loop Head, Clare, on 29 March. The fourth **Iceland Gull** *L. glaucooides* for Morocco was photographed at Essouira on 2 March. On 24 February, an adult **Cape Gull** *L. dominicanus vetula* was seen at Khnifiss lagoon, south-western Morocco (five days earlier, four were reported here). The first breeding of **Caspian Tern** *Hydroprogne caspia* for Israel occurred at North Beach, Eilat, where a pair raised one young in April. In Ireland, a **Whiskered Tern** *Chlidonias hybrida* occurred at Kilcolman, Cork, on 5 April. Adult **Forster's Terns** *Sterna forsteri* remained in Galway, Ireland, and in Down, Northern Ireland, through April.

DOVES TO LARKS The **Oriental Turtle Dove** *Streptopelia orientalis* at Falköping, Västergötland, Sweden, for its third consecutive winter remained from 16 February through April. In southern Egypt, quite a few **Namaqua Doves** *Oena capensis* turned up during April. The first **Mourning Dove** *Zenaida macroura* for Denmark turned up at Skagen, Nordjylland, on 19 May. If accepted, an **Oriental Cuckoo** *Cuculus optatus* trapped at the Jerusalem bird observatory on 27 April and seen again on 28 April will be the second for Israel (the first was trapped in 1985). **Snowy Owls** *Bubo scandiacus* were (again) seen on The Mullet, Mayo, Ireland, on 18 April and on North Uist, Outer Hebrides, Scotland, on 7 May. In Germany, both **Eurasian Pygmy Owls** *Glaucidium passerinum* and **Boreal Owls** *Aegolius funereus* appear to be on the increase and spreading westward in recent years; both species bred this year near Lingen, Niedersachsen, less than 15 km from the Dutch border. In the Netherlands, two male **Boreal Owls** at Schoonloo, Drenthe, were heard regularly but breeding success is still unknown (cf Dutch Birding 30: 141-142, 2008). In France, a **Red-necked Nightjar** *Caprimulgus ruficollis* was found at Piémanson, Camargue, Bouches-du-Rhône, on 12 April and ringed on 13 April. Up to three **Alpine Swifts** *Apus melba* at Nordeste, São Miguel, on 12 April were the first for the Azores. If accepted, a **Little Swift** *A. affinis* on Lampedusa, Sicily, on 25 March will be the fourth for Italy. The first **Fork-tailed Flycatcher** *Tyrannus savana* for the WP at El Rocío, Doñana, Huelva, Spain, on 19 October 2002 has recently been accepted by the Spanish rarities committee (cf Ardeola 54: 405-446, 2007). This Neotropical species has been recorded both to the south in the Falkland Islands and to the north in North America (more than 100), with two-thirds along the Atlantic coast of which most north of the Carolinas, and the majority in September-October but also quite a few in May-June (cf Western Birds 25: 113-127, 1994). The fourth **Calandra Lark** *Melanocorypha calandra* for Fair Isle, Shetland, was present on 20-22 April. Possibly, one briefly seen at Loozerheide, Limburg, the Netherlands, on 26 April was in fact one of three ringed and released from an illegal trade at Strabrechtse Heide, Noord-Brabant, a week earlier, or – if accepted as a genuine vagrant, the fourth for the Netherlands. In Switzerland, one was seen at Cadenazzo, Ticino, on 2 May. The third **Black Lark** *M. yeltoniensis* for Britain

226 Black Scrub Robin / Zwarte Waaierstaart *Cercotrichas podobe*, Eilat, Israel, 28 March 2008
(Thomas Krumenacker)

227 Kurdistan Wheatear / Westelijke Roodstaartpauit *Oenanthe xanthopyrna*, Eilat, Israel, 8 March 2008
(Thomas Krumenacker)

228 Spectacled Warbler / Brilgrasmus *Sylvia conspicillata*, male, Krümmlen, Fribourg, Switzerland, 22 April 2008
(Adrian Jordi)

229 White-headed Wagtail / Witkopkwikstaart *Motacilla leucocephala*, Al Jahra, Kuwait, 28 April 2008
(Pekka Fagel)

230 Pale Rockfinch / Bleke Rotsmus *Carpospiza brachydactyla*, Eilat, Israel, 12 March 2008
(Thomas Krumenacker)

231 African Desert Sparrow / Afrikaanse Woestijnmus *Passer simplex simplex*, female at nest, Merzouga, Morocco,
26 March 2008 (René van Rossum)

was a male in the North Dunes at Winterton, Norfolk, on 20 April and the early morning of 21 April (previous ones were at Spurn Point, East Yorkshire, on 27 April 1984 and on Anglesey, Wales, on 1-8 June 2003).

SWALLOWS TO THRUSHES Two **Pale Crag Martins** *Ptyonoprogne obsoleta* were seen at El Argoub, Western Sahara, on 27 February. The second **Red-rumped Swallow** *Cecropis daurica* for the Azores was photographed at Fajã dos Cubres, São Jorge, on 16 April. A **Blyth's Pipit** *Anthus godlewskii* at Rishpon beach, Dan, on 13 March was the fourth for Israel. A **Tawny Pipit** *A campestris* photographed at Ponta Delgada, São Miguel, on 11 April was the first for the Azores. The first **Red-throated Pipit** *A cervinus* for South America was photographed at Palestino, Rio Verde, Esmeraldas, Ecuador, on 28 March. On 28 April, a male **White-headed Wagtail** *Motacilla leucocephala* was photographed at Jahra East Outfall, Kuwait (where it occurs annually in very low numbers; however, it may be the first one to be photographed). If accepted, a **Spanish Wagtail** *M iberiae* at Conwy on 27-30 April will be the first for Britain. In Germany, **Ashy-headed Wagtails** *M cinereocapilla* were seen in Hessen on 13-14 April and in Rheinland-Pfalz on 16 April. In the Cape Verde Islands, a male **Citrine Wagtail** *M citreola* was found at Santa Maria, Sal, on 1 March. A **Common Bulbul** *Pycnonotus barbatus* stayed in Fuengirola, Málaga, Spain, from 12 March to at least 15 April. The 12th **Alpine Accentor** *Prunella collaris* for Denmark was at Skagen on 30 April; the fifth for the Netherlands (after two in 1986 and two in 2000) stayed near the lighthouse on Vlieland, Friesland, from 10 to at least 19 May. **Black Scrub Robins** *Cercotrichas podobe* were seen at El Gouna, Egypt, on 14 March, at Eilat from 28 March (a male, joined by a female from mid-April), and at Yotvata, Israel, on 25 April. An influx of **White-throated Robins** *Irania gutturalis* in Israel resulted in up to 15 arriving in the Arava in late April. The first **Desert Wheatear** *Oenanthe deserti* for Korea was a first-winter male photographed at Pohang on 26 January. On 25-27 March, one stayed at Närsholmen, Gotland, Sweden. In Israel, after the male **Kurdistan Wheatear** *O xanthopyrna* found on 6 March, another was seen on a coastal cliff just north of Tel Aviv on 13 March. In the Netherlands, a male **Rufous-tailed Rock Thrush** *Monticola saxatilis* was photographed at Drouwenerzand, Drenthe, on 10 May. The third calendar-year female **Black-throated Thrush** *Turdus atrogularis* at Mølleparken, Nivå, Sjælland, Denmark, from 7 November 2007 stayed into April. In the Cape Verde Islands, a **Song Thrush** *T philomelos* was found at Espargos, Sal, on 24 February.

WARBLERS The first breeding of **Lanceolated Warbler** *Locustella lanceolata* for North America occurred on Buldir Island, western Aleutian Islands, Alaska, in June-August 2007; the species had been recorded three times previously in North America, twice in the western Aleutian Islands and once in California, USA (Western Birds 39: 2-7, 2008). An **Eastern Olivaceous Warbler** *Acrocephalus pallidus elaeicus* was trapped at Portland

Bill, Dorset, England, on 17 May. In south-eastern Morocco, several singing **Saharan Olivaceous Warblers** *A pallidus reiseri* were found near Rissani and Merzouga, Tafilalt, on 27 March and 12 April. The French population of **Spectacled Warbler** *Sylvia conspicillata* declined by 80% with a 50% contraction of the breeding range in the past 30 years making it now one of the rarest breeding passerines in France (Alauda 76: 47-58, 2008). The third for Switzerland occurred at Krümmti, Fribourg, from 21 April into May. The fourth for England (and Britain) was found at Westleton, Suffolk, on 10 May. A calling second-year male **Moltoni's Subalpine Warbler** *S cantillans moltonii* photographed in a wadi near Taouz, Tafilalt, Morocco, is probably the first to be documented for Morocco. Recently, Brambilla et al concluded that vocalisations, distribution pattern and genetic data suggest this taxon has 'reached species status' (Journal of Evolutionary Biology 21: 651-657, 2008). In Germany, **Sardinian Warblers** *S melanocephala* turned up on 24 April in Niedersachsen and on 26 April in Rheinland-Pfalz. A male trapped at Ócsa on 7 May was the third for Hungary. On 8 March, in Egypt, a female **Cyprus Warbler** *S melanothorax* was trapped at the sewage works in Hurghada and two were seen in the Nabaq, Sinai. The third **Green Warbler** *Phylloscopus nitidus* for Israel was trapped at Sde Boker on 1 May and the first **Arctic Warbler** *P borealis* was found at km 20 at Eilat on 3 May. Long-staying **Pallas's Leaf Warblers** *P proregulus* included individuals in Mecklenburg-Vorpommern, Germany, from 28 March to at least 30 April, four singing individuals in England at Weymouth, Dorset, from at least 12 March to 16 April, in Northumberland on 12-19 April, in Gloucestershire on 19-21 April and at St Agnes, Cornwall, on 21-25 April, and one singing in the Netherlands near Scheveningen, Zuid-Holland, on 8-20 April. **Hume's Leaf Warblers** *P humei* wintered at Tehidy, Cornwall, from 15 December 2007 into April; at Stockton-on-Tees, Cleveland, England, from 11 February until at least 26 March; on Ventotene, Ponziante, Lazio, Italy, from 15 January until at least 25 March; and at Tobisvik, Simrishamn, Skåne, Sweden, from March into April.

WALLCREEPER TO AMERICAN BLACKBIRDS A **Wallcreeper** *Tichodroma muraria* wintering in Nordrhein-Westfalen, Germany, from 16 December 2007 remained until 13 April. The wintering **Long-tailed Shrike** *Lanius schach* at Sulaibhikat, Kuwait, was still present in April. If accepted, a **Desert Grey Shrike** *L meridionalis elegans* in Linoza, Sicily, on 19 March will be the first for Italy. In Camargue, a **Masked Shrike** *L nubicus* was seen at Piémanson on 10 April. The numbers of **African Desert Sparrows** *Passer simplex simplex* in Tafilalt, south-eastern Morocco, appear to decrease with only two pairs found around the cafes east from Merzouga in March-April; however, it was numerous along the Aoussert road in Western Sahara in February. In Cyprus, a **Pale Rockfinch** *Carpospiza brachydactyla* was photographed at Asprokremmos dam on 24 March and again seen on 5 April. In the Harz, Sachsen-Anhalt, Germany, a **White-winged Snowfinch** *Montifringilla nivalis* was photographed on 13 April. A **European**

232 Saharan Olivaceous Warbler / Saharaanse Vale Spotvogel *Acrocephalus pallidus reiseri*, Rissani, Morocco, 12 April 2008 (Arnoud B van den Berg)

233 Pale Rockfinch / Bleke Rotsmus *Carpospiza brachydactyla*, Asprokremmos Dam, Cyprus, 24 March 2008 (Daniel Hubatsch)

Greenfinch *Chloris chloris* at Seyðisfjörður from 17 April was the fifth for Iceland. A first-winter **Lesser Redpoll** *Carduelis cabaret* trapped at Sant Ponç, Solsonès, Lleida, on 11 and 27 March was the fifth 'redpoll' for Spain. A **Hornemann's Redpoll** *C. hornemanni hornemanni* was found on Fair Isle on 8 April. A **Trumpeter Finch** *Bucanetes githagineus* photographed south of Cagliari on 20 April was the first for Sardinia. The first-year **White-throated Sparrow** *Zonotrichia albicollis* at Höfn, Iceland, from 12 November stayed through April. Another was trapped at Heysham, Lancashire, on 6 May. A **Dark-eyed Junco** *Junco hyemalis* at Dungeness on 7-9 April was the second for Kent (the first on 26 May 1960 was also the first for Britain) and another was photographed in a garden near Ingleton, Yorkshire, on 13 April. The first **Pine Buntings** *E. leucocephalos* for Romania were seen at Scoreiu on 1-3 April. The second or third for Eilat was found on 3 April. In Spain, a **Rustic Bunting** *E. rustica* was trapped on Buda, Ebro delta, Tarragona, on 18 March. In Belgium, a 'presumably ship-assisted' **Boat-tailed Grackle** *Quiscalus major* (from the Atlantic coasts of USA) stayed at Kiel-drecht, Antwerpen, from 8 March to at least 20 April.

For a number of reports, Birding World, Birdwatch, Ornithos, www.birdguides.com, www.rarebirdalert.co.uk and www.net-fugl.dk were consulted. We wish to thank Eric Jan Abblas, Chris Batty, Patrick Bergier, Max Berlijn, Ruud van Beusekom (Latvia), Richard Bonser, Dušan Brinkhuizen, Joost van Bruggen, Martijn Bunskoek, Derek Charles, Robin Chittenden, Rolf Christensen, Tony Clarke, Avner Cohen, Erwin Collaerts, Andrea Corso (Italy), Markus Craig, Harvey van Diek, Arend van Dijk, Gerald Driessens, Enno Ebels, Lee Evans, Amine Flitti, Jacques Franchimont, Raymond Galea (Malta), Steve Gantlett, Barak Granit, Geert Groot Koerkamp, Marcello Grussu (Sardinia), Ricard Gutiérrez (Spain), Olle Holst, Menno Hornman, Klaus Hubatsch, Imad Cherkkaoui, Yves Kaiser, Thomas Kuppel, Moldován István, Wietze Janse, Yosef Kiat, Yann Kolbeinsson, Tomer Landsberger, Mike Lawrence, André van Loon, Benoit Maire, Anthony McGeehan, Anthony Mendoza, Richard Millington, Dominic Mitchell, Geir Mobakken (Cape Verde Islands), Nial Moores, Killian Mullarney, Gert Ottens, Yoav Perlman (IRDC), René Pop, Ventés Ragas, Michael Rank, Ahmed Riad, René van Rossum, Luciano Ruggieri, George Sangster, Jeremy Taylor, Magnus Ullman (Ashura Deh), Mattias Ullman (Ashura Deh), Thijs Valkenburg, Pieter Vantiegheem, Roland van der Vliet, Richard Weyl, Gilles Willem, Pim Wolf and Emin Yorgurtcuoglu for their help in compiling this review.

Arnoud B van den Berg, Duinlustparkweg 98, 2082 EG Santpoort-Zuid, Netherlands (arnoud.vandenberg@planet.nl)

Marcel Haas, Kapellaan 52, 1851 PE Heiloo, Netherlands (m.haas@wpbirds.com)

Corrigenda

In de bijschriften bij plaat 530 en 531 (Dutch Birding 29: 369, 2007) werden helaas niet de juiste fotografen vermeld. Plaat 530 werd gemaakt door Jan Bisschop en plaat 531 door Jan van der Laan.

Ook in het bijschrift bij plaat 147 (Dutch Birding 30: 126, 2008) werd niet de juiste fotograaf vermeld. De foto werd gemaakt door Felix Jachmann. REDACTIE

In the captions of plates 530 and 531 (Dutch Birding 29: 369, 2007) unfortunately the wrong photographers were mentioned. Plate 530 was taken by Jan Bisschop and plate 531 by Jan van der Laan.

Also in the caption of plate 147 (Dutch Birding 30: 126, 2008) the wrong photographer was mentioned. The photograph was taken by Felix Jachmann. EDITORS

Recente meldingen

Dit overzicht van recente meldingen van zeldzame en interessante vogels in Nederland en België beslaat voornamelijk de periode maart-april 2008. De vermelde gevallen zijn merendeels niet geverifieerd en het overzicht is niet volledig. Alle vogelaars die de moeite namen om hun waarnemingen aan ons door te geven worden hartelijk bedankt. Waarnemers van soorten in Nederland die worden beoordeeld door de Commissie Dwaalgasten Nederlandse Avifauna wordt verzocht hun waarnemingen zo spoedig mogelijk toe te zenden aan: CDNA, Postbus 45, 2080 AA Santpoort-Zuid, Nederland, e-mail cdna@dutchbirding.nl. Hiertoe gelieve men gebruik te maken van CDNA-waarnemingsformulieren die eveneens verkrijgbaar zijn bij bovenstaand adres, of via de website van de DBA op www.dutchbirding.nl.

Nederland

GANZEN TOT VALKEN Van ten minste 15 locaties verspreid over het land kwamen meldingen van **Sneeuwganzen** *Anser caerulescens* maar het valt te betwijfelen of daarbij vogels van wilde herkomst zaten. Tot 4 maart werden nog maximaal 56 **Dwergganzen** *A erythropus* waargenomen in de Vereenigde Harger- en Pettemerpolder, Noord-Holland. In het Oude Land van Strijen,

Zuid-Holland, werd voor het laatst een exemplaar gemeld op 1 maart en in het Lauwersmeergebied, Friesland/Groningen, op 5 april. Op ten minste nog acht andere plekken in het land werd de soort in maart waargenomen. Een adulte die op 23 maart in een groep Brandganzen *Branta leucopsis* op Schiermonnikoog, Friesland, verbleef, ging vergezeld van vijf hybriden Dwerggans x Brandgans. Een **Groenlandse Kolgans** *A albirostris flavirostris* hield zich nog tot 15 maart op bij het Schildmeer, Groningen, en op 30 maart werd een (of dit?) exemplaar gemeld bij Garrelsweer, Groningen. **Hutchins' Canadese Ganzen** *B hutchinsii hutchinsii* werden gemeld tussen Brandganzen op 11 april bij Tacozijl, Friesland, en op 14 april in de Carel Coenraadpolder, Groningen. Tot en met 2006 zijn slechts zes gevallen van dit taxon aanvaard. Een populatieschatting van in Nederland broedende ganzen in 2005 kwam uit op 3000 broedparen van Grote Canadese Gans *B canadensis* en 200 van Kleine Canadese Gans *B hutchinsii*, waarschijnlijk vooral van de ondersoort *B h minima*. De gehele periode werden nog opvallend veel **Roodhalsganzen** *B ruficollis* aangetroffen, met name in de bekende ganzengebieden in Friesland/Groningen, het Rivierengebied en de Delta. Het hoogste aantal bijeen betrof zes op 12 april op de Dollardkwelder, Groningen. Na half

234 Blauwvleugeltaling / Blue-winged Teal *Anas discors*, mannetje, Alblasserdam, Zuid-Holland, 31 maart 2008
(Chris van Rijswijk/birdshooting.nl)

235 Slangenarend / Short-toed Snake Eagle *Circaetus gallicus*, Spaarnwoude, Noord-Holland, 23 april 2008 (Roy Slaterus) **236** Steppiekiekendief / Pallid Harrier *Circus macrourus*, Zwaagdijk-Oost, Noord-Holland, 24 april 2008 (Roy Slaterus) **237** Griel / Eurasian Stone-curlew *Burhinus oedicnemus*, met Grote Zilverreiger / Great Egret *Casmerodius albus*, Zoetermeer, Zuid-Holland, 31 maart 2008 (Arno van Berge Henegouwen) **238** Amerikaanse Goudplevier / American Golden Plover *Pluvialis dominica*, Breskens, Zeeland, 20 april 2008 (Jacques Leclercq)

april werd de soort alleen nog gezien in het Lauwersmeergebied, de Carel Coenraadpolder, op de Dollardkwelder en op Schiermonnikoog. **Witbuikrotganzen** *B hrota* en **Zwarte Rotganzen** *B nigricans* werden hoofdzakelijk aangetroffen tussen Rotganzen *B bernicla* op bekende plekken, zoals Wieringen, Noord-Holland; Texel, Noord-Holland; Terschelling, Friesland; Schiermonnikoog; het Lauwersmeergebied; en Schouwen-Duiveland, Zeeland. In de meeste gevallen ging het om solitaire exemplaren. **Witoogeenden** *Aythya nyroca* werden gemeld tot 25 april bij Huizen, Noord-Holland (vrouwje); van 1 tot 5 maart bij Nederweert, Limburg (mannetje); van 8 tot 24 maart in de Botshol, Noord-Holland (vrouwje); tot ten minste 28 maart bij Castricum, Noord-Holland (paar); van 15 maart tot 12 april in de Oostvaardersplassen, Flevoland (vrouwje); en op 19 april bij Woudenberg, Utrecht (mannetje). Ten minste twee andere gingen als zekere 'escape' de boeken in.

Het langverblijvende vrouwje **Ringsnaveleend** *A collaris* bij Eijsden, Limburg, werd op 8 maart voor het laatst gemeld. Van 12 tot 30 april verbleef een vrouwje bij Kamperhoek, Flevoland. Er werden in deze periode 17 doortrekkende **Ijseenden** *Clangula hyemalis* gemeld, het leeuwendeel in Noord-Holland. Leuk was de waarneming van vier exemplaren die op 14 maart langs de IJmeerdijk bij Almere, Flevoland, vlogen. Het mannetje **Buffelkopeend** *Bucephala albeola* van de Gaatkensplas in Barendrecht, Zuid-Holland, werd tot ten minste 30 april gezien. Al dan niet ontsnapte exemplaren bij Geestmerambacht, Noord-Holland; op het Naardermeer, Noord-Holland; en bij Son en Breugel, Noord-Brabant, kregen aanzienlijk minder aandacht. Meer of minder serieus te nemen **Kokardezaagbekken** *Lophodytes cucullatus* werden waargenomen op 18 maart bij Elburg, Gelderland; van 19 tot 24 maart bij Abcoude, Noord-Holland; en de gehele periode bij Wijchen, Gelderland.

239 Hutchins' Canadese Gans / Hutchins's Cackling Goose *Branta hutchinsii hutchinsii*, met Brandganzen / Barnacle Geese *B leucopsis*, Taczoyil, Friesland, 11 april 2008 (*Luc Hoogestein*) **240-241** Hybride Ringsnavelmeeuw x Stormmeeuw / hybrid Ring-billed x Common Gull *Larus delawarensis x canus canus*, derde kalenderjaar, Zandvoortseweg, Middelburg, 24 april 2008 (*Ies Meulmeester*) **242** Pallas' Boszanger / Pallas's Leaf Warbler *Phylloscopus proregulus*, Scheveningse Bosjes, Den Haag, Zuid-Holland, 13 april 2008 (*Vincent van der Spek*)

Daarnaast werden er ook enkele als zekere 'escape' ontmaskerd, zoals bij Egmond, Noord-Holland, en op Wieringen. Een ongeringd mannetje **Bronskopeend** *Anas falcata* bevond zich van 30 januari tot 26 maart bij 's-Gravezande, Zuid-Holland. De lokatie en het tamme gedrag van de vogel wezen echter op een herkomst uit gevangenschap. Van 16 tot 27 maart verbleef een mannetje **Amerikaanse Smient** *A americana* in de omgeving van Amerongen, Utrecht, en Maurik, Gelderland, maar was bij tijd en wijle moeilijk te lokaliseren. Van 6 tot 23 april hield een mannetje zich op in de Middelpolder bij Amstelveen, Noord-Holland, en vanaf 28 april was een exemplaar present samen met een geringd mannetje Bronskopeend in de Veenhuizerstukken, Groningen. Het 'vliegwonder' (een exemplaar met een slechte vleugel) van het Kinselmeer, Noord-Holland, werd voor het laatst op 29 maart gemeld. Het mannetje **Blauwvleugeltaling** *A discors* dat zich van 25 februari tot 8 april ten

zuiden van Nieuw-Lekkerland, Zuid-Holland, ophield, leek warme gevoelens te koesteren voor een vrouwtje Kuifeend *A fuligula*. Op 11 april werd het koppel voor het laatst gezien bij Ridderkerk, Zuid-Holland. Mannetjes **Amerikaanse Wintertaling** *A carolinensis* zwommen op 24 maart in de Houtrakkerbeemden bij Spaarndam, Noord-Holland; op 13 april en opnieuw vanaf 30 april in het Lauwersmeergebied; op 26 april in de Polder Willeskop, Utrecht; en op 28 en 29 april in de Sliedrechtse Biesbosch, Zuid-Holland. De eerste **Kwartels** *Coturnix coturnix* van het jaar werden op 27 april geringd bij Castricum, Noord-Holland (drie); en in de Amsterdamse Waterleidingduinen, Noord-Holland (vijf). Opmerkelijk is het exemplaar dat op 12 april bij daglicht langs telpost De Horde bij Lopik, Utrecht, vloog. Een **Ijsduiker** *Gavia immer* hield zich van 29 maart tot 7 april op in de Lobberdense Waard bij Pannerden, Gelderland. Een andere vloog op 6 april langs telpost

Kamperhoek in Flevoland. Op 13 maart vloog een **Noordse Stormvogel** *Fulmarus glacialis* oostwaarts boven het Gooimeer bij Huizen. Bijzonder voor de tijd van het jaar waren langsvliegende **Grauwe Pijlstormvogels** *Puffinus griseus* op 1 maart bij Huisduinen, Noord-Holland; op 2 maart langs Ameland, Friesland; en op 3 maart langs Camperduin, Noord-Holland. Van deze soort zijn geen eerdere waarnemingen uit maart in de database van de Club van Zeetrekwaarnemers (CvZ) opgenomen. Van de vogel van Ameland kon echter niet worden uitgesloten dat het een Vale Pijlstormvogel *P mauretanicus* betrof, waarvan in dezelfde periode in Noordwest-Frankrijk meerdere meldingen waren. Een andere 'zeezeldzaamheid' was **Vaal Stormvogeltje** *Oceanodroma leucorhoa*, waarvan op 2 maart exemplaren werden waargenomen bij Huisduinen; Katwijk, Zuid-Holland; en Monster, Zuid-Holland, en op 3 maart bij Camperduin. Tot 2008 zijn er slechts acht eerdere waarnemingen uit maart in de CvZ-database opgenomen. Op 28 maart werd een dode adulte **Jan-van-gent** *Morus bassanus* gevonden in een weiland bij Uden, Noord-Brabant, op meer dan 100 km van de Noordzee. De onvolwassen **Grote Aalscholver** *Phalacrocorax carbo carbo* van het Engelermeer bij 's-Hertogenbosch, Noord-Brabant, werd voor het laatst op 20 april gemeld. De adulte van het sluiscomplex bij IJmuiden, Noord-Holland, bleef nog tot ten minste 1 april en de onvolwassen vogel van De Braakman, Zeeland, liet zich nog tot 8 maart zien. Een adulte werd op 15 maart ontdekt bij de Maasvlakte, Zuid-Holland, waar op 29 maart maar liefst drie exemplaren werden gezien. Een onvolwassen exemplaar pendelde tussen 22 maart en 7 april op en neer tussen Ingen, Gelderland, en Amerongen. Voor **Kuifaalscholvers** *P aristotelis* kon men nog terecht in IJmuiden, Den Helder, Noord-Holland, en langs de Oosterscheldekering, Zeeland. Solitaire trekkers werden gemeld bij Monster; Den Haag, Zuid-Holland (twee); Katwijk; en Breskens, Zeeland. Een groepje van drie **Kwakken** *Nycticorax nycticorax* vloog op 30 maart over telpost Gebrande Kamp bij Middelaar, Limburg. **Koereigers** *Bubulcus ibis* waren goed vertegenwoordigd met exemplaren op 23 maart bij Gorinchem, Gelderland; op 27 maart bij Schijndel, Noord-Brabant; op 6 en 7 april bij Middelburg, Zeeland; op 7 april bij Goes, Zeeland; op 7 en 8 april bij het Paterswoldsemeer, Groningen; op 14 april op Tholen, Zeeland; op 19 april bij Born, Limburg; van 14 tot 20 april in het Wormer- en Jisperveld, Noord-Holland; op 22 april bij Terneuzen, Zeeland; en van 22 tot 28 april op Wieringen. Een groepje van vier werd op 28 april gezien in Polder de Rondehoep, Noord-Holland. De eerste **Zwarte Ooievaar** *Ciconia nigra* van het jaar werd al op 5 maart gefotografeerd boven Zaandam, Noord-Holland. Van de 13 waarnemingen die zouden volgen zijn vooral de vier die op 20 april over de Loozerheide bij Budel, Noord-Brabant, trokken het vermelden waard, evenals het duo dat diezelfde dag boven Westerbork, Drenthe, vloog. Tot 1 april verbleven maximaal 12 **Flamingo's** *Phoenicopterus roseus* bij de Hellegatsplaten, Zuid-Holland, evenals 25 Chileense *P chilensis* en een Caribische Flamingo *P ruber*. Op de Randmeren tussen Harderwijk, Gelder-

land, en Kampen, Overijssel, hielden zich de gehele periode maximaal zeven Flamingo's op, vaak in gezelschap van een **Kleine Flamingo** *P minor* en 18 Chileense. Een lang aanwezige ongeringde Kleine Flamingo op Texel stond rond 23 maart even in het middelpunt van de belangstelling maar de weg naar aanvaardig als eerste geval voor Nederland lijkt nog lang... **Zwarte Vrouwen** *Milvus migrans* waren niet alleen opvallend talrijk maar ook aan de vroege kant, met de eerste vogels op 24, 28, 29 en 30 maart. Vooral vanaf 20 april werden van diverse trekposten nog eens 90 gemeld. Het hoogste aantal op één dag op één locatie was zes op 27 april in het Lauwersmeergebied; pleisterende groepjes werden gezien op 26 april bij Goes (vijf) en op 27 april bij Meers, Limburg (drie). Ook **Rode Vrouwen** *M milvus* waren talrijker dan in andere jaren. Alleen al van de trekposten werden over de gehele periode maar met name vanaf 28 maart c 120 gemeld. De 11 die op 23 april over Kamperhoek trokken betekenden een landelijk dagrecord voor een telpost. Om het vrouwenfeest compleet te maken vlogen daar op deze dag ook vier Zwarte voorbij. De negen Rode die op 24 april over de Eemshaven, Groningen, vlogen, zijn eveneens het vermelden waard. Voor het derde jaar op rij kwam het paar **Zeearenden** *Haliaeetus albicilla* van de Oostvaardersplassen tot broeden. Via een webcam die op het nest gericht stond kon vorig jaar worden bekeken hoe het paar een jong grootbracht. Dit jaar verhuisden ze echter naar een nieuw nest waar – buiten het bereik van de camera – twee eieren uitkwamen. Pleisteraars buiten Flevoland werden vooral opgemerkt in het Lauwersmeergebied en bij het Zuidlaardermeer, Groningen. Daarnaast werden in totaal acht doortrekkers van zes, veelal noordelijk gelegen, telposten gemeld. Op 18 april vloog een **Slangenarend** *Circus gallicus* noordoostwaarts over de Amerongse Bovenpolder, Utrecht. Op 23 april trok een exemplaar in noordelijke richting om 12:20 over telpost Hoekse Sluis bij Bergambacht, Zuid-Holland, en om 13:45 over de Houtrakkerbeemden bij Spaarndam. Vermoedelijk dezelfde vogel werd een dag later gefotografeerd bij De Koog op Texel. Op 29 april vloog een exemplaar zuidwaarts over telpost Loozerheide ('Eagle Valley'). Een adult mannetje **Steppekiekendief** *Circus macrourus* vloog op 22 april noordoostwaarts over Sellingen, Groningen. Een adult vrouwtje passeerde die dag Breskens maar werd pas dagen later herkend na bestudering van de gemaakte foto's. Op 24 april verbleef een tweede-kalenderjaar gedurende twee uur bij Zwaagdijk-Oost, Noord-Holland. Tussen 13 en 30 april werden c 50 doortrekkende **Grauwe Kiekendieven** *C pygargus* gemeld. Zoals gebruikelijk arriveerden de mannetjes gemiddeld eerder dan de vrouwtjes. Meestal worden slechts kleine aantallen op doortrek gezien, dus de zes die op 23 april langs de Eemshaven vlogen verdienen een plaatsje in deze rubriek. Op 28 april werd om 12:45 een donkere vorm **Dwergarend** *Aquila penata* gezien boven De Blauwe Kamer bij Wageningen, Gelderland. Mogelijk dezelfde vogel vloog 20 minuten later boven Ede, Gelderland. Over het landelijke netwerk van trekposten vlogen tot eind april ruim 100 **Visarenden** *Pandion haliaetus*; de trek kwam vrij vroeg

op gang, met tussen 28 en 31 maart al zes meldingen en een bijzonder vroeg exemplaar op 14 maart bij Eemdijk, Utrecht. De eerste **Roodpootvalk** *Falco vespertinus* van het jaar was een vrouwtje dat al op 19 april op de Strabrechtse Heide, Noord-Brabant, verbleef. Langsvliegende mannetjes werden opgemerkt op 23 april bij Breskens en op 25 april bij Kampen. Een vrouwtje vloog op 29 april over de Maasvlakte. Deze vogels bleken een voorbode van wat er in mei nog komen zou. Voor doortrekkende **Smellekens** *F. columbarius* kon men het beste naar een van de drie grote trektelposten gaan; in maart en april trokken er in totaal 90 langs Breskens, 64 langs Kamperhoek en 115 langs de Eemshaven. Dagtotalen van meer dan 20 waren op de twee laatstgenoemde plekken geen uitzondering.

RALLETOTSTERNIS Vanaf 1 april werden in de Kennemerduinen, Noord-Holland, 12 **Porseleinhoenders** *Porzana porzana* geringd. In totaal trokken er tot het einde van deze periode c 300 **Kraanvogels** *Grus grus* over de diverse trektelposten, niet alleen in het oosten maar verspreid over het gehele land, al ging het langs de kust om lage aantallen. Opmerkelijk was wel het relatief lange pleisteren van enkele exemplaren in de Kop van Noord-Holland, waaronder een groepje van drie dat van 14 tot 29 maart in de Wieringermeer verbleef. In de laatste 10 dagen van april werden op 17 plekken in met name West-Nederland kleine groepjes of solitaire **Steltkluten** *Himantopus himantopus* aangetroffen. Een **Griël** *Burhinus oediacnemus* werd op 31 maart ontdekt ten noorden van Pijnacker, Zuid-Holland, maar liet zich de volgende dag al niet meer terugvinden. Een exemplaar in de Vughtse Gement, Noord-Brabant, liet zich eveneens op slechts een dag zien, namelijk op 26 april. De eerste **Morinelplevier** *Charadrius morinellus* werd op 8 april waargenomen bij Breskens, waar op 20 april nog eens vijf exemplaren langskwamen. Voorts werden overvliegende gemeld op 18 april bij Kinderdijk, Zuid-Holland (twee); op 21 april bij Oostkapelle, Zeeland (vier); en op 26 april bij Den Helder (twee). Van 28 tot ten minste 30 april verbleven er maximaal vier op Texel. Dankzij alert reageren van een oplettende fotograaf konden de kenmerken van een langsvliegende '**kleine goudplevier**' *Pluvialis dominica/fulva* op 20 april bij Breskens nadien nog worden bestudeerd; de meeste stemmen gingen op voor **Amerikaanse Goudplevier** *P. dominica*. Een binnenlandse **Drieteenstrandloper** *Calidris alba* bevond zich op 12 april bij Deventer, Overijssel. **Gestreepte Strandlopers** *C. melanotos* werden waargenomen van 11 tot 22 april in de Sophiapolder, Zeeland; op 25 en 26 april in de Hilversumse Bovenmeent, Noord-Holland; van 26 tot 28 april bij de waterberging van Twisk, Noord-Holland; op 29 april bij Harderbroek, Flevoland; en op 29 en 30 april in De Braakman. Vanaf 17 april werden er in totaal acht **Poelruiters** *Tringa stagnatilis* gemeld, waarvan de exemplaren bij Harderbroek, Flevoland, van 20 tot 29 april en het Bokkegat, Zeeland, op 27 en 28 april het meeste bekijks trokken. Een langsvliegende op 26 april bij Breskens was reeds de 16e uit de geschiedenis van de telpost. **Middelste Jagers** *Stercorarius pomarinus* trokken op 1 maart langs Westkapelle, Zeeland

(drie); Huisduinen; en Bloemendaal aan Zee, Noord-Holland; en op 2 maart langs Camperduin. Adult-zomerkleed **Kleinste Jagers** *S. longicaudus* vlogen op 13 april langs Westkapelle en op 30 april langs Camperduin: een noviteit, want tot 2008 zijn geen andere waarnemingen uit april in de CvZ-database opgenomen. Een adulte **Lachmeeuw** *Larus atricilla* vloog op 6 maart boven zee bij Dishoek, Zeeland. Ruim 400 **Zwartkopmeeuwen** *L. melanocephalus* trokken in maart en april langs Breskens, met een memorabele dag op 20 april toen er 171 werden genoteerd (een landelijk telpostrecord). Ter illustratie: buiten Breskens stamt het hoogste aantal doortrekkers van de Vulkaan bij Den Haag waar op 15 april 2007 'slechts' 30 passeerden. Op 13 april zorgde een adulte **Audouins Meeuw** *L. audouini* in de Maasvallei voor de nodige opschudding onder zowel Belgische als Nederlandse vogelaars. Na te zijn ontdekt in Belgisch Limburg slaagde één waarnemer erin om de vogel ook boven Nederlands grondgebied waar te nemen, namelijk bij de Pietersplas ten zuiden van Maastricht, Limburg; later die dag dook hij verder zuidelijk weer in België op, bij Herstal, Liège. Het gaat om het tweede geval voor Nederland en het eerste voor België. De lang verblijvende **Ringsnavelmeeuw** *L. delawarensis* van Tiel, Gelderland, werd op 7 maart voor het laatst gemeld. Een knappe ontdekking was die van een derde-kalenderjaar hybride **Ringsnavelmeeuw x Stormmeeuw**

243 Kleine Burgemeester / Iceland Gull *Larus glaucoides*, eerste-winter, en Grote Burgemeester / Glaucous Gull *L. hyperboreus*, eerste-winter, Osdorp, Amsterdam, Noord-Holland, 15 maart 2008 (*Ruud G. M. Altenburg*)

Recente meldingen

L. delawarensis x *canus* op 24 april bij Middelburg. De vogel werd daar tot 27 april waargenomen. De tweede-kalenderjaar **Kleine Burgemeester** *L. glaucooides* die op 6 januari in Amsterdam, Noord-Holland, werd ontdekt, bleef de gehele periode. Andere exemplaren werden opgemerkt op 13 maart bij Katwijk; op 4 april bij Camperduin; en op 5 april bij IJmuiden. Laatste genoemde verbleef, opmerkelijk genoeg, van 11 tot 13 april eveneens in Amsterdam. De bekende adulte **Grote Burgemeester** *L. hyperboreus* van Den Helder werd tot ten minste 6 april gemeld. In totaal vlogen er 11 langs diverse telposten aan de kust. Maar liefst drie – alle tweede-kalenderjaar – werden in deze periode opgemerkt in Amsterdam. Daarnaast waren vooral de waarnemingen van tweede-kalenderjaar vogels op een viertal binnenlandse locaties bijzonder, namelijk op 11 maart bij de Belastingdienst te Breda, Noord-Brabant; op 31 maart bij Deventer; van 6 tot 22 april op het Leikeven bij Tilburg, Noord-Brabant; en op 18 en 23 april in de omgeving van het Paterswoldsemeer, Groningen. De bekende derde-kalenderjaar hybride **Grote Burgemeester** x **Zilvermeeuw** *L. hyperboreus* x *argentatus* hield tot ten minste 6 april de larofielen bezig in de Vissershaven van IJmuiden. Vanaf 20 april werden 10 **Lachsterns** *Gelochelidon nilotica* gemeld en vanaf 7 april konden vanaf diverse trekposten 18 doortrekkende **Reuzensterns** *Hydroprogne caspia* worden genoteerd. Van 25 tot ten minste 30 april verbleef een **Witwangstern** *Chlidonias hybrida* in zomerkleed in de omgeving van de Kinseldam in Waterland, Noord-Holland. Op 29 april was een ander exemplaar aanwezig bij Grindgat Meers, Limburg.

UILEN TOT GORZEN De gehele periode liet het paar **Oehoes** *Bubo bubo* zich bewonderen op de Sint Pietersberg, Limburg. **Hoppen** *Upupa epops* werden gezien op 30 maart bij Nederweert, Limburg; op 1 en 2 april bij Grijpskerke, Zeeland; op 9 april op Vlieland, Friesland; op 18 april bij Bergambacht, Zuid-Holland; op 20 april in de Eemshaven; op 21 april bij Sint Maartenszee, Noord-Holland; op 23 april op de Maasvlakte en in Velsen-Zuid, Noord-Holland; op 25 april bij Budel, Noord-Brabant; en op 27 april bij Lexmond, Utrecht. Een vroege **Draaihals** *Jynx torquilla* werd op 5 april opgemerkt in Esch, Noord-Brabant. De echte 'doortrekgolf' kwam pas vanaf 17 april op gang en bracht exemplaren op de meest uiteenlopende plaatsen verspreid over het land. Veel bekeken pleisteraars bevonden zich onder meer van 20 tot 23 april in Den Helder; op 27 april bij Den Oever, Noord-Holland; en op 29 en 30 april bij Breskens, pas de tweede ooit voor de telpost. Op 26 april werd een **Kalanderleeuwerik** *Melanocorypha calandra* kortstondig waargenomen op de Loozerheide. Indien aanvaard betreft dit het vierde geval voor Nederland. Mogelijk ging het echter om een exemplaar dat samen met twee andere Kalanderleeuweriken, een Veldleeuwerik *Alauda arvensis*, een Atlasvink *Fringilla coelebs africana*, een Roodmus *Carpodacus erythrinus*, 25 Geelgorzen *Emberiza citrinella* en een Cirlgors *E. cirius* op 19 april was losgelaten op de Strabrechtse Heide. Deze vogels maakten deel uit

van een door de Algemene Inspectiedienst in beslag genomen illegale zending (kooi)vogels. Kort daarvoor waren ook al twee Kleine Kortteenleeuweriken *Calandrella rufescens*, twee Atlasvinken en een 10-tal Europese Kanaries *Serinus serinus* in vrijheid gesteld. Een **Kortteenleeuwerik** *C. brachydactyla* werd op 19 april kortstondig waargenomen in de Kollumerwaard, Friesland, terwijl op 30 april een exemplaar enige tijd verbleef op de Bussummerheide, Noord-Holland. Een klein aantal **Kuifleeuweriken** *Galerida cristata* hield nog stand in 's-Hertogenbosch (twee); Eindhoven, Noord-Brabant (één); Tilburg (maximaal vier); en Venlo, Limburg (maximaal zes). Er werden daarnaast slechts twee doortrekkende **Roodstuitvaluwen** *Cecropis daurica* vlogen op 15 april over Oostvoorne, Zuid-Holland; op 27 en 30 april over Breskens; op 27 april over de Marnewaard, Groningen; en op 28 april over Texel en de Eemshaven. Op 29 april vloog een exemplaar enige tijd rond nabij Kasteel Rivieren in Voerendaal, Limburg. **Grote Piepers** *Anthus richardi* werden op 22 maart waargenomen bij Camperduin; op 22 april op de Maasvlakte; op 27 april bij Ouddorp, Zuid-Holland, en bij Culemborg, Gelderland; en op 28 april bij Opheusden, Gelderland. Vanaf 21 april werden 24 doortrekkende **Duinpiepers** *A. campestris* gemeld, waarbij Breskens en Kamperhoek de helft voor hun rekening namen. Op 19 april werd een exemplaar gevangen bij Tilburg; de eerste ringvangst van deze soort sinds 1997. Het fenomeen van massaal doortrekkende **Graspieters** *A. pratensis*, dat eerder in 2003 werd vastgesteld, herhaalde zich, zij het op een iets meer bescheiden schaal. Op 21 en 22 april passeerden respectievelijk c. 132 000 en c. 267 000 vogels de telpost in Breskens, waar het voorjaarstotaal op ruim 480 000 lag. Bij Kamperhoek piekte de soort op 20 en 23 april, toen respectievelijk ruim 100 000 en 56 000 vogels werden genoteerd. Hier bedroeg het voorjaarstotaal ruim 200 000. In de tweede helft van april werden in totaal 10 doortrekkende **Roodkeelpiepers** *A. cervinus* doorgegeven. **Pestvogels** *Bombycilla garrulus* waren met acht kortstondige waarnemingen nagenoeg afwezig. **Cetti's Zangers** *Cettia cetti* lieten volop van zich horen, voornamelijk in het zuidwesten van het land. Alleen al in De Biesbosch, Zuid-Holland/Noord-Brabant, waren 19 territoria aanwezig. De meeste andere meldingen waren afkomstig uit de omgeving van Breskens; Stellendam, Zuid-Holland; en de Rijnmond, Zuid-Holland. Ook in het Zwanenwater, Noord-Holland, was een zangpost aanwezig. Op 26 april werd een exemplaar gevangen in de Kennemerduinen. De vogel die op 31 maart en 17 april op de ringbaan van Castricum in de netten hing was op dezelfde locatie al op 13 september 2007 van aluminium voorzien. **Graszangers** *Cisticola juncidis* werden hoofdzakelijk gemeld vanaf 15 maart bij Breskens; in De Braakman; bij Westkapelle; en in het Sloegebied, Zeeland. Op 15 en 28 maart vloog een exemplaar langs de Vulkaan bij Den Haag en op 28 april werd een exemplaar opgemerkt in de Ezumakeeg, Friesland. Een mannetje **Baardgrasmus** *Sylvia cantillans* bevond zich van 23 tot 25 april in de Grafelijkheidsduinen bij Den Helder; geluid en uiterlijk duiden op een **Westelijke**

Baardgrasmus *Scotopelia scrofa cantillans/inornatus*. Een zingende **Pallas' Boszanger** *Phylloscopus proregulus* liet zich van 8 tot 20 april bewonderen bij Scheveningen, Zuid-Holland. Dit betrof pas de zesde zingende ooit. Naast de bekende plekken in Limburg was ook Berg en Dal, Gelderland, de gehele periode een populaire bestemming voor het waarnemen van **Kortsnavelboomkruipers** *Certhia familiaris macrodactyla* en **Middelste Bonte Spechten** *Dendrocopos medius*. Een zingende Kortsnavelboomkruiper bij Maarheeze, Noord-Brabant, trok ook de nodige aandacht. Van c 25 locaties verspreid over het land werden vanaf 29 maart **Buidelmezen** *Remiz pendulinus* gemeld. Het maximumaantal **Huiskraaien** *Corvus splendens* in Hoek van Holland, Zuid-Holland, bedroeg 23 op 30 maart. Vanaf 8 maart, maar met name in de laatste 10 dagen van april, werden verspreid over

het land c 45 overtrekkende **Europese Kanaries** gemeld. Op 23 maart vloog een adult vrouwtje **Grote Kruisbek** *Loxia pytyopsittacus* zich dood tegen een ruit in Eerbeek, Gelderland. Een binnenlandse **Sneeuwgors** *Plectrophenax nivalis* vloog op 28 maart over de trektelepost in De Hamert. Vanaf 19 april passeerden in totaal vier **Ortolanen** *E. hortulana* de telpost bij Breskens. Andere werden gemeld op 23 april bij Culemborg, Den Oever en in de Eemshaven, en op 30 april op Schiermonnikoog. De overwinterende **Dwerggors** *E. pusilla* van Katwijk werd voor het laatst waargenomen op 20 april. Van 19 tot ten minste 30 april verbleven maximaal twee zingende **Grauwe Gorzen** *E. calandra* in de Vughtse Gement. Vanaf 20 april werden bovendien in totaal zes doortrekkers gemeld.

Roy Slaterus, Reitzstraat 99, 2021 TR Haarlem, Nederland (roy.slaterus@dutchbirding.nl)
Vincent van der Spek, Koningin Emmakade 92, 2518 RM Den Haag, Nederland (vincent@vzwgdenhaag.nl)

België

EENDEN TOT VALKEN **Krooneenden** *Netta rufina* werden gezien in Amay, Liège (twee); Harchies, Hainaut; Jurbize, Hainaut; Lier, Antwerpen (twee); Maasmechelen, Limburg; Mechelen, Antwerpen; Oudenburg, West-Vlaanderen (twee); Ploegsteert, Hainaut; Retie, Antwerpen; Virelles, Hainaut (drie); en Zemst, Vlaams-Brabant. Een vrouwtje **Witoogend** *Aythya nyroca* zwom op 1 maart nog in Duffel, Antwerpen, en mannetjes werden waargenomen in Escanaffles, Hainaut, tot 5 april; in Waasmunster, Oost-Vlaanderen, op 1 en 2 maart; bij Harelbeke, West-Vlaanderen, op 2 maart; in Wareme, Liège, op 12 april; in Ploegsteert op 21 april; en op het Groot Schietveld in Brecht, Antwerpen, op 25 april. Tot 8 maart bleef het vrouwtje **Ringsnaveleend** *A. collaris* op de Maas tussen Lanaken, Limburg, en Eijsden, Limburg, Nederland. Op 21 maart werden twee **Ijseenden** *Clangula hyemalis* gezien bij Meeuwen, Limburg, en op 20 april was er één op Roksem Put, West-Vlaanderen. Op 1 april zwom een eerste-winter **Parelduiker** *Gavia arctica* in Kluizen, Oost-Vlaanderen. De juveniele **Ijsduiker** *G. immer* van Obourg, Hainaut, werd op 5 maart voor het laatst waargenomen. **Roodhalsfuten** *Podiceps grisegena* werden gezien in Duffel-Rumst op 5, 6 en 22 april en bij het Veer in Kruike, Oost-Vlaanderen, op 9 april. Een **Kuifduiker** *P. auritus* in zomerkleed verbleef op 5 april op Blokkersdijk, Antwerpen, vanaf 14 april baltste een paar te Antwerpen-Hooge Maey, en bij Mechelen waren er twee op 27 april. Langs De Panne, West-Vlaanderen, vlogen op 1 maart zes **Noordse Stormvogels** *Fulmarus glacialis*. Verrassend waren de 1562 **Jan-van-genten** *Morus bassanus* die daar op dezelfde dag langsvlogen. Op 21 april pleisterde een adulte **Kwak** *Nycticorax nycticorax* in Harchies en op 22 april ook een adulte in een tuin in Aalter, Oost-Vlaanderen. In de IJzerbroeken bij Diksmuide, West-Vlaanderen, werden tijdens deze periode nog maximaal vier **Koereigers** *Bubulcus ibis* geteld. Verder verscheen deze soort in Genk, Limburg (twee op 27 april); in

Hasselt, Limburg (drie op 30 april); in Hensies (maximaal twee van 9 tot 27 april); in Knokke, West-Vlaanderen (20 en 26 april); in Lokeren, Oost-Vlaanderen (17 april); in Mechelen (26 april); in Nieuwerkerken, Limburg (28 en 29 april); in Ploegsteert (22 maart); in Zonhoven, Limburg (maximaal drie van 27 tot 30 april); en in Het Vinne in Zoutleeuw, Vlaams-Brabant (27 april). De eerste **Purperreiger** *Ardea purpurea* werd gezien op 18 maart en tussen 26 maart en 30 april werden in totaal 82 waargenomen. In Vlaanderen trokken **Zwarte Ooievaars** *Ciconia nigra* over Genk op 15 maart en 20 april (drie); over Herenthout, Antwerpen, op 29 april; over Elen, Limburg, op 29 en 30 april (twee); en over Brecht op 30 april. Op 8 maart verscheen de eerste **Zwarte Wouw** *Milvus migrans* boven Breuvanne, Luxemburg. Wallonië zag in maart nog 14 exemplaren passeren en Vlaanderen slechts één. In april werden er in Vlaanderen nog eens ten minste 48 gezien en Wallonië pakte uit met 112! Gespreid over de periode vlogen over Vlaanderen 72 **Rode Wouwen** *M. milvus* en uiteraard veel meer over Wallonië maar daar is moeilijk een onderscheid te maken met de plaatselijke broedpopulatie. Op 20 april vloog een onvolwassen **Zeearend** *Haliaeetus albicilla* over Harzé, Liège, en over Kortesse, Limburg, en een vermoedelijk exemplaar (in elk geval een arend) vloog op 9 april over Lommel, Limburg. Bij Marionville, Hainaut, werd op 24 april een **Slangenarend** *Circus gallocus* waargenomen. Een lichte vorm **Dwergarend** *Aquila pennata* vloog op 19 april over Sint-Gillis-Waas, Oost-Vlaanderen. Een adult mannetje **Steppiekiekendief** *Circus macrourus* trok op 9 april over het Groot Schietveld in Brecht en een tweede kalenderjaar vloog op 27 april laag over De Fonteintjes in Zeebrugge, West-Vlaanderen. Een vermoedelijk vrouwtje trok op 12 april over Lier-Anderstad. De eerste **Grauwe Kiekendief** *C. pygargus* werd gezien op 17 april waarna nog 28 volgden. Van 9 tot 29 maart verbleven tot twee eerste-winter **Ruigpootbuiszders** *Buteo lagopus* bij Merdorp, Liège. De eerste **Visarend** *Pandion haliaetus* verscheen op 26 maart, waarna er gespreid over de hele periode nog

244 Kleine Trap / Little Bustard *Tetrax tetrax*, mannetje, Korbeek-Dijle, Vlaams-Brabant, 20 april 2008
(Raymond De Smet)

c 108 volgden. Op 17 april werd een **Roodpootvalk** *Falco vespertinus* gezien bij Doel, Oost-Vlaanderen; op 22 april was er één bij Fleurus, Hainaut; op 25 april trok er één over Drogen, Oost-Vlaanderen; en op 27 april volgde een vrouwtje in Dendermonde, Oost-Vlaanderen.

KRAANVOGELS TOT UILEN In maart werden niet minder dan 5946 **Kraanvogels** *Grus grus* geteld in Wallonië, waarvan 2955 op 8 maart; in Vlaanderen werden er nog 581 geteld. In april kwamen er voor Wallonië en Vlaanderen nog eens 174 respectievelijk 22 bij. Dé twitchbare vogel van april was ongetwijfeld een onverwacht mannetje **Kleine Trap** *Tetrax tetrax* in zomerkleed, dat zich op 20 april erg aardig liet bekijken op het Plateau van Leefdaal bij Bertem, Vlaams-Brabant. Vanaf 23 april verschenen er heel wat **Steltkluten** *Himantopus himantopus* met waarnemingen van de volgende plaatsen: Antwerpen-Blokkersdijk (12); Gentbrugge, Oost-Vlaanderen (twee); Ieper, West-Vlaanderen (twee); Kallo-Melsele, Oost-Vlaanderen (10); Kieldrecht-Verrebroek, Oost-Vlaanderen (drie); Merelbeke, Oost-Vlaanderen (vier); Sint-Agatha-Rode, Vlaams-Brabant (twee); Stuivekenskerke, West-Vlaanderen; Uitkerkse Polder, West-Vlaanderen (vier); Woumen, West-Vlaanderen (drie); Zeebrugge (twee); en Zoutleeuw. Over De Fonteintjes in Zeebrugge trok op 16 en 17 april telkens één **Morinelplevier** *Charadrius morinellus*. Tussen 21 en 28 april werden 11 **Temmincks Strandlopers**

Calidris temminckii waargenomen. Een **Poelruiter** *Tringa stagnatilis* verbleef op 20 april bij Kieldrecht. Langs Oostende, West-Vlaanderen, trok op 1 maart een **Rosse Franjepoot** *Phalaropus fulicarius*. Op 1 maart vloog daar een **Grote Jager** *Stercorarius skua* langs en op 16 april trok een **Middelste Jager** *S pomarinus* langs Raversijde, West-Vlaanderen. **Zwartkopmeeuwen** *Larus melanocephalus* arriveerden verspreid over de hele periode maar 20 april was met 482 vogels een absolute topdag; hiervan vlogen er 194 langs De Fonteintjes in Zeebrugge. De beste soort van de maand én nieuw voor België was de adulte **Audouins Meeuw** *L audouinii* die op 13 april eerst op het grindgat van Dilsen-Stokkem, Limburg, en later aan de Barrage de Monsin bij Herstal, Liège, werd waargenomen (en tussendoor even de Pietersplas in Nederlands Limburg aandeed). Op 19 april verbleef de vogel kort in Het Vinne in Zoutleeuw. Op 1 april verscheen weer eens een adulte **Ringsnavelmeeuw** *L delawarensis* op de meeuwenslaapplaats op het Spaarbekken van Kluizen, Oost-Vlaanderen. **Grote Burgemeesters** *L hyperboreus* in eerste winterkleed werden gezien in de Bourgoyen in Gent op 2 maart; in Oostende op 7 april; in Oostduinkerke, West-Vlaanderen, op 19 april en dezelfde vogel langsvliegend in Blankenberge, West-Vlaanderen, en Zeebrugge op 20 april. Op 20 april vlogen er bovendien twee **Lachsterns** *Gelochelidon nilotica* langs De Panne en één langs Zeebrugge, waar op 27 april een tweede waarneming volgde. **Reuzensterns** *Hydroprogne caspia* werden op 14 april gezien in aan

de Barrage de Monsin in Herstal en dezelfde later in de Bichterweerd in Elen; op 18 april langs Zeebrugge; op 19 april over het Groot Schietveld in Brecht; op 27 april over Lier-Anderstad en op 28 april alweer in de Bichterweerd in Elen. Tussen 22 en 28 april verbleven twee **Witwangsterns** *Chlidonias hybrida* op Blokkersdijk met een derde op 27 april; op 28 april pleisterden er ook twee op het Noordelijk Eiland in Wintam, Antwerpen; en op 29 april telkens één in de Maasbocht in Maasmechelen, in de Bichterweerd en in het Houbenhof in Geistingen, Limburg. Op 11 maart vond men onder de watertoren van Oostende een dode **Kleine Alk** *Alle alle* als prooi van de plaatselijke Slechtvalken *Falco peregrinus*. Vanaf 'De Zeeleeuw' werd op 26 maart voor de Belgische kust een langsvliegende **Papegaaiduiker** *Fratercula arctica* gezien. Waarnemingen van **Velduil** *Asio flammeus* kwamen uit Angre, Hainaut (drie); Angreau, Hainaut; Botrange, Liège; Elen; Genk; Givry, Hainaut; Havay, Hainaut; Jéhonville, Namur; Knokke (twee); Leefdaal; Munsterbilzen, Limburg; Oostduinkerke; Ploegsteert; Poederlee, Antwerpen; Schoten, Antwerpen; Tienen, Vlaams-Brabant; de Uitkerkse Polder (vijf); Vellereille-le-Sec, Hainaut; Viscours, Hainaut; en Zeebrugge (twee).

GIERZWALUWEN TOT GORZEN Een **Vale Gierzwaluw** *Apus pallidus* verbleef op 27 april helaas slechts kortstondig in Lier-Anderstad. **Hoppen** *Upupa epops* lieten zich bekijken in Moucron, Hainaut, op 9 april; in Hemrouille, Luxemburg, op 18 april; in Mannekensvere, West-Vlaanderen, op 20 april; in Pisserote, Liège, op 23 april; bij Dessel, Antwerpen, op 24 april; in Brecht op 25 april; en in Harelbeke op 26 april. Het paar ontsnapte **Kookaburras** *Dacelo novaeguineae* dat al sinds november 2006 bij Zingem, Oost-Vlaanderen, verblijft lijkt nu tot broeden te komen. In de tweede helft van april werden 21 **Draaihalzen** *Jynx torquilla* opgemerkt. Op 21 april liet zich bij de Putten West in Kioldrecht een **Kortteenleeuwerik** *Calandrella brachydactyla* goed be-

kijken. De enige **Strandleeuwerik** *Eremophila alpestris* van de periode vloog op 16 april over De Fonteintjes in Zeebrugge. De eerste twee **Roodstuitzwaluwen** *Cecropis daurica* trokken op 27 april langs Zeebrugge. Op 30 maart was er een **Grote Pieper** *Anthus richardi* in de Hoge Laken bij Drogen, en op 20 april vloog er één over Drogen en vlogen er twee over Zeebrugge. Vanaf 17 april doken er **Duinpiepers** *A campestris* op, met in totaal 13 exemplaren, bij Brecht; Bredene, West-Vlaanderen; De Panne; Doornzele; Engelmanshoven, Limburg; Genk; Kalmthout, Antwerpen; Lommel; Oostmalle-Zoersel, Antwerpen (twee); en Zeebrugge (drie). **Roodkeelpiepers** *A cervinus* werden opgemerkt in Vilvoorde, Vlaams-Brabant, en in Knokke op 20 april en in Verrebroek op 28 april. Op ten minste 22 locaties waren zingende **Cettis Zangers** *Cettia cetti* te horen, met maximaal 25 zangposten in Harchies-Hensies op 27 maart, 10 in de Achterhaven van Zeebrugge op 22 april en negen in de IJzerbroeken in Woumen op 29 maart. Voor **Graszangers** *Cisticola juncidis* kon men nog op zeven plaatsen terecht met nog minimaal zes in de Zeebrugse Achterhaven op 22 april en twee in La Buissière, Hainaut. **Snorren** *Locustella luscinioides* werden gehoord in Antwerpen-Blokkersdijk (twee); Genk-De Maten; Harchies; Lier-Anderstad (twee); Mol-De Maat, Antwerpen; Oud-Turnhout-De Liereman, Antwerpen; Stuivekenskerke; en in Woumen (twee). Zeldzamer was een zingende **Waterrietzanger** *Acrocephalus paludicola* die zich helaas alleen 's morgens liet horen in Het Vinne in Zoutleeuw. In de Wijvenheide in Zonhoven werd net als vorig jaar een zingende **Iberische Tijftjaf** *Phylloscopus ibericus* gehoord, echter alleen op 7 april. Een **Witkopstaartmees** *Aegithalos caudatus caudatus* werd op 19 maart gefotografeerd in Sijsele, West-Vlaanderen. **Buidelmezen** *Remiz pendulinus* verschenen op 29 maart in Harchies en in april in Harchies; Lier (vijf) en in Zeebrugge (twee). De eerste en voorlopig enige **Grauwe Klauwier** *Lanius collurio* pleisterde op 28 april in De Maatjes in Wuustwezel-Nieuwmoer,

245 Kleine Trap / Little Bustard *Tetrax tetrax*, mannetje, Korbek-Dijle, Vlaams-Brabant, 20 april 2008
(Vincent Legrand)

246 Steppekiekendief / Pallid Harrier *Circus macrourus*, Blankenberge, West-Vlaanderen, 27 april 2008
(Johan Buckens)

Antwerpen. De **Bonte Kraai** *Corvus cornix* van het Houbenhof in Geistingen werd voor het laatst gezien op 30 maart en die van Het Zwin in Knokke op 2 maart; op 3 en 4 maart verbleef er één in De Maten in Genk. Over de Maatheide in Lommel trok zowel op 20 als 25 april een **Raaf** *C. corax*. Voor gemengde gevoelens zorgde een **Bootsaarttroepiaal** *Quiscalus major* die van 28 maart tot zeker 28 april in het havengebied tussen Kieldrecht en Verrebroek verbleef. Achteraf werd bekend dat de vogel op 10 februari reeds was gezien bij de Berendrecht-sluis, Antwerpen. Aangenomen wordt dat hij hier per schip verzeild is geraakt. Het overeenkomstige scenario rond de Katvogel *Dumetella carolinensis* in hetzelfde gebied in december 2006 houdt de discussie levend. Op 6 maart foerageerden drie **Sneeuwgorzen** *Plectrophenax nivalis* bij Spa, Liège. Op 15 maart trok een **Ijsgors** *Calcarius lapponicus* langs Adinkerke, West-

Vlaanderen, en op 16 maart werd er een opgemerkt boven de Spanjaardduinen in Bredene. In april waren er waarnemingen van **Ortolanen** *Emberiza hortulana* bij Zeebrugge op 27 en 29 april, bij Verrebroek op 28 april en in De Panne (twee) op 29 april. De waarneming van een gefotografeerd mannetje **Grijze Gors** *E. cia* in Jusleville bij Pepinster, Liège, op 21 april werd pas achteraf bekend.

De hulp van al diegenen die (hun) waarnemingen inspraken op de Natuurpunt-Vogellijn was hier onontbeerlijk. De Natuurpunt-Vogellijn is alleen vanuit België bereikbaar op het nummer 0900-00194 (EUR 0.45/min), de Natuurpunt-Inspreeklijn is te bereiken op 0800-11194 (gratis). Met de lancering van www.waarnemingen.be zal de Belgische vogellijn worden stopgezet. De Waalse gegevens werden in hoofdzaak geput uit de AVES-website.

Gerald Driessens, Pastoriestraat 16, 2500 Lier, België (gerald.driessens@natuurpunt.be)

DB Actueel

Audouins Meeuw in Belgisch-Nederlands Maasgebied
Dit voorjaar zou het gebeuren: na drie maanden klussen in huis moest de druk van de ketel. Van half april tot eind mei nam ik verlof om mijn Limburgse lijst wat aan te spekken. In het begin probeerden we tijdens de weekenden zoveel mogelijk de nieuwe voorjaarsstelpost 'de Bichterweerd' uit. Met leuke soorten als een Lepelaar *Platalea leucorodia*, Rode Wouw *Milvus milvus*, Drieteenstrandloper *Calidris alba* en enkele Dwergmeeuwen *Hydrocoloeus minutus* leek het alvast veelbelovend. Ondanks de slechte weersvoorspellingen besloten Miel Opdenacker en ik om op 13 april 2008 wederom een poging te wagen. Tussen de buien door zagen we onze eerste Regenwulp *Numenius phaeopus* en en-

kele Beplijsters *Turdus torquatus*. De aantallen waren echter bedroevend en om 10:30 hield ik het voor gezien om vogels aan de grond te gaan zoeken. Miel ging als echte Belg huiswaarts om naar de wielerklassieker Parijs-Roubaix te kijken. Het eerste grindgat dat ik tegenkwam was dat van Stokkem, Limburg. Door de uitgebreide grondwerkzaamheden viel er niet veel te beleven en de plassen leken zo goed als leeg. De vele zwaluwen deden het echter kriebelen en ik besloot om toch even te stoppen. Op de voorste plas zag ik in de verte een handvol meeuwen op wat tonnen: een Kleine Mantelmeeuw *Larus fuscus*, een paar Stormmeeuwen *L. canus* en een slapende meeuw die in grootte wat tussen de twee inzat, met een lichtgrijze mantel en zeer smalle witte randen aan de tertials. Even dacht ik aan een groot uitgevallen Ringsnavelmeeuw *L. delawarensis* maar toen kreeg ik de pootkleur in de gaten. De afstand was groot en het was miezerig weer maar de poten leken in ieder geval donkergrijs! Een Audouins Meeuw *L. audouinii* in Limburg? De adrenaline begon te pompen en ik wist niet wat eerst te doen. Het kostte heel wat moeite om met mijn bevende handen een herkenbare foto te maken. Het leek een eeuwigheid te duren alvorens de vogel wakker werd maar toen hij zich na c 5 min begon te poetsen waren de dieprode snavel met donkere band, de donkere iris en het aflopende voorhoofd duidelijk herkenbaar als aanvullende kenmerken – de eerste Audouins Meeuw voor België was een feit! Onmiddellijk alarmeerde ik een aantal bevriende vogelkijkers. Het verder wereldkundig maken liet echter wat op zich wachten, omdat de bevriende JTV-ers (Jong Twitchend Vlaanderen) die ik belde om de waarneming op het RBA-systeem te plaatsen dachten dat ik hen iets aan het grindgat om betere foto's te nemen. De vogel zat zich nu op c 100 m afstand te poetsen en zwom daarna rond de

247 Audouins Meeuw / Audouin's Gull *Larus audouinii*, adult, Stokkem, Limburg, 13 april 2008 (Geert Beckers)

tonnen. Wat aanvankelijk een evidente twitch leek te worden werd opeens heel anders toen hij om 10:58 het luchtruim koos en vertrok in noordelijke richting. Zoekacties aan de Belgische zijde van de Maas bleven zonder resultaat maar enkele uren later (om 13:40) werd hij door Jo van der Coelen langsvliegende onderschept op Nederlandse grondgebied bij de Pietersplas ten zuiden van Maastricht, Limburg, ruim 22 km ten zuiden van de oorspronkelijke plek! Laurent Raty vertrok na deze tweede waarneming onmiddellijk vanuit Brussel en slaagde er in om de vogel opnieuw terug te vinden, ditmaal in een groep van c 30 grote meeuwen bij Barrage de Monsin in Herstal, Liège, 18 km ten zuiden van de plek bij de Pietersplas. Ook hier bleef de meeuw onbereikbaar voor anderen, aangezien hij er na 5 min alweer vandoor ging. Omdat meeuwen die hier overdag verblijven meestal gaan slapen op de Pietersplas was er nog hoop bij c 15 postende Nederlandse vogelaars die daar tot donker bleven wachten – er kwamen wel enkele 10-tallen grote meeuwen invallen vanuit het zuiden maar de Audouins Meeuw zat er niet bij... Zoekacties de volgende dagen bleven ook zonder resultaat totdat Erwin Collaerts hem een week later, op zaterdag 19 april, geheel onverwacht zag langsvliegen in het Vinne te Zoutleeuw, Vlaams-Brabant, c 40 km van de locatie in Luik, boven een plas waar zelden grote meeuwen aanwezig zijn. Dat was tevens de laatste waarneming. Hij werd al met al dus steeds kortstondig waargenomen in vier verschillende provincies door vier verschillende waarnemers, waarschijnlijk een uniek record voor een dergelijke zeldzaamheid. Naast een nieuwe soort voor België betreft het hier de tweede waarneming voor Nederland; het eerste geval betrof een subadulte vogel op 1 mei 2003 bij Neeltje Jans, Zeeland, die een paar dagen later in Kent, Engeland, opdook. De soort lijkt er dus wel een gewoonte van te maken om als dwaalgast grensoverschrijdend bezig te zijn... GEERT BECKERS

AUDOUIN'S GULL On 13 April 2008, an adult Audouin's Gull *Larus audouinii* was seen at three sites along the river Maas (Meuse), first in the morning at Stokkem, Limburg, Belgium, then in the afternoon near Maastricht, Limburg, the Netherlands, and in the evening at Herstal, Liège, Belgium. On 19 April, it was seen at Zoutleeuw, Vlaams-Brabant, Belgium. All sightings were brief and by single observers. This is the first record for Belgium and the second for the Netherlands, after one on 1 May 2003.

Flinke influx van Roodpootvalken In normale jaren worden c 50-100 Roodpootvalken *Falco vespertinus* in Nederland gemeld. Ze trekken meestal door en blijven slechts bij uitzondering meerdere dagen achteren op dezelfde plek. Tijdens voorjaarsperiodes met warm weer en langdurige oostenwind kunnen de aantallen stevig oplopen en worden vaker pleisterende vogels of zelfs groepjes gezien, meestal in het zuiden en oosten van het land (in het najaar is de soort schaarser omdat de trekroute dan verder naar het oosten ligt). Influxen met enkele 100-en of zelfs meer dan 1000 exemplaren vonden bijvoorbeeld plaats in 1968 (met een voor die tijd noe-

menswaardig aantal van 28), 1988 (400+), 1989 (c 150; Limosa 62: 155-157, 1989), 1990 (c 150) en het topjaar 1992 (minimaal 1067, geschat 1500-2000; Limosa 67: 7-14, 1994). Ook 2006 kende een goed voorjaar, met onder andere enkele dagen een groepje van maximaal zeven in het Fochteloërveen, op de grens van Drenthe en Friesland. In 2007 werden op deze plek wederom pleisterende exemplaren gezien, dit keer maximaal vier. In april-mei 2008 tekende zich een nieuwe influx af, met name in de periode met stabiel warm weer met continue oostenwind in de eerste weken van mei. De eerste werd op 19 april bij Heeze, Noord-Brabant, waargenomen. In de laatste 10 dagen van april werden nog minimaal drie overvliegende gezien. In de eerste week van mei steeg de temperatuur aanzienlijk en werden er c 40 gemeld, nog steeds merendeels enkelingen en soms twee bij elkaar. Op 8 mei werden de eerste twee van het jaar in het Fochteloërveen gezien. Op 9 mei waren dat er vier en vanaf die dag werden ook meerdere per dag gezien bij bekende trekelpunten als Breskens, Zeeland, Kamperhoek, Flevoland en de Eemshaven, Groningen. De aantallen in het Fochteloërveen bleven gestaag oplopen: zes op 10 mei, 11 op 11 mei, 21 op 12 mei, 31 op 14 mei, 33 (bij elkaar op de slaapplek) in de ochtend van 15 mei en uiteindelijk 35 op 18 mei, voor zover bekend de grootste groep ooit voor Nederland. Met het stijgen van de aantallen steeg hier ook het aantal vogelaars dat dit schouwspel met eigen ogen wilde bekijken en de grote variatie in (geslachts- en leeftijdsgebonden) kleden wilden bestuderen. Ook op andere plekken verbleven groepjes: Deelensche Veld, Gelderland (maximaal 11 op 14 mei); Engbertdijksvenen, Overijssel (maximaal acht op 14 mei); Oostvaardersplassen, Flevoland (zes op 12 mei); Cranendonck, Noord-Brabant (maximaal zes op 13 mei); Haaksbergerveen, Overijssel (maximaal vijf op 14 mei); en Bargerveen, Drenthe (maximaal vijf op 18 mei). Na de komst van koeler weer en een regenfront op 15 mei nam het aantal meldingen van doortrekkers snel af maar de grote groep van het Fochteloërveen piekte pas op 18 mei en ook de meeste andere groepjes bleven nog enkele dagen aanwezig.

Het totale aantal tot en met de derde week van mei is lastig te bepalen – door mogelijke dubbeltellingen en omdat onzeker is hoeveel 'doorstroming' op pleisterplekken plaatsvond – maar bedraagt vrijwel zeker meer dan 300, waaronder meer dan 80 pleisteraars in de periode 12-20 mei. Op basis van dit aantal zou de influx van 2008 de op twee na grootste voor Nederland betreffen. In Drenthe (11 buiten het Fochteloërveen), Limburg (c 13), Noord-Brabant (c 18), Overijssel (c 19) en Utrecht (c negen) was het aantal waarnemingen relatief bescheiden (maar nog wel bovengemiddeld vergeleken met andere jaren) en bijna volledig beperkt tot enkelingen of tweetallen. Flevoland (c 22, vooral dankzij Kamperhoek), Gelderland (c 33), Groningen (c 26), Noord-Holland (c 36), Zeeland (c 25, dankzij Breskens) en Zuid-Holland (c 36) kwamen (ruim) boven de 20 en de beste provincie was Friesland (c 56, vooral dankzij het Fochteloërveen). De Friese Waddeneilanden deden maar in bescheiden mate mee, hoewel Vlieland nog redelijk scoorde. ENNO B EBELS

RED-FOOTED FALCONS In late April and the first three weeks of May 2008, a large influx of Red-footed Falcons *Falco vespertinus* occurred in the Netherlands, mainly in the eastern provinces. More than 300 birds were reported, mostly on migration but also involving small groups staying at several sites, often for more than one day. The largest groups consisted of five (two groups), six (two), eight, 11 and 35 individuals. The group of up to 35 at Fochteloërveen, Drenthe/Friesland, is the largest ever.

Alpenheggenmus op Vlieland Op zaterdag 10 mei 2008 zat ik samen met mijn gezin op een hoog duin bij de vuurtoren van Vlieland, Friesland, nagenietend van de schitterende week die wij gehad hadden met strakblauwe luchten en aanhoudende oostenwind. Op het bewuste duin had ik die dagen al enkele langstreckende Buizerds *Buteo buteo* en Roodpootvalken *Falco vespertinus* waargenomen en ik hoopte op nog wat meer roofvogeltrek. Er vlogen enkele Boomvalken *F subbuteo* maar voor de rest was het rustig. Rond 12:30 viel een vogel met een leeuwerikachtige vlucht in op het dak van het huis bij de vuurtoren. Hij oogde vermoeid en bleef stil op de nok zitten, ook toen een Boomvalk overvloog. Enigszins obligaat richtte ik mijn kijker in de verwachting een Veldleeuwerik *Alauda arvensis* of zo te zien. Het kijkerbeeld onthulde echter een 'Heggenmus' *Prunella modularis*. Hij was zwijgzaam en kwam groter over dan ik van Heggenmussen gewend ben. Langzaam liep ik dichterbij; met elke stap kreeg ik beter zicht op de vogel. Vaag meende ik nu een lichtgele ondersnavel te zien! Omdat ik wist dat dit een kenmerk is van Alpenheggenmus *P collaris* besloot ik, met stijgende zenuwachtigheid, wat foto's te maken met mijn 300-mm lens. De afstand was eigenlijk te groot voor goede beelden. Op het schermpje was dan ook wel een heggenmus te zien die, met wat goede wil, ook een gelige ondersnavelbasis had maar dat kon net zo goed worden verklaard door een verkeerde lichtval. Door de felle zon was er op het kleine schermpje weinig detail te zien. Daarbij kwam dat ik de overige kenmerken van Alpenheggenmus niet paraat had en ik had mijn vogelboek al ingepakt... Licht gefrustreerd en wat gespannen verliet ik een half uur later het duin, de vogel vooraalsnog ongedetermineerd op het dak achterlatend. 's Avonds thuisgekomen bekeek ik vol spanning de foto's op het computerscherm en na uitvergroting was duidelijk dat hij daadwerkelijk een gele ondersnavelbasis had. Verder viel de zwaar roodbruin gevlekte flank op. Met het vogelboek in de hand drong het tot mij door dat ik echt een Alpenheggen-

mus had ontdekt! Gezien de zeldzaamheid en het idee dat het toch niet ik kon zijn die zoveel geluk had was ik toch nog wat voorzichtig. Ik besloot een foto op het forum van www.waarneming.nl te plaatsen met de prikkelende tekst: 'Alpenheggenmus! Of helpt iemand me uit de droom?' De bevestiging kwam binnen één minuut. Ik had de vijfde Alpenheggenmus voor Nederland ontdekt en voor mijzelf een nieuwe soort. Carl Zuhorn, bewoner van het bewuste huis, was die dag elders op het eiland bezig met een watervogeltelling en zag pas na donker op www.waarneming.nl welke zeldzaamheid er op zijn dak had gebivakkeerd!

Het nieuws werd vlak voor middernacht breder verspreid wat voor sommige vogelaars aan de vastewal een korte nachtrust zou betekenen. Zondagochtend werd de Alpenheggenmus al bij zonsopgang gezien door CZ en een aantal reeds op het eiland verblijvende vogelaars; c 25 vogelaars kwamen met de ochtendboot en zagen hem rond 11:00 enkele minuten op het dak. Daarna verdween hij uit beeld en werd tot ongenoegen van diegenen die met de middagboot kwamen die dag niet meer gezien. Dat gold ook voor de eerste uren van de maandagochtend maar vanaf 10:15 was hij weer drie kwartier lang op en rond het huis aanwezig. Dit kat-en-muis-spel zette zich de dagen daarna voort, waarbij de vogel meestal 's ochtends vroeg en later in de ochtend werd gezien en 's middags meestal onvindbaar was. De meeste vogelaars voor wie het een nieuwe soort was zagen door het lange verblijf (in ieder geval tot en met 19 mei) echter wel kans om hem te zien, zij het soms pas na een tweede overtocht. Af en toe zong de vogel.

Eerdere gevallen in Nederland waren op 16-18 april 1986 in Hoogkerk, Groningen; op 27 mei 1986 op de Boschplaat, Terschelling, Friesland; op 16-17 april 2000 in Den Helder, Noord-Holland; en op 1-4 mei 2000 bij Formerum aan Zee op Terschelling. Het feit dat er twee keer sprake was van twee vogels in één voorjaar geeft aan dat het optreden in Noordwest-Europa een influxachtig karakter (zij het in zeer lage aantallen) kan hebben. Ook in 2008 was er sprake van meer dan één waarneming: naast de vogel van Vlieland werd op 30 april een exemplaar gezien bij Skagen, Noordjylland, Denemarken. DIRK VOGT

ALPINE ACCENTOR From 10 to at least 19 May 2008, an Alpine Accentor *Prunella collaris* stayed near the lighthouse on Vlieland, Friesland, the Netherlands. This is the fifth record, after two in April-May 1986 and two in April-May 2000.

DBA-nieuws

Nieuwe beheerders Dutch Birding-vogellijn en auteurs

Recente meldingen Het zal de vaste luisteraars van de Dutch Birding-vogellijn niet zijn ontgaan dat de vertrouwde stem van Remco Hofland is verdwenen. Remco heeft het te druk gekregen met andere werkzaamheden. Gelukkig hebben drie vogelaars zich bereid getoond de taak van lijnbeheerder gezamenlijk op zich te nemen. Thomas van der Es (1986) woont in Dordrecht, Zuid-Holland, en is boswachter voor Staatsbosbeheer in Nationaal Park De Biesbosch. Zijn stem zal met name in de weekenden en tijdens vakanties te horen zijn. Sjoerd Radstaak (1985) is student Landschapsarchitectuur in Wageningen, Gelderland, waar hij ook woont. Reinoud Vermoolen (1979), de oudste onder de jonge inspreekhonden, is naar eigen zeggen eeuwig student Bos- en Natuurbeheer in Wageningen maar dit jaar studeert hij toch echt af. Sjoerd en Reinoud nemen om beurten het inspreken tijdens de doordeweekse dagen op zich. Allen hebben een brede interesse in vogels en natuur die verder reikt dan twitchen alleen; ook trek tellen en reizen zijn favoriete bezigheden. Mocht bij uitzondering geen van deze heren in staat zijn de lijn in te spreken dan vallen René Alma, Wietze Janse of Vincent van der Spek in. Remco wordt hartelijk bedankt voor zijn trouwe inzet. Voor wie hem niet kan missen: zijn stem is nog te horen

in het hoofdmenu.

Vanaf 1986 is het schrijf- en verzamelwerk voor de rubriek Recent meldingen in Dutch Birding gedaan door Ruud van Dongen en Peter de Rouw. De opeenvolgende beheerders van de vogellijn werden als centraal verzamelpunt van bijzondere waarnemingen per definitie vermeld als co-auteur van deze rubriek. Na ruim 22 jaar (!) hebben Ruud en Peter aangegeven te willen stoppen met dit werk – de rubriek in het vorige nummer was reeds hun laatste... Hun rol is met ingang van dit nummer overgenomen door Roy Slaterus en Vincent van der Spek, die beiden al enkele jaren op verschillende manieren actief zijn voor de redactie. Omdat het verzamelen van alle gegevens tegenwoordig overwegend plaatsvindt via de site van Dutch Birding en andere waarnemingsites hoeven de vogellijnbeheerders bijna geen gegevens meer aan te leveren; daarmee is hun rol als co-auteur van de rubriek ook niet meer noodzakelijk. Om te voorkomen dat Recent meldingen niet meer is dan het 'herkauwen' van waarnemingen die iedereen al via internet of andere communicatiekanalen heeft vernomen, zullen Roy en Vincent extra aandacht gaan besteden aan trends en analyses (zoals vergelijkingen met andere jaren), bijzondere patronen, schaarse soorten en opmerkelijke trek telgegevens.